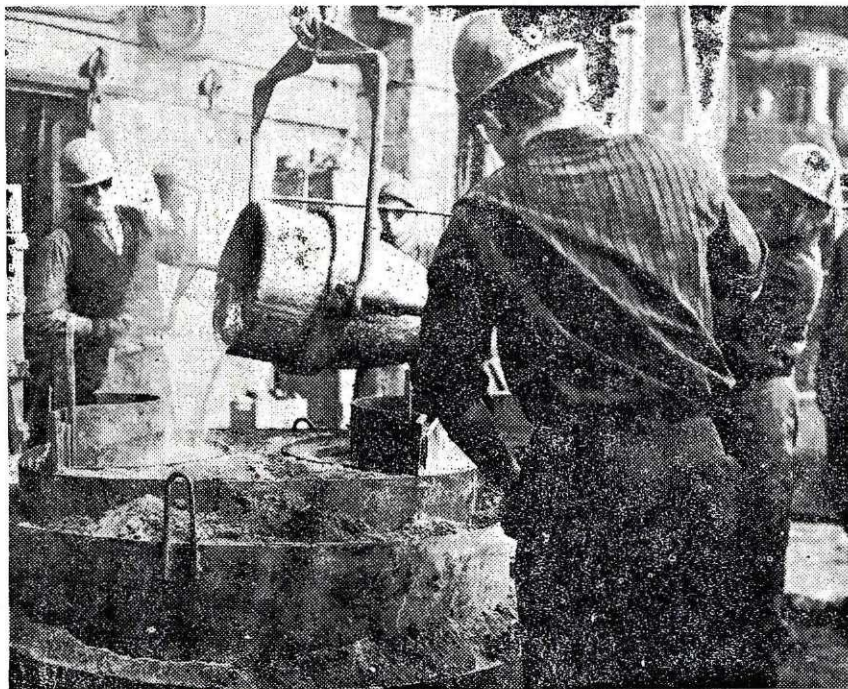

Jesenice, 6. februarja 1970

**ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE**

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarka« Železarna Jesenice, Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Vlivanje ležajev v sivi livarni

Občni zbor industrijskega gasilskega odreda Železarne

V četrtek, 29. januarja, je točno ob napovedani uri predsednik dr. Milan Čeh otvoril redni občni zbor industrijskega gasilskega odreda Železarne. Med gosti je pozdravil predsednika delavskega sveta Železarne Franca Kobentarja, predsednika sindikalne organizacije Železarne Srečka Mlinariča, predstavnike vseh odgovornih služb v Železarni in direktorja mag. inž. Petra Kunca ter predstavnika občinske gasilske zveze Joža Terseglava.

Predsednik je v svojem poročilu povedal, da je odbor po svojih močeh reševal vso tekočo problematiko društva, čeprav so še nereseni problemi, ki se vlečejo že skozi več let. Med te sodijo predvsem stanovanja za gasilce v bližini gasilskega doma.

V počastitev 100-letnice Železarne in 100-letnice obstoja gasilstva v Sloveniji smo od 26. 7. do 4. 8. 1969 priredili samostojno gasilsko razstavo, ki je navdušila obiskovalce. Razstava, ki je trajala osem dni, je imela čez tisoč obiskovalcev. Ob stoletnici podjetja so v znak priznanja prejeli zlata odličja: predsednik dr. Milan Čeh, poveljnik Gregor Novak in vodnik Janez Novak.

Predsednik dr. Čeh je nadalje poročal, da so prostovoljni gasilci prejeli nove delovne uniforme in čevlje, da so sprejeli nova pravila društva in da so sprejeli več ekskurzij iz Italije, Avstrije, in iz naših društev. Trije člani so se s praporom udeležili gasilske proslave v Metliki, 33 članov pa se je udeležilo strokovne ekskurzije. Podpoveljnik Bahun pa je prisostvoval gasilski svečanosti v Trbižu.

Predsednik je končal svoje poročilo s pozivom, da gasilcev uspehi, ki so jih dosegli,

ne smejo uspraviti, ampak se morajo še naprej prizadevati za čimboljšo usposobljenost.

Poveljnik društva Gregor Novak je v svojem poročilu naglasil, da je leto 1969 v gasilski četi minilo brez kakih večjih akcij in presenečenj. Učni in delovni program je bil v celoti izpolnjen. Imeli so 39 rednih vaj s prostovoljci in 243 vaj s poklicnimi gasilci, kar pomeni 486 ur vadenja. Devet mlajših gasilcev je uspešno položilo izpit za izprašanega gasilca, štirje kandidati pa so napravili izpit za poklicnega gasilca — reševalca. Kvartalne izpite s poklicnimi gasilci so redno izvajali. Prdavanja pa so imeli v valjarni Bela, na žerjavovodskem tečaju, 75 slušateljem na ŽIC, dvakrat za delavce iz obratov HVZ in enkrat za skladiščnike nabavne službe. Dva posebna tečaja pa so imeli za delavce, ki imajo opravka z raznimi plini. Na dvodnevnem seminarju pri trvdki »Pastore« v Zagrebu je bil podpoveljnik Bahun. V februarju in marcu so izvedli še dvomesečni častniški tečaj, ki je trajal 104 ure. Vseh 33 vpisanih slušateljev je v aprilu v dveh etapah opravilo potrebne izpite.

Preventivna služba, je dejal poveljnik, se v obliki pregleda (Nadalj. na 2. strani)

3. seja tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne

Čim več bomo naredili, s čim nižjimi stroški, boljši bodo naši osebni dohodki

V zadnji številki Železarka smo že poročali o 3. seji tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne, ki je bila 28. januarja. V današnjem zapisu povzemamo osnovne misli iz poročila predsednika Srečka Mlinariča o delu predsedstva med obema sejama odbora, povzetek govora direktorja ekonomskega sektorja inž. Iva Arzenška o finančnem planu in o vprašanih oblikovanju osebnih dohodkov v letu 1970 ter nekaj misli iz razprave. O predlogu regresov in o pravilniku o dodatku za neprekinjeno zaposlitev v Železarni, s čemer se je odbor strinjal, berite zapis o seji delavskega sveta, ker je oba predloga obravnaval in potrdil DS.

Predsednik Mlinarič je v svojem poročilu o delu predsedstva med drugo in tretjo sejo podrobno analiziral vseh osem sej, kolikor jih je imelo predsedstvo v tem času. Iz analize je razvidno, da je predsedstvo obravnavalo vsa pomembna vprašanja v zvezi oblikovanja združenega podjetja Slovenske železarne, stanovanjsko problematiko, kandidate za občinsko sindikalno vodstvo, pomoč Banjaluki, cene v kantinah, rekreacijo, vsa aktualna vprašanja v zvezi z gospodarskim položajem Železarne in njene perspektive v letu 1970, kakor tudi tekoča vprašanja organizacije. Ob vseh obravnavanih vprašanjih so sprejeli tudi ustrezna stališča ali zaključke in

jih posredovali pristojnim organom.

V tem času je imela tri seje tudi komisija za športno rekreacijo, pet sej komisija za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja in dve seji komisija za oddihe in izlete. Razen tega so v tem času imeli tudi aktiv predsednikov sindikalnih odborov, na katerem so obravnavali 15. ustavni amandma in analizo organizacije samoupravljanja v Železarni.

V nadaljevanju se je o letošnjem finančnem planu in o vprašanih oblikovanju osebnih dohodkov v letu 1970 govoril direktor sektorja za ekonomiko inž. Ivo ARZENŠEK.

Start v leto 1970 je dober

Direktor inž. Arzenšek je uvodoma poudaril, da je na današnjem sestanku bolj pomembno, da govorimo o osnovnih izhodiščih finančne- (Nadalj. na 8., 9. in 10. str.)

8. seja delavskega sveta Železarne

Sprejet finančni plan za leto 1970

V četrtek, 29. januarja 1970, točno dvajset let po tem, od kar je bil izvoljen prvi delavski svet naše Železarne, je bila 8. seja delavskega sveta Železarne, namenjena predvsem sprejemu finančnega plana za 1970 leto. Zaradi obletnice pa so konec seje namenili tudi spominom na dogodke pred dvajsetimi leti in kratki zgodovini razvoja delavskega samoupravljanja v podjetju.

Finančni plan za 1970. leto so sprejeli brez pripomb. Na podlagi predlogov odbora za plan in finance, odbora za dohodek in sistem nagrajevanja, finančno računovodskega sektorja in tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne, so sprejeli več sklepov in ukrepov,

od katerih navajamo najvažnejše:

1. Finančni plan bo izpolnjen pod pogojem, da bo izpolnjen tudi plan skupne blagovne proizvodnje in če bomo pri tem dosegli skrajno disciplino pri uporabi surovin, goriva in ostale energije, če ne bomo presegli planira-

nih stroškov proizvodnje in vzdrževanja in, če bomo dosegli planirane dobiti (izplene).

2. Povišanje cen legur mora vplivati na povišanje cen legiranin jeklom. Če tega ni mogoče doseči, takšnih jekel v železarni ni treba proizvajati.

3. Odobrili so spremembo dinamike razmejevanja stroškov bluminga in valjarne žice tako, da bodo v stroške letos vkalkulirali le del stroškov ostalo pa v prihodnem letu.

(Nadaljevanje na 5. str.)

Prizadeta so idejno politična načela boja za reformo

Prizadevanje vsega kolektiva in dosledno izvrševanje sanacijskega programa podjetja, kot tudi nekateri upravičeni ukrepi republiških in zveznih organov, so osrednji dejavniki, ki so zaslužni, da smo leto 1969 zaključili dovolj uspešno in da so bili naši pogledi v novo leto dovolj optimistični. Čeprav smo pričakovali ostrejšo gospodarske ukrepe v letu 1970, glede na vsesplošno jugoslovansko nelikvidnost in s katerimi se v bistvu tudi strinjamo, smo vendarle računali na določeno diferenciacijo podjetij z blokiranimi žiro računi, v zvezi s temi ukrepi. Pri tem smo izhajali iz idejno političnih vidikov reforme, ki se med drugim zavzemajo za uresničevanje delitve dohodka po rezultatih dela in za vse močnejše uveljavljanje tržnih zakonitosti, kamor sodi tudi svobodno oblikovanje cen.

Ob tem razmišljanju bom izključil nekatere notranje slabosti Železarn v zadnjih dvajsetih letih, ki pa so bila bolj posledica takih ali drugačnih tržnih razmer, kot posledice subjektivnega dejavnika. Zadnja tri leta pa so se pokazala nekatera neskladja v reformnih prizadevanjih, ki so zelo prizadela vso metalurgijo in še posebej naš delovni kolektiv. V uveljavljanju reformnih načel se je vedno širše uveljavljala tudi tržna zakonitost, ki je med drugim povzročila tudi dviganje cen, pri čemer niso bile izvzete niti cene artiklov in uslug, ki smo jih potrebovali v naši proizvodnji. Cene nekaterim materialom ali uslugam so se v poreformnem obdobju dvignile celo po dvakrat, trikrat ali celo večkrat. Tako dviganje cen bi bilo brez posledic, ki smo jih zadnja tri leta drago plačevali, če bi podražitvam materialom, ki jih uporabljamo tudi v naši proizvodnji, sledilo tudi ustrezno povišanje cen našim proizvodom. Tako pa so bile šele lansko leto naše cene popravljene za 8,15 %, kar pa v sedanjem obdobju vsesplošne podražitve metalurških surovin in repromateriala pomeni ponovno povratek nazaj.

Prav gotovo je pravica širše družbene skupnosti, da v interesu določenega tržnega uravnovešenja ali določene ekonomske politike plafonira cene nekaterim proizvodom. Vendar pa je tudi njena dolžnost, da sistemsko rešuje s določenimi družbenimi ukrepi ali ugodnostmi podjetja, ki zaradi neskladja med svobodno oblikovanimi cenami surovin in plafonirano prodajno ceno, prihajajo v ekonomske težave. Zato so tudi zahteve slovenskih železarn do družbe, da s posebnim kapitalom pomaga odstraniti posledice takega neskladja, ki so ga povzročile zadnja leta in za katerega kolektiv ni kriv. To ni miloščina podjetju, ki se je prizadevalo in tudi ustvarilo svoje proizvodne naloge in se strogo držalo sanacijskega programa in ukrepov, ki so bili v zvezi s tem sprejeti. Kolektiv se je strogo držal limitirane mase osebnih dohodkov, kljub boljšim proizvodnim in delovnim rezultatom. Čeprav so samoupravni organi in politične organizacije v podjetju v svoji politiki zasledovale načelo delitve po delu, se je to načelo razblinjavalo ob limitirani masi osebnega dohodka in vedno večjem neskladju med našimi plafoniranimi cenami in cenami surovin in repromateriala, potrebnim za našo proizvodnjo. Boljši delovni rezultati niso bili ustrezno stimulirani, toda kolektiv je vzdržal in pokazal visoko delovno zavest, ker je vedel, da se bori za uresničitev sanacijskega programa in da uresničitev tega pomeni boljši start v leto 1970.

Ze ob koncu minulega leta, še bolj pa letos je znova nastopilo skokovito povišanje cen metalurških surovin in repromateriala in znova zmanjšalo naše realne možnosti, če ne bo večjih družbenih posegov, da povišamo maso osebnih dohodkov in v vsej širini uveljavimo načelo delitve po delu in rezultatih dela. Seveda pa se s tem povezuje tudi nadaljnja krepitev samoupravljanja v podjetju in njegove večje materialne osnove. In če k temu dodamo še ukrep v zvezi z nelikvidnostjo oziroma 80 % osebne dohodke, ker imamo blokiran žiro račun, potem to pomeni poleg drugega velik politični problem. Problem, ki ne sme biti samo naš jeseniški, temveč širši družbeni, ker zažira v idejno politična vprašanja boja za reformo in samoupravne socialistične odnose.

Občini zbor industrijskega gasilskega zbora Železarn

(Nadalj. s 1. strani)

dov v Železarni izvaja redno. Tudi v občini so opravili 205 požarno-varnosatnih pregledov in 105 kontrolnih pregledov. Rešilni avto je napravil 206 prevozov, prevozov z rešilnimi vozički iz obratov na rešilno postajo pa je bilo 33. Varnostnih spremstev v vseh obratih, ki imajo opravka s plini, je bilo 598 ali 1096 ur, požarno-varnostnih spremstev pa je bilo 25 ali 66 ur. Plin CO so merili 400 krat. Pogasili so 77 požarov, od tega je bilo 52 požarov v Železarni in 25 v občini.

Poveljnik se je ob zaključku zahvalil za nesebično pomoč vsem gasilec. — reševalcem, samoupravnim organom in upravi Železarn in vsem, ki so pripomogli, da so se akcije uspešno končale in da so dosegli tako lepe uspehe.

Poročilo odrednega inženirja je podal dipl. el. inž. Dušan Sikošek. Iz poročila je razvidno, da so uspešno vzdrževali ves strojni park. Generalno so popravili oba FIAT avtomobila, v mehanični delavnici pa so napravili kompletno prikolico za prevoz vodnega topa. Dobili so

najsodobnejše ročnike za proizvajanje lahke pene. Nabavili so 568 kg penilne snovi, 600 kg prahu za suho gašenje, 350 kosov različnih polnil za ročne gasilske aparate, 30 kosov različnih ročnikov, 80 kosov različnih ročnih gasilskih aparatov, 200 kosov alikalijevih patron, 1000 kosov ampul za ugotavljanje CO, komplet vreck za imobilizacijo udov, prt proti opeklinam in mrazu idr.

K programu za 1970. leto predlagajo še nekaj starih želja, to je nabava treh kosov potapljaških oblek, Maginus lestve in gradnjo dveh stanovanjskih blokov za gasilce. Na novo pa predlagajo nabavo kompresorja za črpanje meteornih voda, zamenjavo dotrajanega rešilnega avtomobila, preureditev kurilne peči na kurilno olje, nabava kompresorja za polnjenje CO₂ jeklenk, nabavo dveh kosov novih prevoznih reševalnih nosilnic (cize) in nabavo dveh kosov minifinov.

Glede na znano finančno stanje je poročevalec predla-

gal, da fond IV. in AZ podjetja obravnava to nabavo orodja in opreme, ki je potrebna za uspešno delovanje čete.

Mladinski referent je v svojem poročilu povedal, da se mladinci, ki so člani našega društva, zelo uspešno uveljavljajo. Težko pa je pridobiti nove člane.

V razpravi je bilo iz rečenih več misli, kaj bi bilo lahko še boljše in bi se dalo še narediti.

Ko so ugotovili, da je občni zbor sklepčen in da je bilo delo odbora brez pripomb, so izvolili v odbor društva: dr. Milana Ceha kot predsednika, Gregorja Novaka kot poveljnika, Franca Bahuna kot podpoveljnika, za četnega inženirja dipl. el. inž. Dušana Sikoška, za kulturno-prosvetnega referenta Joža Varla, za mladinskega referenta Julija Kranjca, blagajnika Janca Bohinca in tajnika Joža Lavrinca. V nadzorni odbor: Nikolavčiča, Dobravca, Mesariča. Za delegate v MGZ Jesenice: Bohinca, Bahuna, Zajca

Jože Lavrinec

Železarski globus

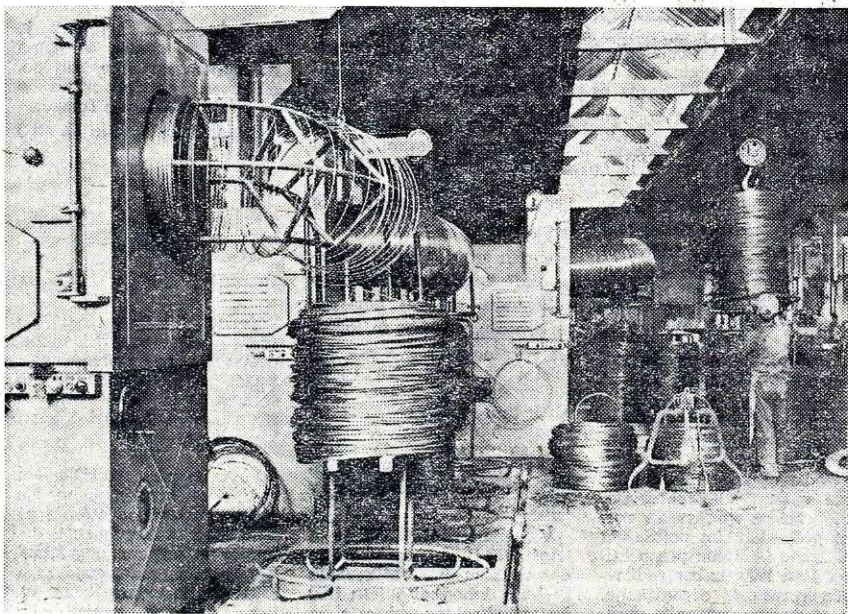
NORVEŠKA. Na Norveškem je 400 km severno od polarnega kroga prišla v preteklem letu obratovati naprava za proizvodnjo peletov. Zgradilo jo je zahodnonemško podjetje Krupp in predeluje rudo s 35 % železa. To rudo predhodno obogatijo na koncentrat s 64 do 67 % železa. Njena letna zmogljivost je 1,2 milijona ton peletov.

Poštenost je lepa čednost

Zadnji dan v mesecu januarju še nekaj časa ne bo pozabila delavka Ajra Hukić, zaposlena v valjarni Bela. Ta dan so v tovarni delili predujem, po katerega je prišla tudi Ajra. Pri izhodu je denar pogrešila — izgubila ga je. Toda sreča ji je bila naklonjena, še toliko bolj, ker je denar našel pošten sodelavec Janez Šebat, zaposlen v strojnem vzdrževanju na Javorniku. Brez obotavljanja je 300 N din, namreč toliko denarja je bilo v izgubljeni kuverti, takoj oddal pri vratarju in se tako vpisal med poštenjake.

Nesrečna in na koncu le presrečna Ajra Hukić pa se ima zahvaliti temu, da z njo skupaj delajo tako ljudje kot je Janez Šebat.

Lodi

Žičarski stroji HERBORN — šeste in osme stopnje

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje, tor odprave za januar 1970

Del. enota	SKUPNE PROIZVODNJE			BLAGOVNE PROIZVODNJE			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	12.100	12.138	100,3				
SM jeklarna	26.000	26.321	101,2				
El. jeklarna	12.960	11.820	91,2				
Livarne	610	566	92,8				
Samotarna	1.650	1.583	95,9	290	300	103,4	105
TALILNICE:	53.320	52.428	98,3	355	405	114,1	405
Bluming	34.100	34.113	100,0	850	879	103,4	879
Linija rez.	10.700	9.062	84,5	3.095	3.376	109,1	3.296
HOP	330	321	97,4	325	321	98,9	380
Valjarna žice	8.000	6.948	86,9	1.690	3.311	195,9	3.311
VALJARNA BELA:	53.130	50.444	94,9	5.960	7.887	132,3	7.866
Težka proga	3.900	3.704	95,0	400	363	90,9	384
Lahke proge	3.150	3.667	116,4	1.400	1.882	134,5	1.905
Valjarna 2400	8.200	8.258	100,7	8.000	7.984	99,8	7.374
Valjarna 1300	3.600	3.737	103,8	3.550	3.658	104,0	3.631
Jeklovlek	1.350	1.307	96,8	1.350	1.307	96,8	1.304
VALJARNA JVK.:	20.200	20.673	102,3	14.700	15.194	103,4	14.598
Hladna valj.	2.430	2.433	100,1	2.420	2.430	100,4	2.508
Žičarna	4.500	4.550	101,1	3.090	3.208	103,8	3.172
Žebljarna	850	992	116,8	810	989	122,1	1.003
Elektrodni	880	794	90,2	875	785	89,7	945
PRED. OBRATI:	8.660	8.769	101,3	7.195	7.412	103,0	7.628
ZELEZARNA:	135.310	132.314	97,8	28.210	30.898	109,5	30.497

Proizvodnje za dom je bilo planirane 235 ton, izvršene pa 387 ton.

Odprava končnih proizvodov iz železarnice za mesec januar je bila večja od družbenega plana (29.705), prav tako pa tudi večja od operativnega plana, ki upošteva eno pristo soboto. To je spodbudno, kajti le večja proizvodnost nam zagotavlja isti dohodek ob skrajšanem tedniku.

Pomanjkanje grodja in starega železa nam je povzročilo velike težave. Skoraj 60 ur obrtavalnega časa v martinarni in 30 ur v elektro jeklarni, niso mogli izkoristiti zaradi pomanjkanja vložka. Poleg te nevarnosti so znižali delež grodja v vložku, zaradi tega je tudi velik odstotek zgrešenih šarž, zaradi neugodne analize ob raztalitvi.

TALILNICE: Plavž in martinara sta zadostila operativnemu planu skupne proizvodnje. Uspeh v SM jeklarni bi bil dosti boljši, če se ne bi borili s pomanjkanjem vložnega materiala. Elektro jeklarna je kljub prizadevanjem zaostala za 1.140 ton pod planom, verjetno pa bo to težko nadoknaditi. V januarju smo si delno pomagali na težki progi z ravninskimi bloki, zaradi neizvršitve planiranih količin jekla in okvare portalnega žerjava na Bela pa smo bili prisiljeni ustaviti valjarno debele pločevine za en dan. Po rebelansu nam manjka jekla tudi v tem mesecu. Obe ladji s starim železom (5.000 ton) sta v naših lukah, vendar če pogledamo v skladišče starega železa, vidimo da se stanje ni bistveno popravilo.

VALJARNA BELA: Plan bluminga zadostuje za preskrbo ostalih obratov, če je od-

vzem vložka enakomeren in če obrati, ki jih bluming preskrbuje ne presegajo vroče valjane proizvodnje. Opazen skok v prvi polovici meseca na težki progi in valjarni 2400, ki je največji potrošnik polfabrikata za bluminga, nas je presenetil. Operirali smo celo s štiriurnimi zalogami na valjarni debele pločevine; če smo videli vložek za en dan naprej smo bili že relativno zadovoljni. Zato se ne smemo čuditi, če nas vsak izpad žerjava, proge, zgrešena šarža postavi v matno pozicijo. Linija rezanja je oskrbela valjarno 1300 v dovoljni meri z dinamom predpločevino in kotlovsko, v vseh drugih grupah, če izvezamo pločevino za stopnice, pa ni bilo dovolj na razpolago materiala, če smo hoteli realizirati akumulativno prodajo s šteklar. Naročil za HOP imamo prek zmogljivosti naprav za obratovanje. Valjarna žice je zaradi okvare ogrevne peči stala tri dni in je to glavno vzrok, da je zaostala za 1000 ton pod planom. Važno pri tem je, da je pred to okvaro delala dobro in, da zastoj ni ogrozil obratovanja žičarne.

VALJARNA JAVORNIK: Lahke proge so tisti obrat, ki ne bo smel prekoračevati prodaje, če ne bo na razpolago dovolj vložka, preskrbovali ga bomo v prvi vrsti le z vložnim materialom, ki ga potrebuje za profilno železo za jeklovlek. Valjarna debele pločevine je dokazala, da so kapacitete proge takšne, da pri petdnevem valjanju z lahkoto doseže plač pri osnovnem pogoj, da ima pripravljen vložni material po širinah (valjanje v lize). Če ne bi bili pripravljeni z zastavi-

ti proge zaradi okvar v valjarni Bela, bi bila vroče valjana roba veliko čez plan. Valjarna je uspešno pripravila pločevino za prevzem po regustru NV, za katero smo dobili že nekatere agremane. Na tanki pločevini so se potrudili, da finalizirajo vložek s šteklar, vsega asortimenta pa niso dobili, kar sem omenil že zgoraj. V jeklovleku nimamo za januar drugih pripomb, razen, da je bil visok izmeček (7,3% ali 95 ton). Količinsko in vrednostno pa smo s tem obratom že več mesecev zadovoljni.

PREDELOVALNI OBRATI: Osnovni vložek je bil zagotovljen tako za žičarno kot za hladno valjarno. Primanjkovalo je naročil za patentirano žico v območju od 0,4 do 0,8 mm, ter od 2 do 3,6 mm. Zato je bilo izdelane samo 872 ton patentirane žice, lahko pa bi jo bilo čez 1.000 ton. Hladna valjarna je dobila TVT iz Sista zadnje dni v mesecu, tako da smo bili brez trakov ves januar in to v območju širin od 300-420 mm. Češki trakovi so pomagali zamašiti vrzel pomanjkanja domačih trakov, zato bomo morali z dobavo čeških trakov nadaljevati. Žebljarna je tisti obrat, ki ima ob začetku meseca objektivne pripombe na višino operativnega plana, vendar se skozi mesec potrdi, da zadosti potrebam tržišča. V elektrodnem oddelku, je bila ogrožena izdelava določene vrste elektrod zaradi pomanjkanja železa v prahu. Odprava v mesecu januarju je bila precej nad blagovno proizvodnjo, količine za to smo črpali iz zalog.

Obvestila kolektivu ●

DEZURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI

telefon
v pisarni doma

SOBOTA, 7. 2.:

Edi CENCEK, tehnične službe vzdrževanja 548 727
NEDELJA, 8. 2.:
 inž. Janez BIDOVEC, TPD 240 790/44
PONEDELJEK, 9. 2.:
 inž. Janko PERNE, valjarna Bela 848 723
TOREK, 10. 2.:
 inž. Ivo ARZENSEK, SEP 501 500
SREDA, 11. 2.:
 inž. Feliks BESTER, RTA 262 790/59
ČETRTEK, 13. 2.:
 inž. Stanko COP, talilnice 328 76/538 državni

PETEK, 13. 2.:

inž. Tine ČRV, valjarna Bela 850 790/58
 Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 14.30 do naslednjega dne do 6.30. V kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite vratarja v glavni pisarni, tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vratarjev. Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti za januar

Novosprejetih je bilo 64 delavcev, delovno razmerje je prenehalo 53 delavcem.

STAROSTNO UPOKOJENI:

Neža TISLER, roj 1913, elektrodni oddelk — 14 let in pol v ZJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Anton JUVANČIČ, 1914, valjarna 1300 — 20 let in pol v ZJ, Jože MIKO, 1915, garaža — 31 let in pol v ZJ, Alojz POTOČAR, 1911, strojno vzdrževanje — 32 let in pol v ZJ in Franc ZUPAN, 1920, martinarna — 23 let v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali teko zaslužni pokoj!

UMRLI:

Valentin BEZNIK, roj. 1924, valjarna 1300 — 22 let in pol v ZJ, Franc JUVANČIČ, 1917, valjarna 1300 — 24 let v ZJ in Rado PINTAR, 1921, valjarna 2400 — 25 let v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI:

Zdravko Bjelosevič, valjarna Bela, roj. leta 1941, Franc Bohorč, martinarna, roj. leta 1944, Savo Cvijič, 1951, profilna valjarna, Mladen Cankovič, 1947, plavž, Hazim Halkič, 1949, plavž, Husein Hasanagič, 1943, toplotna energija, Marjeta Hribar, 1937, IBM, Djuro Hrkalo, 1952, žičarna, Mehmedalija Islamović, 1942, martinarna, Spase Javor, 1947, žičarna, Zeir Kerić, 1946, elektro toplotna energija, Karol Klinar, 1946, UOS, Halil Kobilič, 1946, hladna valjarna, Ivan Kosmač, 1935, strojno vzdrževanje, Milorad Krčar, 1939, valjarna Bela, Milan Kuzmanović, 1942, elektro jeklarna, Vlado Lakič, 1944, šamotarna, Jelka Lojo, 1948, TPD, Drago Marković, 1951, valjarna 2400, Ivan Mihelič, 1945, hladna valjarna, Ksenija Mlakar, 1950, valjarna 2400, Milena Panič, 1929, jeklovlek, Slavko Paurevič, 1949, martinarna, Cvijetin Sekulič, 1944, valjarna 1300, Ramiz Smajlovič, 1949, valjarna Bela, Marko Tolič, 1949, žičarna, Jože Unetič, 1947, plavž, Pavel Valant, 1935, valjarna 1300, Rudi Vendramin, 1942, elektro jeklarna, Branko Vlajnić, 1946, valjarna Bela, Pavel Zalete, 1946, valjarna Bela, Stanislav Zigon, 1949, transport.

Jubilanti petdesetletniki

V februarju bodo praznovali petdeseti rojstni dan naslednji naši sodelavci: Valentin SLIVNIK, martinarna — 8. februarja, Jože KRALJ, livarna — 15. februarja, Jože VEINDORFER, žičarna — 22. februarja, Franc OLAH, splošni sektor — 22. februarja, Minka MASNOGLAV, valjarna tanke pločevine — 23. februarja, Mirko PIKON, gradbeno vzdrževanje — 26. februarja, Jože HUDOLIN, strojno vzdrževanje — 29. februarja, Franc ZUPAN, martinarna — 29. februarja in Kazimir HORVAT, OTK — 29. februarja.

Iskreno čestitamo!

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Plan proizvodnje in realizacije 1970

Predelovalni obrati

Delavski svet Železarn je na seji, dne 30. decembra 1969, sprejel plan proizvodnje in realizacije za 1970. leto, ki po količini ni bistveno povečan od lanskega plana, je pa znatno povečana realizacija, kar je doseženo s planiranjem več vredne proizvodnje in z znatnim premikom v kvalitetnejši asortiment blagovne proizvodnje.

Plan za delovno enoto je:

	skupna proizvodnja	blagovna proizvodnja
Hladna valjarna	29.500 ton	29.500 ton
Žičarna	65.000 ton	44.800 ton
Žebljarna	11.700 ton	11.500 ton
Elektroodni	11.900 ton	11.900 ton
Skupaj PREDLOVALNI OBRATI	118.100 ton	97.700 ton

Za izvrševanje tega plana so določeni naslednji najvažnejši normativi:

Hladna valjarna:

Dobit (izplen) za domač vložek	88 %
za tuj vložek	90 %
Poprečni:	88,5 %
El. energije	250 kWh/t proizvodnje

Žičarna:

Dobit (izplen)	96 %
El. energije	45 kWh/t proizvodnje

Lužilnica:

Poraba H ₂ SO ₄	17,5 kg/tono
El. energije	4,75 kWh/t proizv.

Pocinkovalnica:

Poraba cinka	50 kg/t poc. žice
El. energije	350 kWh/t poc. žice

Žebljarna:

Dobit	97,5 %
El. energije	50 kWh/t proizvodnje
Cink	200 kg/t poc. žič.

Elektroodni oddelek:

Dobit za elektrode	145,5 %
za žico	99,4 %
poprečno	135,4 %
poraba el. energije:	
za elektrode	300 kWh/t proizv.
za prašek	530 kWh/t proizv.

Plan izkoriščanja obratovalnega časa in zastojev v letu 1970

Obrat:	Količ. proizv.	Obratoval. čas ur	zastoji			% na ob. čas
			mehanski	elektro	skupaj ur	
1	2	3	4	5	4 + 5	6
Hladna valj.	29.500	72.500	2940	630	3570	5
Žičarna	65.000	322.000	13900	2200	16100	5
Elektroodni oddelek						
razrezovalnica	11.100	49.500	1240		1240	2,5
oplaščevalnica	9.300	13.800	100	120	220	
Žebljarna:						
Žičniki	10.000	43.400			2160	5
Bod. žica	1.500	11.800			710	6

Obrazložitev plana proizvodnje

Hladna valjarna:

Plan blagovne proizvodnje v primerjavi z letom 1969 ni povečan, ker je programiran vložek za trakov sestavljen iz ožjih trakov iz Siska in domačih trakov iz štetla. Pri izdelavi domačih vroče valjanih trakov so v pogledu doseganja toleranc širine in enakomernosti debeline, še vedno velike težave. Zato je predvideno, da se valjajo trakovi samo iz slabov, ki so površinsko čiščeni. Za lažjo premostitev omenjenih težav pa je predviden uvoz 3.000 ton širokih valjanih trakov iz Češke. Pri proizvodnji trakov je ozko grlo žarenje. V letu 1970 bo postavljena nova kontinuirna žarilna peč in ena zvonasta peč, ki bosta pričeli obratovati v drugem polletju.

Žičarna:

Plan skupne proizvodnje je v primerjavi z letom 1969 povečan za 5.000 ton oziroma 8,3 %. Pri tako visoki proizvodnji vlečene žice je nujno, da valjarna žice dostavlja vložek točno po predvidenem programu, ker v nasprotnem slučaju lahko nastanejo večji zaostanki naročil v žičarni, elektroodnem oddelku in žebljarni, ali pa se neustrezna žica kopiči v vmesni fazi proizvodnje. Pri proizvodnji vroče valjane žice 5,5 mm premera, se na progi pojavijo določene težave, ki vplivajo predvsem na povečanje zastojev. Zato program proizvodnje v žičarni predvideva, da se iz žice 5,5 mm izdeluje samo patentirana žica kval. 1632. Celoten vložek (blumi) za patentirano in legirano žico mora biti površinsko brušen. Tudi v žičarni je pri proizvodnji ozko mesto žarenje, zato mora prodajni oddelek to dejstvo imeti v vidu in temu ustrezno prilagoditi asortiment prodaje.

Izpolnitev količinskega plana, posebno pa programa po asortimentu, pa v žičarni zavisi predvsem od zadovoljivega preskrbovanja z vložkom, ter od zadostnega števila žičarjev.

Žebljarna:

Plan skupne proizvodnje bazira na 3-izmen-skem obratovanju žebljarskih strojev. Bodeča žica se proizvaja samo na dveh novejših strojih. V letu

1970 bo nabavljen nov moderen stroj za pakiranje žičnikov, ki bo nadomestil nekaj nekvalificiranih delavcev, istočasno pa se bo zaradi ugodnejše embalaže lahko delno zvišala prodajna cena.

Pri žebljarskih strojih je trenutno zaposlenih 16 žebljarjev in delajo na 2 izmeni. Za triizmensko obratovanje, oziroma za izpolnitev planskih obvez je potrebno, da se stalež žebljarjev poveča na 21.

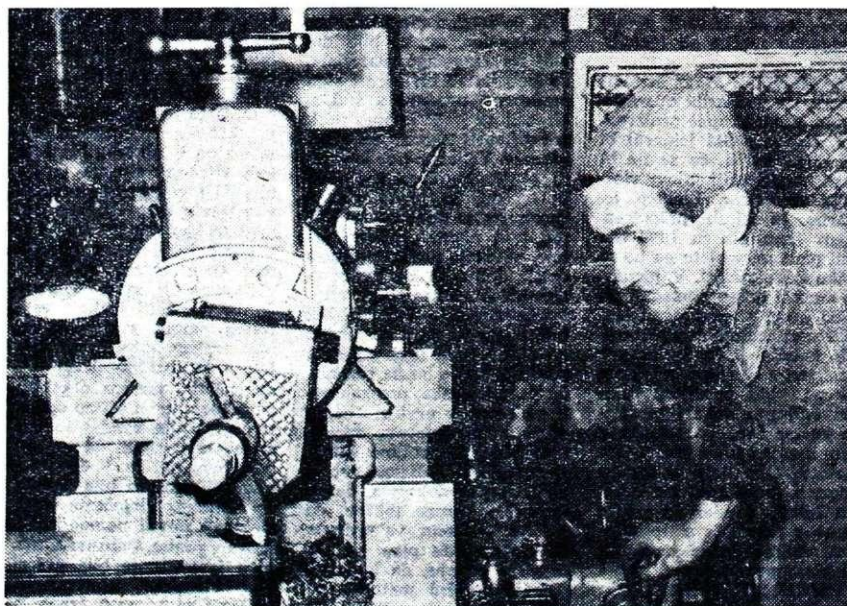
Elektroodni oddelek:

Količinski plan skupne proizvodnje je nasproti letu 1969 povečan le za 900 ton. Pri dimenzijskem in kvalitetnem asortimentu je opazen delni premik v proizvodnjo zahtevnejših elektrod, kar pozitivno vpliva na finančno realizacijo. Proizvodnja varilnega praška se bo povečala za 100 ton, ker v drugi polovici leta prične obratovati rekonstruirana električna peč TACLIAFERI, ki je do sedaj služila livarni za izdelavo jeklo litine.

Delavski svet Železarn je na seji, ko je sprejel plan za 1970. leto, sprejel še naslednje smernice:

1. Rešiti vprašanje delovne sile, zlasti bolj intenzivno zaposlovati ženske in zmanjšati fluktuacijo z boljšimi stimulacijami predvsem visoko kvalificiranega kadra.
2. Prek ustrezne področne službe ugotoviti realnost sedanjega normativa v vseh obratih tovarne, kar bo služilo kot osnova za kadrovanje in izpopolnjevanje staleža v naslednjem letu.
3. Boljše izkoriščati delovni čas.
4. Postopno uvajati 42-urni delovni teden, ne kot zakonsko nujno, temveč kot stimulacijo za povečano produktivnost in zaradi izenačevanja delovnih pogojev. V ta namen je treba rešiti vrsto vprašanj kot so, višina rednih letnih dopustov, planiranje dopustov prek celega leta, ustrezen in uskladen delovni urnik in podobno.
5. Delavski svet Železarn odobri, da komisija za delovna razmerja lahko začasno sprejema na delo delavce izven področja, ki je določeno s sklepom 4. 2. seje delavskega sveta Železarn z dne 29. marca 1969.

SEKTOR ZA EKONOMIKO

Skobljanje nožev za stružnico Menard v valjarni Bela

Samoupravni organi v preteklem tednu

(Nadaljevanje s 1. strani)

4. Naročili so odgovornim službam, da program proizvodnje in stroškov razdružijo na posamezne obrate, obratom pa naročili, da ta program proučijo in, da ga disciplinirano izvajajo.

5. Sklepe gospodarske zbornice s sestanka 13. januarja 1970 so smatrali kot realne glede postopnega izvajanja sprejetih zakonov za zmanjšanje nelikvidnosti v gospodarstvu, kakor tudi sklep o izjemni nujnosti za izplačilo osebnih dohodkov.

6. Za poravnavanje obveznosti po zakonu o službi družbenega knjigovodstva predlagajo naslednji vrstni red:

- sredstva med letom doseženega dohodka, izločenega na poseben račun,
- sredstva rezervnega sklada,
- denarna sredstva sklada skupne porabe,
- sredstva poslovnega sklada in sredstva skupne porabe namenjena za investicije,
- sredstva iz deviznih računov preračunana v dinarje.

7. V primeru, da za odkup prisilno odvzetih sredstev z našega deviznega računa dobi Železarna poseben namenski kredit, ta ne bi smel biti porabljen za poravnavo obveznosti temveč za nakup repro-materiala.

8. Glede stanja do sedaj neplačanih kreditov za osebnih dohodkov pri Gorenjski kreditni banki Kranj, bi Železarna izdala akceptni nalog. Za nadaljnje namenske kredite pa je treba dobiti ugodnejše pogoje, ker je v nasprotnem primeru redni priliv na žiro račun zmanjšan za izplačilo našim upnikom.

9. V splošnem aktu Železarne bo, treba določiti za prvo akontacijo izplačilne dneve od 20. do 1. v mesecu, za drugo akontacijo pa dneve od 10. do 20. v mesecu.

10. Čimprej je treba dobiti kredit za stalna obratna sredstva kot sredstva združenega podjetja Slovenske železarne, ki bi ga med seboj koristili tako, da bi dosegli čim večjo deblokacijo vseh treh žiro računov.

11. Za prenos vročenih sredstev in a vista sredstev, je treba dobiti čim ugodnejše kreditno razmerje.

12. Dobiti je treba dodatni kredit od skupnih rezerv za obratna sredstva vsaj v tisti višini, kolikor so prispevali naši kupci v ta sklad.

13. Popraviti je treba, oziroma izenačiti rok plačila pri nekaterih kupcih in dobaviteljih, s čimer bi podaljšali realizacijo prisilne izvršitve.

14. Še naprej je treba striktno izvajati do podpisnikov aneksov kupoprodajnih pogodb ostrejšo ukrepe plačevanja.

15. Za važne dobavitelje osnovnih surovin in storitev, s katerimi ima Železarna dogovorjene finančne konstrukcije, je treba doseči, da ne tožijo brez predhodnega sporazuma glede načina poravnave dolgov.

16. Delavski svet Železarne se je prav tako v celoti strinjal s stališči tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne k finančnemu planu in situaciji, ki je v letošnjem letu pričakuje. O teh stališčih berite v posebnem članku.

V nadaljevanju seje so obravnavali poročilo odbora za dohodek in sistem nagrajevanja o sklepih, ki jih je odbor sprejel v zvezi z reševanjem problematike nagrajevanja v letošnjem letu. S sklepi odbora so se strinjali, razen nekaterih izjem, ki so se pri glasovanju vzdržali. Na predlog odbora za nagrajevanje so nato potrdili in sprejeli pravilnik o priznanju dodatka na delovni staž v Železarni z veljavnostjo od 1. februarja 1970 dalje in pravilnik o uvažanju posebne stimulacije za visoko strokovni kader Železarne. Tudi pri glasovanju o teh dveh pravilnikih se je nekaj članov delavskega sveta vzdržalo.

Na predlog odbora za plan in finance so sprejeli še pravilnik o organizaciji in nači-

7. seja odbora za izume in racionalizacije

Predsednik odbora za izume in racionalizacije inž. Janez Falešić je sklical 7. sejo odbora v sredo, 28. januarja 1970. Na seji so pregledali sklepe, obravnavali predloge za nagrade in predlog spremembe pravilnika o izumih, ob koncu pa so reševali tekoče zadeve.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni ali pa se izvajajo razen točke 7. Ugotovili so tudi, da se v Železarni posveča vedno več pozornosti racionalizatorji in novatorski dejavnosti in menili, da bi aktualnost novatorstva morala biti stalno prisotna, sodelujoči pa bi morali še bolj stremeti za doslednim izvajanjem sklepov odbora za izume in določb pravilnika.

Sprejeli so nekaj predlogov in jih nagradili in sicer:

— **KNOW-HOW** predlog o novem tehnološkem postopku izdelave jekla za matrice so nagradili oziroma odkupili za 25.000 N din,

— predlog obračanja blumov na zanko za valjanje blumov za valjarne žice so nagradili z 2380 N din s tem, da so akontacijo 1500 N din odšteli od te vsote,

— predlog izračuna optimalne dobiti v valjarni 2400 in njegova praktična uporaba so nagradili s 14.720 N din.

— predlog nadomestila različnih enosmernih generatorjev v strojnici bluminga s vrstinsko močnostno eno-

nu vodenja knjigovodstva v tovarni z veljavnostjo od dneva seje delavskega sveta s pripombo, da se pravilnik začne praktično uporabljati že s prvim januarjem in je po tem pravilniku treba že sestaviti zaključni račun za 1969. leto.

Še pred začetkom obravnavanja dnevnega reda so obravnavali predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti o izključitvi iz delovne skupnosti zaradi posebno hude kršitve delovne dolžnosti: Franca Gašperina, Justina Talerja in Viktorja Oblaka. Po daljši razpravi in zagovorih so o predlogu komisije glasovali tajno in na podlagi rezultatov tajnega glasovanja sklenili, da se iz delovne skupnosti Železarne izključita Franc Gašperin in Justin Taler, dočim se Viktor Oblak ne izključi. Oblaku je nato delavski svet Železarne izrekel zadnji javni opomin.

Ob zaključku seje je predsednik delavskega sveta Franc Kobentar imel kratek referat o razvoju delavskega samoupravljanja v dvajsetih letih od izvolitve prvega delavskega sveta v naši Železarni in povedal, da je referat le spomin na današnji datum pred 20 leti in da bo glavna proslava 20-letnice delavskega samoupravljanja ob jubileju prevzema tovarne v upravljanje 20. avgusta.

to so sprejeli in avtorju priznali akontacijo 1000 N din, predlog pa bodo ponovno obravnavali, kakor hitro bo izdelana prva enota in se bo izkazala kot uspešna,

— predlog univerzalne merilne komore so sprejeli in priznali akontacijo 1000 N din in ga bodo ponovno obravnavali ko bo naprava vgrajena povsod tam kjer je koristno in bo lahko ugotoviti prihranke. Sklenili so, da predloga ne bodo prijavili kot patent in to prepustili avtorjema v samostojno odločitev,

— predlog posebne vpenjalne pogonske glave za valje proge Ø 250 so nagradili s 3170 N din.

V nadaljevanju seje so obravnavali poročilo službe za novatorstvo o delu komisij v delovnih enotah in ugotovili, da je poročilo pomanjkljivo pa so zato naročili službi, da na prihodnji seji poda pismeno poročilo toliko prej, da ga bodo člani sprejeli z vabilom, v poročilu pa morajo biti predvsem podatki o nagradah in vrednostih predlogov oziroma prihrankih.

Obravnavali so tudi predlog za dopolnitev pravilnika o izumih vendar k predlogu niso sprejeli nobenega sklepa, ker so menili, da predlog ni dovolj prediskutiran in da je pomanjkljiv. Člani so se obvezali, da bodo predlog do prihodnje seje bolj temeljito preučili in nanj dali pismene pripombe.

Vse sodelujoče v racionalizatorski in novatorski dejavnosti so opozorili na izvajanje določil 36. člena pravilni-

ka o izumih in na odgovornost glede na ta določila.

Službi za novatorstvo so ob koncu seje naročili, da k predlogom Kidričeve nagrade lahko da samo tiste podatke, iz katerih je razvidna uspešnost in ekonomičnost izboljšave, ne sme pa biti podana nobena tehnična dokumentacija. Enako obvezo morajo sprejeti tudi avtorji nagradenih ali odkupljenih predlogov, ki so sedaj last Železarne, če se bodo sami prijavili za Kidričovo nagrado.

15. seja odbora za dohodek in sistem nagrajevanja

V prejšnji številki ŽELEZARJA smo objavili članek s 15. seje odbora za dohodek in sistem nagrajevanja in sporočili, da bomo o sklepih, ki jih je odbor sprejel v zvezi s problematiko osebnih dohodkov v letošnjem letu, pisali v ŽELEZARJU po seji delavskega sveta Železarne, ki je bila v četrtek, dne 29. januarja 1970. Odbor za dohodek in sistem nagrajevanja je na seji delavskega sveta poročal o svojih sklepih in jih je delavski svet potrdil. Sklepi so naslednji:

1. Zaradi nadaljnega uveljavljanja delovnih enot in njenih organov, odbor prepušča komisijam za nagrajevanje v delovnih enotah, da v bodoče same odločajo ali se za vse obrate uporabi procent, ki ga doseže delovna enota ali pa v okviru oblikovanih sredstev usklajujejo problematične primere.

2. Zaradi nadaljnje gojitve kategorizacije delovnih mest se bodo obračunske postavke zvišale od 1. februarja 1970. leta dalje za 20 % na račun gibljivega dela. Procent dodatkov (norme, nedeljski in nadurni pribitek, nočni dodatek, otežkočeni dodatek) ostanejo nespremenjeni.

3. Razmejitev za plačano odsotnost (plačani dopusti, prazniki) se bodo v letošnjem letu izvajale z diferenciranim procentom po mesecih in sicer:

mesec	%
januar	8
februar	8
marec	8
april	8
maj	12
junij	9
julij	13
avgust	13
september	11
oktober	10
november	12
december	10

Razmejitve po tej lestvici bo odbor za dohodek in sistem nagrajevanja ob polletju pregledal in na podlagi stanja sklepal ali naj se razmejitve prenesejo v pristojnost organov delovne enote.

4. Do nadaljnjega bo treba vsa sredstva osebnega dohodka posameznega obrata, ki presegajo skupni gibljivi del za več kot 12 % odvajati v rezervno osebnih dohodkov, s katero bo razpolagala delovna enota kot celota. Odbor za dohodek bo ob polletju pregledal stanje oblikovanih rezerv in sprejel nadaljnje ukrepe. Zato mora služba uskladiti evidenco rezervnih sredstev tudi v obratih in v delovnih enotah.

5. Obrati, ki ne bodo dosegli nivoja osebnih dohod-

kov po kategorizaciji do višine 95 %, bodo avtomatično dobili posojilo. Posebne primere pa bo reševal odbor za dohodek s tem, da bo vzporejal rezultate proizvodnje in oblikovane mase osebnega dohodka.

6. Stroške proizvodnje je treba zaenkrat še obravnavati kot element premiranja na osnovi ugotavljanja konkretnih prihrankov. V zvezi s tem pa je odbor sklenil, da bo oblikovano maso osebnega dohodka mesečno usklajal z dohodkom prejšnjega meseca na osnovi obračuna stroškov.

7. Sredstva osebnega dohodka, ki se izplačujejo kot regres ob koriščenju letnega dopusta, je treba izločiti iz plačilnih list, vendar se vse dotle, dokler se izplačujejo iz sredstev osebnega dohodka, vstevajo v osnovo za pokojnino.

8. Odbor je sprejel naslednje korekture cenikov in pri tem še upošteval skrajšani delovni teden:

	%
plavž	+ 15
martinarna	+ 10,72
elektrojeklarna	- 14
šamotarna	- 10
valjarina Bela	+ 3,88
valjarne profilov	+ 4,58
valjarina 1300	+ 9,49
jeklovlek	- 3,40
elektrodni odde.	+ 4,06
žebelarna	+ 11
elek. toplot.	
energija	+ 4,13
PIV energija	+ 11,21
upravne službe	+ 6,50

Železarski globus

NOVA ZELANDIJA -- Pred kratkim je pričela obratovati v tej daljnji deželi prva železarna. Iz dveh obločnih 40 t električnih peči je prišlo prvo surovo jeklo. V valjarni proizvajajo palično jeklo. V bližnji bodočnosti pa nameravajo zgraditi napravo za pocinkanje pločevine iz uvoženih hladno valjanih trakov.

Sestanki delovnih skupin

GRADBENO VZDRŽEVANJE — KLEPARJI — Na sestanku 15. januarja so govorili o planu proizvodnje ter o sklepih 7. seje DSZ. Dobili so tudi odgovor na vprašanje, postavljeno na prejšnjem sestanku, ki se nanaša na zdravniške preglede za poslenih. K obravnavani problematiki niso imeli pripomb ter vprašanj.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — MIZARJI, STEKLARJI IN PLESKARJI — Na dnevnem redu sestanka 15. januarja so bile tri točke. Dana je bila informacija o planu in zastojih, prav tako so bili prisotni seznanjeni s sklepi DSZ. Na vprašanja, postavljena na prejšnjem sestanku, je bilo le delno odgovorjeno, sicer pa je skupina vzela na znanje informacijo o planu in zastojih. Drugih pripomb ni bilo, ker delavci menijo, da je vsako razpravljanje brez uspeha.

OTK — GLAVNI LABORATORIJ — Sestanek so imeli 26. 1. Na predlog službe za varstvo pri delu je kemični oddelek OTK dostavil izpolnjeni pravilnik o varstvu pri delu. S predpisi so seznanjeni vsi sodelavci, kar so tudi potrdili s podpisom. Strinja se z uvedbo 42-urnega tednika s tem, da se delovni učinek poveča in da v vsem OTK veljajo enaka merila, tako da ostanejo osebni dohodki na sedanjih ravni.

HVZ — PATENTIRNICA — Sestanek delovne skupine Oreški so imeli 15. 1. Govorili so o proizvodnem načrtu ter o uvedbi skrajšanega delovnega časa ter o redu in disciplini v obratu. V zvezi s planom za leto 1970, ki je večji za 4.000 ton je bilo rečeno, da bi ga lahko izpolnili, če bodo dani vsi pogoji za normalno obratovanje. Povečati bo treba hitrost ter izboljšati delovno disciplino, kakor tudi organizacijo dela. Vsi so za uvedbo skrajšanega delovnega časa ob sedanjih osebnih dohodkih. Zanima jih, če je mogoče oskrbeti vložek za večje količine po delovnih programih in če je možno, da bi vzdrževalci bolj skrbno vzdrževali stroje in naprave. Radi bi vedeli, kaj je z omaricami za orodje itd.

VALJARNA 1300 — PROGA — Vodja delovne skupine tov. Kotnik je sklical sestanek za 28. 1. Sodelavcem je pojasnil glede letošnjega plana in povedal, da je remont na progi predviden za prvi teden v septembru. Količinski plan v primerjavi z lanskim ni večji, pač pa se bo povečala realizacija, kar bodo dosegli z znatnim premikom v kvalitetnejši asortiment. Vprašujejo, zakaj ni upoštevan dogovor glede zračnega pločevine, če iz objektivnih razlogov zračilec ne doseže norme, da se mu prizna 1,10 %. Pojasnjeno je bilo, da bo to v januarju priznано in upoštevano.

VALJARNA 1300 — LUZILNICA IN POCINKOVALNICA — Delovna skupina Knific je imela sestanek 27. 1. Rečeno je bilo, da so z razumevanjem sprejeli obveznosti za leto 1970. Govorili so še o znižanju proizvodnih stroškov in o prizadevanjih za večji dobit. Beseda je tekla še o dopustih ter o bolj varnem delu. Ne razumejo, zakaj za delovna mesta v pocinkovalnici in lužilnici ni priznana delovna doba s povečanjem, saj so v oddelku za zdravje škodljiva delovna mesta. Ugotavljajo, da je v drugih obratih, kjer je manj zdravju škodljivih delovnih mest, takšno povečanje priznано in hočejo vedeti, kdo je kriv in odgovoren za to.

VALJARNA 1300 — PROGA — Delovna skupina Lavrinec je imela sestanek 29. 1. Vodja skupine je prisotne seznanil z razpravo in sklepi seje DSZ. Sprejetimi sklepi so se v celoti strinjali, medtem ko so imeli pripombe le na sklep, ki govori o povečanju osnove skozi procent po enoti proizvoda. Vodja delovne skupine je navzoče seznanil še s proizvodnim načrtom za leto 1970. Prisotni so imeli pripombo le v toliko, da bi bil vložek vedno zagotovljen.

VALJARNA PROFILOV — LAHKE PROGE — Sestanek delovne skupine Markelj je bil 23. 1. Navzoči so najprej poslušali poročilo o izpolnitvi načrta za leto 1969. Glede mesečnega plana za januar pa so bili mnenja, da je dosegljiv, če bodo imeli vložek. Razpravljali so še o prehodu na skrajšani delovni čas. To bo mogoče le v primeru, če bodo povečali proizvodnjo za 4,3 % in če bo cenik popravljen za 10 %. V nasprotnem primeru to ne bo izvedljivo, ker so stroji že itak dotrajani.

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA — Vodja delovne skupine tov. Benedičič je na sestanku 22. 1. prisotne seznanil s problematiko obrata ter informacijo sektorja za ekonomiko podjetja. V razpravi so sodelovali vsi člani delovne skupine. Imeli so pripombe glede norm v čistilnici. Menijo, da so v čistilnici zelo težki delovni pogoji in ni prav, ker morajo še naprej delati 48 ur. Predlagajo, naj ta oddelek med prvimi uvede prehod ne le na 46, ampak na 42-urni tednik. Menijo, da ni kriva delovna skupina, če primanjkuje delavcev, zato čistilnica predstavlja ozko grlo v obratu. Zahtevajo, da sklep delavskega sveta velja za vse obrate v železarni, ali pa za nobenega. Vodja delovne skupine je delavce seznanil še s problematiko varnega dela, zlasti z BECO brusnimi ploščami in ponovno opozoril na uporabo vseh predpisanih zaščitnih sredstev. Tov. Žunič vprašuje, zakaj sistematični zdravniški pregledi niso organizirani vsako leto.

VALJARNE PROFILOV — ADJUSTAŽA — Sestanek delovne skupine Udir je bil 21. 1. Razpravljali so o proizvodnem načrtu za leto 1970, ki so ga sprejeli brez pripomb. Govorili so še o skrajšanem delovnem času. Še posebej so omenjali problem čistilnice, ker imajo prosto soboto samo čistilci gredic in I. prebrali. Brusači na Rafama strojih bodo prosti, čim bodo stroji polno zasedeni. Poudarili so, da je treba proste sobote nadoknaditi z večjo proizvodnjo v ostalih dneh in sicer za 4,3 %, da bodo lahko obdržali iste osebne dohodke kot pri 48-urnem tedniku.

VALJARNE PROFILOV — LAHKE PROGE — Prisotni so se strinjali na sestanku dne 27. 1. s planom za leto 1970. Plan je dosegljiv, če bo vložek, prizadevati pa si bo treba za boljši dobit. Poudarili so, naj bi čimprej izvedli prehod na skrajšani delovni čas, s tem v zvezi pa je treba popraviti cenik za 10 %, da ne bodo pri osebnih dohodkih prikrajšani. Sodelavec Potočnik predlaga, naj se 27 in 28 valja na progi 450, ker se ne da rezati na škarjah, sicer pa je treba nabaviti nove škarje.

ŠAMOTARNA — Sestanek delovne skupine Krmelj je bil 24. 1. Govorili so predvsem o proizvodnem načrtu talilnic in šamotarne. Plan bo izpolnjen, če bodo za to dani vsi pogoji, oskrbljene surovine in urejeno vzdrževanje strojev. Vprašanje je bilo tudi, zakaj so bile ukinjene talne peči, obširneje pa so govorili o prehodu na skrajšani delovni čas. Menijo, da bi se pred uvedbo 42-urnega tednika morali zagotoviti potrebno delovno silo, da bodo stroji tudi na nočni izmenici izkoriščeni. Menijo, da bi lahko dosegli večjo proizvodnjo za 10 %, toda v vsem obratu naj bo uveden enoten delovni čas.

ŠAMOTARNA — Tudi na sestanku delovne skupine Podlesnik v oddelku mlini so obširneje govorili o proizvodnem načrtu in o uvedbi 42-urnega tednika. Menijo, da proizvodnje ne bodo mogli povečati za 10 %, ker stroji niso v redu. Predlagajo, da je treba urediti skladišče za surovine in to v šamotarni.

ŠAMOTARNA — PEČI — Brez pripomb so se strinjali s planom za leto 1970. Na sestanku dne 22. 1. so še govorili o uvedbi 42-urnega tednika s pripombo, da je treba storilnost povečati za 10 %. Pri tem je važno, kako bodo koristili delovni čas in stroje. Menijo, da je ena zaščitna obleka za zažigalce opeke premalo, govorili pa so tudi o disciplini ter pravočasnih prihodih in odhodih z delovnih mest.

ŠAMOTARNA — MLINI — Na sestanku delovne skupine 23. 1. so se strinjali s predlaganim proizvodnim načrtom šamotarne. Skladišče za surovine naj bi bilo urejeno čimprej, da bodo vse žgane surovine pod streho, kar je zlasti važno za zimске mesece. Strinjajo se s prehodom na krajši delovni čas. V zvezi z disciplino so omenjali še problem avtobusnih prevozov, ker avtobusi prezgodaj odpeljejo s parkirnega prostora. Razpravljali so tudi o koriščenju strojnih kapacitet, povečanju storilnosti za 10 %, seveda ob istih osebnih dohodkih.

ŠAMOTARNA — ROČNO IN STROJNO OBLIKOVANJE — Sestanek so imeli 22. 1. V zvezi s prehodom na skrajšani delovni tednik je bilo pojasnjeno, da bo treba storilnost povečati za 10 %, da bi obdržali osebne dohodke, ki jih imajo pri sedanjem 48-urnem tedniku. Opozorili so še na slabo

kvaliteto mas in polizdelkov, ki jih dobivajo iz oddelka mlini. Kako bo šele pozneje, ko bodo imeli krajši delovni čas. To vprašanje naj uredijo sodelavci, ki so zaposleni v mlinih. O kvaliteti in stanju materiala je na sestanku govoril asistent za proizvodnjo.

JEKLARNA — Sestanek delovne skupine Beznik je bil 26. 1. Plan za leto 1970 bo izpolnjen, če bodo imeli dovolj livnih voz in materiala. Važni so tudi osebni dohodki in pa ustrezno število delavcev. Imeli so pripombe, da so ure za manjkajoče slabo plačane, sicer pa jih tudi ne bi bilo treba, če bi bile posade polno zasedene. Opozorili so, da je ob zmanjšanih posadah težko izpolniti vse naloge, posebno če peč obratuje pet ur, zato v polnih mesecih ne bodo mogli vzdržati. Opozorili so na verige s pripombo, da delo ni varno. Ljake je treba postavljati od vrha in ne na drog. Za skladišče bi bil najbolj primeren prostor v srednji hali med podestoma. Slehernega, ki ne bi upošteval predpisov, je treba ostro kaznovati, saj bodo le tako lahko varno in kvalitetno obratovali.

JEKLARNA, LIVNA JAMA — I. IZMENA — Na sestanku delovne skupine 20. 1. so obravnavali izvrševanje proizvodnega načrta za leto 1970. Kolektiv jeklarne bo moral vložiti veliko truda, da bo plan izpolnjen. Glede delovne discipline menijo, da je v martinarni še nekaj delavcev, ki se premalo zavedajo njenega pomena. Tudi na tem sestanku so govorili o varnem delu, medtem ko so imeli pripombe glede nagrajevanja, saj so življenjski stroški v zadnjem času zelo porasli.

PLAVZ — Na sestanku delovne skupine Berlot 12. 1. niso imeli pripomb glede proizvodnega načrta za december. Seznanjeni so bili tudi s planom za letošnje leto in imeli precej pomislekov predvsem glede porabe koksa. Medsebojni odnosi so se v zadnjem času nekoliko poslabšali, zato je bilo govora tudi o medsebojnem sodelovanju in tovarstvu. Prisotnim je bil pojasnjen tudi vrstni red zasedbe delovnih mest, govorili pa so še o zaščitnih sredstvih, njihovih uporabi in čuvanju. Želijo odgovor glede razprave inž. Arzenška na konferenci ZK o dohodku za leto 1970.

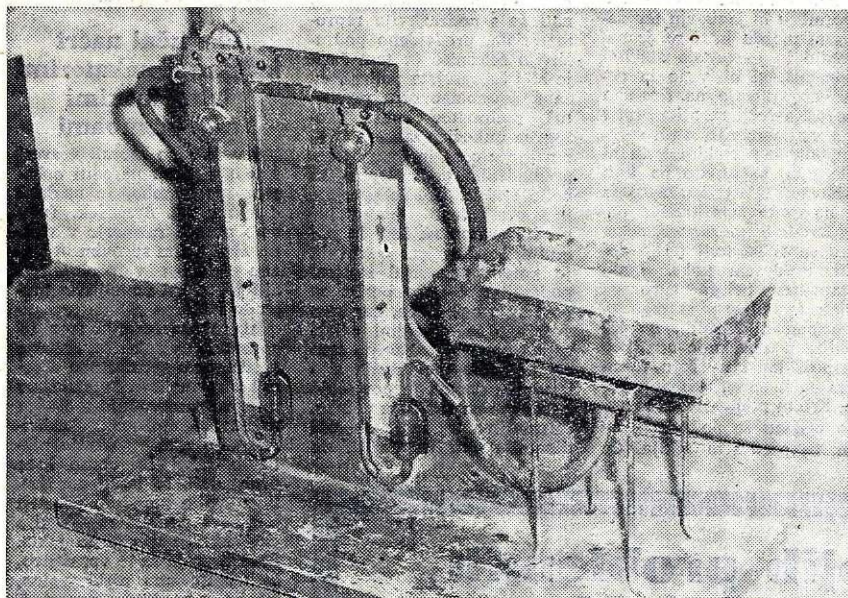
PLAVZ — APNENICA — Dne 13. 1. so imeli sestanek delovne skupine na apnenici. Vodja je obrazložil finančno stanje Železarn ter izpolnjevanje proizvodnega načrta in govoril tudi o novem združenem podjetju Slovenske železarn. Ugotavljajo, da novo sprejeti delavci ne ostanejo dolgo na delovnih mestih in imajo zaradi njih večkrat le izgubo. Tudi v obratu jih je treba priučevati in stalno opozarjati na bolj varno delo.

PLAVZ — PEČI — Sestanek delovne skupine Kokalj je bil 14. januarja. Razpravljali so o planu za leto 1970 in sklenili, da bodo vse, kar je v njihovi moči naredili, seveda če bodo za to dani pogoji. Svoje delo pa naj vestno opravijo tudi posamezne službe. Da bi zmanjšali odstotek poškodb na delovnih mestih, je predvsem potrebna večja osebna varnost. Ob koncu sestanka so predlagali še nekaj ukrepov za izboljšanje dela v samem obratu.

PLAVZ — KAMNOLOM — Na sestanku delovne skupine 13. 1. so obravnavali izpolnjevanje proizvodnega načrta za december ter se seznanili s kumulativnim stanjem za obdobje januar — november 1969 in s problematiko varnega dela v lanskem letu. Menijo, da bo treba nekaj ukreniti zaradi stalnega naraščanja cen v kantinah. Nekaj delavcev je na lastno željo dobilo zaposlitev v obratu plavž, iz kamnoloma pa odhajajo zato, ker povsod drugod dobijo boljše kategorije. Tudi na kamnolomu je treba zadevo urediti, saj v drugih obratih skoraj ni primerov, da bi se imeli drugo kategorijo. Navajajo primer Steva Jejinca, ki je že 14 let v kamnolomu in ima drugo skupino. Zaradi tega nastajajo težave tudi pri napredovanju, saj ni več kandidatov, ki morajo biti zaposleni najmanj tri leta v kamnolomu, preden postanejo vrtalci.

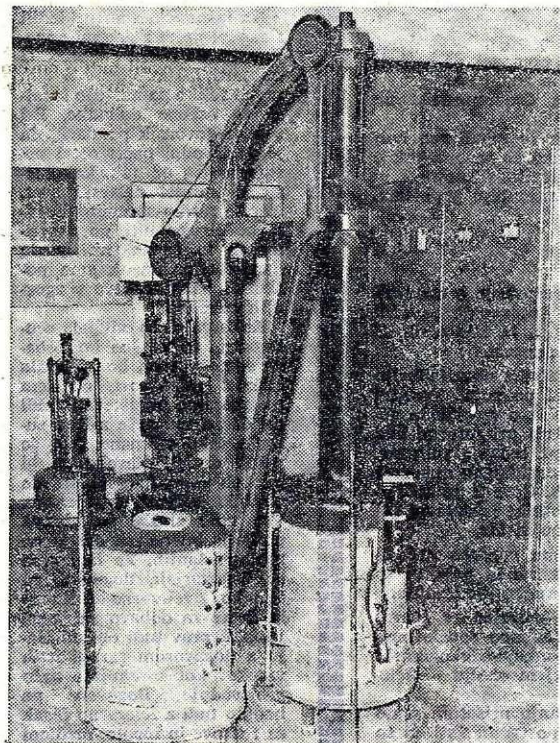
PLAVZ — KAMNOLOM — TREBEZ — Na sestanku 14. 1. so bili delavci mnenja, da osebni dohodki počasneje rastejo kot cene potrošniških artiklov. Da bi položaj izboljšali, predlagajo, naj bi gostinsko podjetje Železar omogočilo bolj primerne cene v kantinah. Tudi sindikalna organizacija bi morala o tem bolj odločno spregovoriti. So enotnega mnenja, da druga kategorija oz. skupina ne ustreza za težko in nevarno delo v skalah, če upoštevamo vremenske nevarnosti. Zanima jih, kdaj bo rešeno to vprašanje. Problemi nastajajo tudi zaradi premajhnega silosa in neenakomernega odvoza proizvodnje s kamioni.

Predstavljamo vam OTK

V aparatu za določevanje propustnosti plinov (firme Feddeler, Essen) vstavimo preiskovano opeko v pločevinasto posodo in jo dobro zatesnimo. Z vakumsko črpalko ustvarimo v levem manometru določen vakuum, nakar priključimo posodo na desni manometer. Iz razlik nivojev na obeh manometrih izračunamo propustnost plinov.

Inž. B. Razinger

Z aparatu za določevanje točke zmečičanja pod obremenitvijo (firme Tonindustrie, Berlin) določamo zmečičanje ognjeodpornih materialov pod pritiskom. Vzorec v obliki valja (50×50 mm) damo v kriptolno peč in ga z grafitno elektrodo obremenimo s konstantnim pritiskom 2 kp/cm^2 . Temperatura peči mora enakomerno naraščati in jo kontroliramo z optičnim pirometrom, obenem pa posebno pisalo registrira raztezanje materiala. Temperaturo zmečičanja (T_a) izmerimo takrat, ko je pisalo že registriralo največji raztezek materiala ter se je spustilo za 3 mm. Če segrevanje nadaljujemo, lahko določimo temperaturo zrušenja materiala (T_b), pri materialih, ki pa se ne zrušijo, pa še temperaturo popolnega zmečičanja (T_c).

Inž. B. Razinger

Železarski globus

KANADA. V kanadski železarni Algoma Steel Corp. so pričeli proizvajati različne nosilce, ki so jih prej valjali s pomočjo naprave za kontinuirano vlivanje. V ta namen so zgradili posebno napravo za kontinuirano vlivanje z dvema žilama, ki lahko letno odlije do 55.000 ton takšnih nosilcev. To je prva naprava za kontinuirano vlivanje na svetu na kateri ne vlivajo gredic ali slaba kot polproizvoda, temveč že nosilce kot končne proizvode.

SOVJETSKA ZVEZA. Zahodnonemški železarski družbi Mannesmann in A. Thyssen bosta dobavili Sovjetski zvezi 1,2 milijona ton cevi za plinovode. Zunanji prerez cevi bo 1420 mm in debelina stene 17 do 20 mm. Cevi bodo služile za transportiranje zemeljskega plina. Pričetek dobave bo letošnji julij in konec v decembru leta 1972.

ZAHOĐNA NEMCIJA. Zahodnonemška železarna Hoesch je pričela pred kratkim proizvajati s pomočjo avtomatizirane kontinuirane naprave spiralno varjene cevi velikih premerov. Zaenkrat proizvajajo cevi s premerom 2,5 m in debelino stene 13 milimetrov. Proizvodna zmogljivost je 6000 ton na mesec. Kasneje računajo, da bodo lahko z manjšo izpopolnitvijo naprave proizvedli cevi z debelino stene do 23 mm.

Slavko Tarman:

Civilno prebivalstvo v atomski vojni

3

Bombarderska poveljstva Britanije in ZDA pri izpolnjevanju te naloge niso izgubljala časa. Britansko letalstvo je rušilo velika nemška mesta, zaviralo delo industrije v Porurju, podiralo delavcem te pokrajine streho nad glavo in lomilo narodno moralo. Naloga ameriškega VIII. bombarderskega poveljstva je bila uničevati temeljno industrijo, ki je delala za nemški vojni stroj.

Ce vzamemo, da so ekonomski viri skupno z industrijsko proizvodnjo prav tako integralni del moderne vojne kakor oborožene sile — nastane vprašanje, ali moremo smatrati za delavce, važne za mobilizacijske napore določene dežele, tudi večino žena, otrok pod 14 let in starce nad 70 let, da sploh ne omenjamo zaposlenih v drobni trgovini, ki nima z vojno industrijo neposredne zveze.

Zenske sestavljajo v ZDA polovico prebivalstva, moški, otroci in starci pa 15 odstotkov. Če vzamemo, da je 15 odstotkov žena zaposlenih v industriji, ki dela za obrambo, še vedno ostane okoli 50 odstotkov prebivalstva (35 odstotkov žena ter 15 odstotkov moških, otrok in starcev), ki jih je treba vključiti v kategorijo neborcev.

Ta kategorija civilnega prebivalstva predstavlja pretežno večino celo v velikih središčih vojne proizvodnje. Vzemimo kot primer New York, najbogatejše industrijsko področje dežele z več kot 10 milijoni prebivalcev. Na tem področju, ki bi ga vodikova bomba z jakostjo 40 megaton hudo poškodovale, je bilo leta 1962 samo 1.822.343 ljudi zaposlenih v proizvodnji. V to število so vključeni tudi tisti, ki delajo v manj pomembnih industrijskih panogah, na primer v tovarnah pohištva, opreme, pribora itd. Nadaljnjih 360.563 ljudi je bilo zaposlenih v javnih službah, v transportu in na pošti, medtem ko je bilo drugih zaposlenih oseb 208.288. Skupno je bilo torej na vsem področju zaposlenih 2.391.194 ljudi. Če vzamemo, da je bil vsak izmed teh delavcev absolutno nujen za potrebe mobilizacije, vidimo, da je bilo med vsem prebivalstvom New Yorka — to šteje 10 milijonov — manj kot četrtnina ljudi zaposlenih v industriji, ki dela za obrambo. Potemtakem bi bilo težko opravičiti napad tega področja z vodikovo bombo, ker je treba upoštevati, da bi bilo izpostavljeno njenemu učinku 7,5 milijona neborcev. Stališče armade v preteklosti še nikoli ni bilo tako zelo odvisno od dela v zaledju, kar se tiče preskrbe s hrano, z obleko, orožjem in strelivom. Koreniten velikih sprememb v modernem vojskovanju ni povzročilo povečano vključevanje civilnih oseb v zaledju, marveč močno povečan potencial oboroženih sil, ki lahko sežejo do tega zaledja in napadejo civilno prebivalstvo ne glede na to, ali je vključeno v vojno proizvodnjo ali ne.

Vprašanje uničevalnega bombardiranja pa je dobilo nove oblike julija 1945, ko je nad Hirošimo eksplodirala prva atomska bomba.

Kot pravi bivši predsednik ZDA Harry Truman v svojih spominih, so sprejeli sklep, čimprej uporabiti v boju s sovražnikom tudi atomsko orožje. Priporočali so, naj bi atomsko bombo uporabili brez posebnega poprejšnjega opomina, vrgli pa bi jo na cilj, kjer bi se jasno pokazala njena rušilna moč. Truman pravi takole: »Seveda mi je bilo jasno, da bo atomska bomba povzročila razdejanje in zahtevala žrtve, ki si jih le težko predstavljamo. Jaz naj bi dokončno odločil kje in kdaj bomo uporabili atomsko bombo. Bombo sem smatral za vojno orožje in nikoli nisem bil v dvomih, ali naj bi jo uporabili. Najvišji vojaški svetovalci so mi priporočili njeno uporabo. Churchill pa mi je sporočil svoje neomajno mnenje, da je atomska bombo treba uporabiti, če je s tem mogoče skrajšati vojno.«

Dalje pravi predsednik Truman, da je želel, naj bi vrgli atomsko bombo na izključno vojaški cilj in, da je dejal vojnemu ministru, da je treba izbrati za ta cilj pomembno vojaško središče vojne proizvodnje. Nazadnje so izbrali za cilje štiri mesta: Hirošimo, Kokuro, Nagasaki in Nagato.

Kokura je štela takrat 51.663 prebivalcev, Hirošima 218.000, Nagasaki 197.000, Nagato 119.000. Kioto, veliko mesto s 755.000 prebivalci, zaradi kulturnega in verskega pomena za Japonce ni prišlo v poštev kot cilj.

Po prvem sporočilu o bombardiranju Hirošime je Truman izjavil tole: »Zdaj smo sposobni hitreje in popolneje razdejeti sleherno industrijsko podjetje, ki ga imajo Japonci na zemeljski površini v katerem koli mestu. Popolnoma bomo uničili vojaško moč Japonske.«

3. seja tovarniškega odbora osnovne organizacije

ga načrta za leto 1970 in o nekaterih vprašanjih in težavah, ki so nas zatekle že v začetku letošnjega leta in manj o samih številkah, razen kolikor bodo za boljše razumevanje potrebne. Predvsem moramo govoriti o vsebinskih vprašanjih in o stvarih, ki jih bomo morali mi sami reševati, kakor tudi o nekaterih temeljnih vprašanjih bazične industrije in njihovem reševanju s strani širše družbene skupnosti. Ko je inž. Arzenšek nadaljeval s svojim izvajanjem, je dejal, da prvo preide na samo vsebino nalog in vprašanj, mora poudariti, da smo lanskega leta osnovali vse sanacijske ukrepe tako notranjih, kot zunanjih, zaključili pozitivno. To je dober pokazatelj, ki se odraža v tem, da bomo leto 1969 zaključili z okrog 350 milijonov pozitivnega učinka. Razen tega

smo z določeno pregrupacijo oz. diferenciacijo stroškov na pozicije, kamor sodijo in z večjim koriščenjem lastnih amortizacijskih sredstev za vsa tista dela, ki po svojem značaju sodijo v to pozicijo, uspeli v celoti pokriti izgubo iz leta 1968 v višini 1 milijard 400 milijonov dinarjev. Z drugimi besedami start v leto 1970 je dober.

Izredna podražitev metalurških surovin

S sprejemanjem letošnjega finančnega načrta kasnim zaradi tega, je nadaljeval govornik, ker so vsi izračuni in pokazatelji pokazali, da ne moremo leto 1970 zaključiti s pozitivnim rezultatom. Če prvi podatki so pokazali, da lahko ustvarimo planirano proizvodnjo in s tem 12 milijard ostanka dohodka, kar pa

je premalo za kritje primerljivih osebnih dohodkov, da ne omenjam oblikovanja potrebnih skladov, kar želimo in o čemer že več let govorimo. V decembru in januarju ter danes in morda jutri pa je nastopilo in nastopajo številni momenti, ki bistveno in negativno vplivajo na finančni načrt. Največji negativni vpliv ima podražitev uvoznih surovin, kar v preteklih letih ni bilo tako skokovito pa tudi nabava ni bila težka. Letos pa je na svetovnem tržišču poleg izrednih podražitev, nekatere surovine tudi težko dobiti, predvsem koks. Samo podražitev belega surovega železa (grodja) in starega železa pomeni 3 milijarde 400 milijonov povišanje stroškov nasproti lanskemu letu, razen tega pa je še vprašljiva nabava. K tem podražitvam moramo pristeti še podražitev legur in predvsem niklja. Če

bi hoteli izvršiti asortiment jekla z visokim nikljem, to dodatno pomeni milijardo povečanih stroškov. Ob teh podražitvah pa moramo računati še s podražitvijo reprodromateriala, predvideno podražitvijo železnice (v tem času je bila že sprejeta podražitev za 9% v blagovnem prometu), podražitev koksa (koksarna Lukovica zahteva 17% povišanje cen) in drugim nepredvidenim podražitvam, ki bodo sledile. Vse že sprejete in predvidene podražitve predvidevamo na šest in pol milijarde dinarjev. Govornik je potem primerjal s temi podražitvami našo borbo za povišanje naših cen, kar smo s težavo in mnogimi očitki uspeli za 8,15%, kar pa smo ob sedanjih povišanjih cen izgubili oziroma je povišanje naših cen za nas brez učinka. Razumljivo je, da je ob taki dinamiki cen in ob takem

tržnem stanju težko sestaviti pozitivni finančni plan in v njem zagotoviti vse tisto, kar bi morali zagotoviti članom delovnega kolektiva.

Finančni načrt izdelan z nekaterimi tehnološkimi spremembami

Seveda smo morali v zvezi s tem v planu narediti nekatere spremembe, je naglasil direktor inž. Arzenšek. Tako smo obrnili razmerje v vložku med belim surovim in starim železom v proizvodnji SM jekla. Pri temeljitnem pregledu lastnega sklada investicijskega vzdrževanja smo tega znižali za polovico, nadalje predlagamo spremembo dinamike razmejitev stroškov za novo proizvodnjo v okviru zakonskih možnosti. Analizirali smo tudi vprašanje nikljavih jekel in bomo le-te proizvajali, če bodo naročniki v svojih naročilih priznali borzno podražitev niklja vkalkuliranega v ceno jekla. Seveda pa je še to vprašljivo, če upoštevamo nizki izplen, izgubo v medfazni proizvodnji idr. pri proizvodnji nikljavih jekel. Vedeti pa moramo, da je s takimi popravki načeto tudi vprašanje višje tehnologije, ki jo zasledujemo v našem razvoju.

Na tak način smo uskladili finančni načrt z danimi pogoji, tako da znaša dohodek 13 milijard 750 milijonov S din, ravno toliko pa znašajo izdatki za osebne dohodke. Pri tem je govornik poudaril, da je proizvodni načrt ostal nespremenjen oz. tak, kakršnega je sprejel delavski svet. Načrta nismo spreminjali, niti količinsko niti po asortimentu in cenah, niti glede normativov, ampak smo poskušali iskati rešitve v zgoraj navedenih.

Kako pa se bo odvijala proizvodnja in kakšna bo dobava surovin, nam bo pokazala bližnja prihodnost, ob tem pa moramo upoštevati tudi to, da so vse naše zaloge surovin tako izčrpane, kot še nikoli doslej. Narobe pa bi bilo ob vsem tem misliti, da ni bilo ničesar narejenega. Vse naše službe in uprava podjetja intenzivno delajo po teh vprašanjih. Ze lani smo se dogovarjali, dogovori pa še teko, z železarnama Ravne in Štore za dobavo surovega jekla, čeprav tudi oni odlašajo z dogovorom zaradi istih vzrokov kot spremljajo našo proizvodnjo. Dogovore pa imamo tudi z železarno Sisak za trakove in ingote, medtem ko je za ingote manj izgledov. Naročenih imamo tudi 6.000 ton trakov v CSSR in sicer polovico za prvo četrtletje, polovico pa za drugo, da vprašanje vložka vsaj nekoliko ublažimo.

Ce pa se bodo obravnavana vprašanja stopnjevala in se bo zaostrovalo vprašanje dobav, bomo seveda morali narediti rebalans tako proizvodnega načrta, kot finančnega plana. Sicer pa bistveno pro-

Mladina o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

REDNA SEJA PREDSEDSTVA OBCINSKEGA KOMITEJA ZM JESENICE

V petek, dne 30. 1. so se v prostorih občinske konferen- ce ZM Jesenice sestali člani konference na redni seji, na kateri so razpravljali o prostem delovnem mestu plačanega mladinskega funkcionarja, o mladinskem klubu in organizaciji nekaterih kulturno-zabavnih prireditev.

Najprej je predsednik konference prof. Srečko Krč seznanil vse prisotne o ustanovitvi mladinskih aktivov in trgovskih podjetjih ROČKA in ZARJA. Vodstvo teh dveh trgovskih podjetij hoče mladim pomagati in jim bodo nudili tudi prostore, kjer se bodo mladi lahko zadrževali. Tam bodo imeli na razpolago tudi tuje revije, da bi se lahko z branjem izpopolnili v znanju tujih jezikov, ki jim bodo nedvomno koristili. Mladi v teh dveh aktivih so pokazali veliko zanimanja za strokovno izobraževanje mladih trgovcev, za družbeno-politično izobraževanje in za kulturno-zabavne prireditev.

Po poročilu prof. Krča so člani predsedstva z vso resnostjo in odgovornostjo prešli na izbiro kandidata za prosto delovno mesto plačanega mladinskega funkcionarja. Na razpis so se prijavili trije kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za tako delovno mesto. Po splošnih ocenah sta izstopala dva kandidata, med katerima pa je tako minimalna razlika, da je bilo prisotnim zares težko izbrati boljše- ga. Po dolgem premišljevanju so se člani konference le odločili, vendar bo izbran kandidat moral njihovo zaupanje potrditi v štirimesečni poizkusni delovni dobi.

Kot je znano, mladinski klub na Jesenicah trenutno ne deluje. Sedaj se dela tudi na tem, da bi dobil klub obliko, ki bo ustrezala večini mladih. Zato predsedstvo Obk ZM Jesenice na tej seji o klubu ni razpravljalo, ker hočejo, da bi o tem odločil širši krog zainteresiranih mladincev. Sklenili so, da bodo o klubu razpravljali na razširjeni seji, ki bo 9. februarja v prostorih komiteja. Predsedstvo obenem vabi zainteresirane mladince, da se seje udeležijo, kjer bodo lahko razpravljali o vlogi kluba na Jesenicah.

PREDSEDSTVO SE PRIZADEVA POZIVITI DELO MLADINE

Na redni torkovi seji predsedstva TK ZM Železarne se je zopet zbralo tudi nekaj na novo vključenih mladincev, ki pa so zaradi svoje vztrajnosti in nesebičnosti lahko vzor marsikateremu mlademu človeku. Vsi skupaj so tokrat razpravljali o poteku in udeležbi na seminarju ter o izvedbi zastavljenih nalog.

Po kratkih informacijah o poteku predavanj so prisotni izrazili zadovoljstvo nad kvaliteto zastavljenim programom, ne morejo pa pridobiti več mladih poslušalcev za ta seminar.

Med drugim so tudi sklenili, da bodo nekatera predavanja, ki so trenutno aktualna (perspektiva Železarne),

prestavili iz drugega urnika v ospredje, da bo predavanje hitreje na vrsti.

Predsedstvo TK ZM je tudi poslalo na obratovodstva Železarne dopise, v katerih jih prosijo, da pomagajo pri oživljanju obratnih aktivov ZM. Člani predsedstva in vsi, ki se zanimajo za delo v ZM in njenih organih, ta dopis zagovarjajo in upajo, da bo tak ukrep pomagal, da bo bolj čutili prisotnost mladine v Železarni in zunaj nje.

Nato so govorili še o nekaterih družbeno-zabavnih prireditvah.

Torkova seja je tudi pokazala, da se mladi vse bolj zanimajo za probleme v Železarni. Tako so razpravljali o pomanjkanju starega železa in o ukrepih, s katerimi bi tudi mladinci prispevali pri odpravljanju tega problema.

Z. E.

SEMINAR

V prostorih ŽIC je bilo v torek predavanje o osnovah družbeno-ekonomske ureditve SFRJ. Predavanje je tudi tokrat vodil Tomaž ERTL, prisotnih pa je bilo okoli 25 mladih članov delovnega kolektiva Železarne.

Tov. Ertl je torkovo predavanje začel z obrazložitvijo obdobja gospodarskih ukrepov v SFRJ po vojni. Povedal je nekaj več o gospodarskih reformah in o vzrokih za nekatere neuspehe, ki so bili prisotni, bolj pri reformi leta 1961, zaradi katerih je nastal koncept sedanje reforme. S tem v zvezi je omenjal predvsem neusklajeno razmerje med predelovalno temeljno industrijo. Govoril je tudi o akumulaciji, prilagajanju bančne politike interesom gospodarstva, o raznih finančnih vprašanjih idr.

V celoti je tov. Ertl vsem prisotnim nazorno razložil vsak pomembnejši pojem v gospodarstvu in prisotni so vsekakor lahko zadovoljni nad tako izvedbo predavanja.

Predavatelj je uspel zainteresirati prisotne za razvoj gospodarstva, kar dokazuje dokaj razgibano sodelovanje mladih v razpravah o vsakdanji gospodarsko ekonomski politiki in Jugoslaviji kot v svojem ožjem okolju — Železarni.

Zal pa je bilo tudi na tem predavanju prisotnih samo okoli 25 mladincev. Resnici na ljubo, po večini tisti, ki so bili prisotni že na prvem predavanju. Kje pa so še ostali mladinci, ki so se pozitivno izrazili za ta predavanja namenjena predvsem mladim iz Železarne in če teh ne bo veliko, nihče ne bo mogel reči, da je seminar uspeš in da so mladi samoupravljalci sedaj bolj izobraženi in »pokrovani«. Prav bi bilo, ko bi se vsak mladinec vprašal, ali je dovolj sposoben sodelovati v samoupravljanju, da mu zaradi tega tako predavanja ne morejo koristiti. Prepričani smo, da je le malo takih, ki od seminarja ne bi ničesar odnesli.

Tov. Tomaž Ertl bo predaval še o dveh temah in gospodarstva, in sicer 12. 2. o samoupravljanju in kasneje še o razvoju socializma v sodobnem svetu.

Z. E.

sindikata Železarne

izvodni načrt po obsegu ni povečan, narejen je le večji premik v asortimentu.

Oblikovanje osebnih dohodkov v letu 1970

Referent inž. Arzenšek je na to vsebino navezal tudi vprašanja oblikovanja osebnih dohodkov v letu 1970 in nekaterih predlogov. V prvem delu sem omenil, je nadaljeval direktor, da smo iz ustvarjenega dohodka namenili za osebne dohodke 13 milijard 750 milijonov S din in prav je, da povem tudi kakšne so možnosti, da to ustvarimo in kakšne so omejitve in ovire.

Ob tem vprašanju smo izhajali iz tega, da bo letos v podjetju zaposlenih 6.100 ljudi in da naj bi se na osnovi planiranih zasnov osebnih dohodki gibali v poprečju med 120 in 125.000 S din, to pomeni, da bi bili nekje na nivoju doseženem v zadnjih mesecih preteklega leta, čeprav je letno poprečje znatno nižje. Pod ta nivo ne bi smeli pasti, oziroma porast naj bi bil po možnosti tolikšen, da vsaj delno krijemo povečane življenjske stroške naših delavcev in seveda, da se pokrije tudi tisto, kar bomo več naredili. Z drugimi besedami to pomeni, da je potrebno dosežati planirane dohodke. Razen tega pa moramo ob tem imeti pred očmi tudi zakonske predpise in smernice gospodarske politike, ki zahtevajo, da za odstranitev ne-likvidnosti v gospodarstvu, vse tiste delovne organizacije, ki imajo blokirani žiro račun, ne smejo izplačati več kakor 80 % normalnih osebnih dohodkov. V naši tovarni smo vsi, tako uprava podjetja, kot samoupravni organi in družbenopolitične organizacije za izvajanje tega strogega ukrepa, vendar potopno. Razen tega pa meni-

mo, da je med podjetji potrebna določena diferenciacija tako glede na poslovne rezultate lanskega leta, glede na pomen oz. potrebnost ali nepotrebnost oziroma perspektivni razvoj posameznega podjetja, glede na vzroke ne-likvidnosti, glede na podjetja s prostim oblikovanjem cen ali plafoniranimi cenami idr. Mi menimo, da če danes ne pridemo na zeleno vejo in če si ne pridobimo potrebne- ga položaja, ko je svetovno pomanjkanje železa in jekla, potem je vprašanje, kdaj bomo.

Pristojni odbor pri DS je že obravnaval nekatere spremembe in dopolnila, ki jih bo predložil DS v potrditev. Tu je mišljeno, je dejal inž. Arzenšek, sprememba cenika, ki je bila pripravljena na podlagi temeljitih analiz, izračunov in primerjav, neke navzgor, v nekaterih primerih pa tudi navzdol, da se odstrani prevelike razlike med obrati. Predlagane so tudi nekatere stvari, ki so bile načete že v lanskem letu. Predvsem je tu mišljen dodatek na delovni staž. Tudi sistem gibljivega dela osebnega dohodka je potrebno spremeniti in urediti ter dati tudi pristojnost pristojnim komisijam v delovnih enotah, razen tega pa ponovno uvesti rezerve na nivoju DE, s katerimi ona razpolaga. Predlog je tudi glede spremembe mesečnih razmejitev in v pogledu črpanja regresov, kar zelo vpliva na nihanje dohodka, ker je le tehnika izračuna, bistveno pa se ne spremeni. Razen tega je predlog, da se v februarju premakne del gibljivega dela osebnega dohodka na osnove, kar bo omogočalo bolj objektivno medsebojno primerjanje in ocenjevanje. Seveda bomo morali mesečno usklajevati ustvarjeno maso osebnega dohodka z ustvarjenim čistim dohodkom na nivoju podjetja. Obdržati in še naprej pa bomo morali razvijati stimu-

lacijo na prihrankih materialov višjih dobiti (izplenu) idr., kar se je v lanskem letu izkazalo kot zelo pozitivno. Skratka tekoče bomo morali spremljati stroške in jih usklajevati z osebnimi dohodki. Razumljivo je, je naglasil referent, pa bo potrebno tudi nekatere stvari izključiti iz sedanjega sistema nagrajevanja, ki niso več utemeljene in premalo strokovno preštudirane.

Direktor inž. Arzenšek je svoje izvajanje nadaljeval še z navedbo potrebnih prizadevanj navzven, to je nadaljnje prizadevanje za osvojitve mehanizma za mehansko spreminjanje naših cen v odnosu na domicilne cene, za zmanjševanje interhalarnih obresti in bonifikacijo obrestnih mer ter za rešitev trajnih obratnih sredstev. Če bomo vse to rešili, bomo lahko ustvarili tudi naše planske naloge, seveda če bo tudi sleherna delovna enota ali obrat imela svoj program dela in ga tudi dosledno izvajala. Tudi v pogledu zaposlovanja novih delavcev bomo morali biti bolj preudarni, predvsem pa v obratih, ki stalno zahtevajo novih ljudi. Če bomo uspeli polno zaposliti predvidenih 6.100 delavcev prek vsakega leta, potem bomo ustvarili tudi sprejete naloge, je zaključil direktor inž. Arzenšek.

Razprava

Pred razpravo je predsednik Mlinarič prebral še stališče predsedstva TO OO sindikata, do neresenih in odprtih vprašanj v Železarni, ki jih je odbor potrdil in ki so jih predložili na seji delavskega sveta (stališča objavljamo posebej).

K razpravi se je najprej prijavil Stane TORKAR, ki je izrazil soglasje k stališčem predsedstva, govoril pa je tudi o 80 % osebnih dohodkih in poudaril, da so v tem pogledu še pomanjkljivosti, ker je vse več primerov, da imajo tisti, ki so odvisni od naših dohodkov višje osebne dohodke, kot ljudje v proizvodnji. Mavro LENARDIČ je podprl stališča in izvajanja inž. Arzenška in naglasil, da nas tako brezglavo podraževanje lahko pripelje samo v inflacijo. Zdravko POGACNIK je govoril o zavzetosti kolektiva pri uresničevanju reformnih načel in 100 % izvrševanja sanacijskih ukrepov, kar dokazujejo lanskeletni rezultati, vendar pa doseženi rezultati komaj zadoščajo za kritje podražitev metalurških surovin in reprovromateriala. V tem pogledu pa je v reformnih načelih določena vrzel, ki ob svobodnem oblikovanju cen v večini gospodarskih vej, nekaterim, med katerimi smo tudi mi, ob določanju cen ne zagotavlja ustreznega kapitala. Omenjal je tudi nerealne osebne dohodke in določene ugodnosti v nekaterih drugih dejavnostih. Kakršnokoli odstopanje v osebnih dohodkih

SKLEPI

3. seje tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice z dne 28. januarja 1970

● Tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata železarne je vzel na znanje poročilo predsednika o izvrševanju sklepov zadnje seje.

● Tovarniški odbor sindikata ZJ sprejme brez pripomb poročilo o delu predsedstva in komisij tovarniškega odbora sindikata med drugo in tretjo sejo.

● Po obrazložitvi finančnega plana za leto 1970, ki jo je podal direktor SEP-a inž. Ivo Arzenšek in razpravi, je TO OO sindikata železarne sprejel naslednja stališča, ki jih je posredoval delavskemu svetu tovarne v razpravo in potrditev:

● Finančni plan za leto 1970 naj se v taki obliki sprejme, kot je predložen.

● Spričo težav, ki jih preboreva črna metalurgija — železarna Jesenice in ovir, ki bodo še nastale tekom letošnjega leta, moramo probleme jasno opredeliti na zunanje in notranje. Ta opredelitev je nujna zaradi tega:

— ker smo v sanacijskem programu,

— zaradi prostih cen reprovromateriala in uslug ter

— zaradi plafoniranih — limitiranih cen naših proizvodov.

● TO ugotavlja, če je črna metalurgija tako pomembna veja v gospodarstvu, da o njihovih cenah odloča ZIS, o stroških proizvodnje in za končni finančni efekt pa naj skrbi vsaka delovna organizacija sama za sebe, da je zato nujna omenjena opredelitev problemov.

● TO OO sindikata ugotavlja, da so se v zadnjem obdobju angažirali na razreševanju obstoječe situacije v naši panogi tudi zunanji faktorji: izvršni svet in družbenopolitične organizacije na nivoju republike, vendar smatra, da se sprejeti ukrepi prepočasno realizirajo (povečanje cen jekla, obratna sredstva itd.).

● Ugotavljamo, da pri postavljanju cen našim proizvodom v našem sistemu samoupravljanja poleg članov kolektiva odločilno nastopa ZIS in ker je za uspeh naše delovne organizacije poleg izvrševanja proizvodnega plana odločilna tudi realizacija, ki sloni na postavljenih cenah, je le-ta soodgovoren za težave gospodarjenja in likvidnosti tovarne.

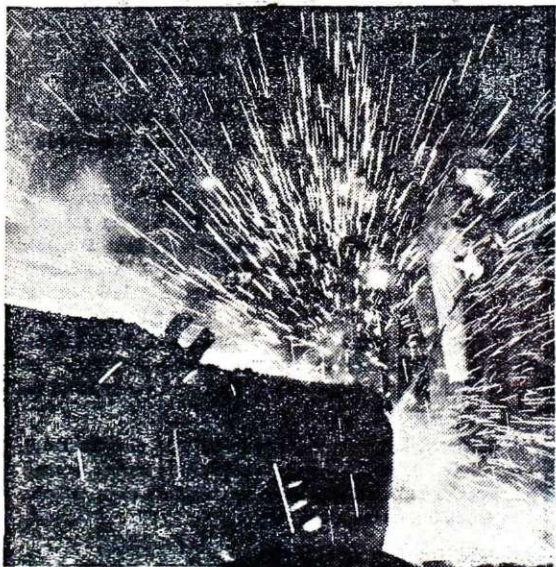
● Finančni plan je postavljen na znanih cenah ob koncu leta 1969. Te cene pa iz dneva v dan rastejo (nikelj, koks, ruda, transport itd.). Za tako stanje ni kriv naš neposredni proizvajalec, niti samoupravni organi in ni prav, da večemo zunanje vplive na breme našega železarja. Za neizpolnjevanje nalog oz. plana, katerega si je zadal kolektiv sam, pa naj nosimo posledice sami.

● TO smatra, da naj delavski svet tovarne zaradi splošnega mišljenja in nestrpnosti članov kolektiva ob gospodarskem položaju za leto 1970, zahteva od republiških organov jasno opredelitev položaja slovenskih železarn — železarne Jesenice, da bi člani delovne skupnosti izgubili vtis nepomembnosti v slovenskem prostoru.

● Reševanje črne metalurgije ne more temeljiti oz. ne more biti reševano s pogostim jemanjem kratkoročnih in srednjeročnih kreditov z visoko obrestno mero, vendar je pri tem treba odločno in striktno preiti k sistemskemu reševanju črne metalurgije.

● Rezultati najemanja teh kreditov niso posledica slabega dela v Železarni vsa povojna leta, temveč sistema, ki ni dovoljeval Železarni ustvarjanja večjega dohodka, kot so ga imela druga podjetja in pa akumuliranje amortizacije za rekonstrukcijo tako kot je bila naša.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Ognjemet v martinarni

(Nadaljevanje na 10. str.)

SKLEPI

(Nadalj. z 9. str.)

● Prizadevanje kolektiva v letu 1969 so odraz oz. dokaz, da se kolektiv želi postaviti na lastne noge, zato tudi ni bojazni, da v letu 1970 ne bi dosegali takih, če ne še boljših rezultatov proizvodnje. Zato smatramo, da osebni dohodek našega delavca nikakor ne more biti okrnjen (limitiran) na račun limitiranih cen in že predvidenih podražitev surovin v letu 1970.

● Z ozirom na vedno večji razkorak med osebnim dohodkom in življenjskimi stroški je nujno, da se zaposlenim v črni metalurgiji zaradi specifičnosti teže dela posveti več skrbi za njegov eksistenčni minimum.

TO OO sindikata predlaga delavskemu svetu tovarne, da v svoj program dela vključi ugotavljanje življenjskih stroškov zaposlenih in stalno vrši primerjavo dejanskih življenjskih stroškov zaposlenega (samca) in 4-članske družine s povprečjem osebnega dohodka v tovarni.

Zahtevana analiza življenjskih stroškov bo služila za ugotavljanje povprečnega in najnižjega osebnega dohodka zaposlenih v tovarni oz. v združenem podjetju.

● Pri oblikovanju osebnih dohodkov in predloga za leto 1970 se s stališči odbora za dohodek in sistem nagrajevanja tovarniški odbor sindikata strinja. Predlog obravnava:

- več pristojnosti komisijam za nagrajevanje v delovnih enotah,
- povečanje osnovnih postavk za 30 %,
- formiranje rezervnega sklada,
- stimulacijo na staž v tovarni in
- izplačevanje regresov.

● TO OO sindikata je vzel na znanje informacijo o nelikvidnosti in se zavzema za postopno odpravljanje. Stališča so posredovana že prek svojih organov v občini in republiki.

● Tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata sprejme pregled proračuna TO OO sindikata za 1. 1969 brez pripomb.

● Predlog proračuna TO OO sindikata Železarne za leto 1970 se potrdi s sledečimi pripombami:

a) da se zaprosi samoupravne organe tovarne za dotacijo v višini 82.390,— ND za kritje materialnih in funkcionalnih izdatkov in

b) da se prek odgovornih višjih forumov dobi pristanek za novo delitev članarine v korist osnovni organizaciji sindikata Železarne, od sedanjega 44 % : 56 % na novo razmerje 50 % : 50 %.

● TO sindikata na predlog predsedstva TO izvoli v sindikalni odbor združenega podjetja Slovenske železarne:

MLINARIČ Srečka	— predsednika TO
POGACAR Karla	— člana predsedstva TO in
KAVČIČ Janeza	— predsednika SO strojno vzdrževanje.

● TO OO sindikata predlaga delavskemu svetu tovarne, da v odbor za izume in racionalizacijo imenuje inž. Božota BARTELJA — obratovodjo valjarne 2400 namesto Franca Gašperina.

Jesenice, dne 3. 2. 1970

Predsednik TO
sindikata ZJ:
Srečko Mlinarič I. r.

3. seja tovarniškega odbora osn. organizacije sindikata

(Nadalj. z 9. str.)

navzdol bi ogrozilo stanje in počutje kolektiva. Svojo razpravo je zaključil s tem, da je tudi v pogledu notranjih cenikov treba narediti neko stalnost in vztrajno krepiti in negovati delovni kolektiv, da bo še bolj naš.

V razpravi je sodeloval tudi Miha HOSTNIK, ki je govoril o osebnih dohodkih in o odhajanju delavcev iz kolektiva ter o prehodu na 42-urni delovni teden. Ludvik KEJŽAR je tudi govoril o osebnih dohodkih in rekel, da moramo biti pri ocenjevanju naših osebnih dohodkov bolj realni, ker smo nekje v sredini lestvice industrijskih podjetij Slovenije, čeprav ne trdim, je dejal, da imamo glede na težavnost dela dovolj. Potem je govoril o stališčih odbora do vprašanja nagrajevanja v podjetju, ki zagovarja to, da ni mogoče postavljati nobene zaklopke ali mejne vrednosti, vendar pa neko mejo moramo upoštevati, ta meja pa je predvsem odnos mase OD nasproti stroškom v preteklem mesecu. Z drugimi besedami, je dejal Kejžar, če bomo več naredili z nižjimi stroški, boljši bodo osebni dohodki. Govoril je tudi o nelikvidnosti, kot celotnem jugoslovanskem vprašanju in o večji ekonomičnosti poslovanja v Železarni, glede na ukinjanje nekatere nerentabilne proizvodnje. Svoje izvajanje je zaključil s poudarkom na nadaljnjo krepitev samoupravnega mehanizma v Železarni in z zahtevo po nujni ukrepih pristojne službe za nagrajevanje.

Franč KALAN je govoril o tem, kaj je kolektiv v povojnih letih dajal družbi in da smo v rekonstrukciji zaostali ne po lastni krivdi. O vprašanju odhajanja delavcev iz kolektiva in o vprašanju pomanjkanja jekla na trgu in ob tem nerazumni mejni vrednosti jekla, je govoril Janez KOŠNIK.

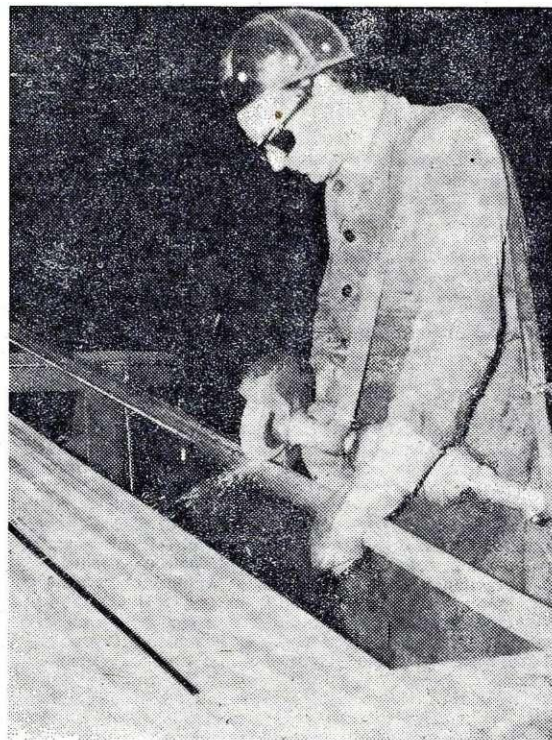
Štefan RODI, predsednik občinskega sindikalnega sveta je govoril o vprašanju nelikvidnosti v jugoslovanskem prostoru. Omenil je, da v Sloveniji grozi 80.000 delavcem 80 % osebni dohodek, ker imajo podjetja blokiran žiro račun. V teh ostrih ukrepih bi morali zagotoviti prehodno obdobje, razen tega pa ne bi smeli vsa podjetja vreči v isto kategorijo, ker so vzroki za blokiran račun lahko različni. Imamo podjetja, ki so zaradi slabega dela prišla v ta položaj, pa podjetja, ki so prišla v ta položaj zaradi zunanjih vzrokov. Strinjam pa se, da je žarišče sedanjega stanja potrebno rešiti s ostrimi ukrepi, čeprav dvomim, da bomo samo z 80 % osebnimi dohodki rešili nelikvidnost. Ob zaključku je predsednik Rodi še govoril o položaju Železarne in o pomoči širše družbene skupnosti pri reševanju njenih težav.

O vprašanju ukinjanja nerentabilnih obratov je govoril Cveto PRAPROTNIK, ki je omenjal tudi prehod na skrajšani delovni teden ob enakem obsegu proizvodnje, da bi obdržali iste osebne dohodke. Svoje misli pa je zaključil, da sedanje primerjanje osebnega dohodka ob neenotnem delovnem času ni objektivno.

V nadaljevanju so govorili

še, Tone TAVZELJ, Karel POGACAR in Ludvik SVETINA.

Tretja seja tovarniškega odbora je v vseh pogledih uspela, saj so obravnavali vsa bistvena vprašanja, ki jih je naslednji dan obravnaval delavski svet podjetja in soglasno sprejeli tudi predložena stališča do neresenih in odprtih vprašanj. Tudi razprave so bile, razen redkih izjem, zelo dobre in aktualne.

Čiščenje površinskih napak na profilih

Prispevki za streho

Od 28. 1. do 3. 2. se je na žiro računu gradbenega odbora za gradnjo strehe na Jesenicah zbralo 11.649,— din. Prispevke so prispevali:

Kati Ankon — 30 (Ljubljana, Marija Zorman — 20 (Mojstrana), Pesjak — Finžgar — 50 (Kamna gorica), Ignac Gabrijel — 60, Ludvik Smuk — 50, Riko Hladnik — 50, Franc Ahec — 50, Franc Trojar — 50, Tone Gorup — 20 (vsi z Jesenic) in delavci valjarne Bela železarne Jesenice — 224, strojno vzdrževanje žebjarne — 250, UO Hortikulturpega društva Jesenice — 200, RTA Železarne — 475, Skupščina občine Jesenice — 10.000,— in vplačnika, ki prosita, da se njuni imeni ne objavita — 50 oz. 70 din.

Doslej je bilo zbranih skupno 44.748,50 din. Gradbeni odbor še vnaprej prosi in se zahvaljuje za vso pomoč Prispevke nakazujte na žiro račun gradbenega odbora za gradnjo hale na Jesenicah:

SDK-Jesenice št. 5153-3-278.

Otroški dodatek v letu 1970

V Uradnem listu SRS št. 40 z dne 17. 12. 1969 je bil objavljen zakon o določitvi premoženjskega cenusa kot pogoja za pravico do otroškega dodatka in njegove višine v letu 1970.

V letu 1970 znaša cenusa po 51. členu zakona o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva v SRS (Ur. list št. 43-335/67):

— 640 din mesečno na člana gospodinjstva, če gre za osebnih dohodek iz delovnega razmerja ali druge dohodke iz dela;

— 116 din letno na člana gospodinjstva, če gre za dohodek iz kmetijstva;

— 116 din mesečno na člana gospodinjstva, če gre za dohodek od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih dejavnosti ter intelektualnih storitev.

Če imajo upravičenci in člani njihovega gospodinjstva hkrati dohodek iz dveh ali več osnov iz gornjega odstavka, se cenusa skupnega do-

hodka ugotovi tako, da se dohodki iz prve alineje delijo s 6,4, iz druge oz. tretje alineje pa s 1,16. Otroški dodatek gre upravičencu, če vsota z deljenjem dobljenih izidov (količnikov) ne presega 100.

Višina otroškega dodatka za leto 1970 znaša mesečno:

- za enega otroka 60 din;
- za vsakega naslednjega otroka pa po 80 din.

Ker ta zakon velja od 1. januarja 1970 po 54. členu zakona o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva, morajo pristojni organi vsako leto najpozneje do 1. aprila ugotoviti upravičenost do otroškega dodatka. Tistim, ki bodo izgubili pravico do otroškega dodatka, pa se jim s 1. aprilom preneha izplačevati otroški dodatek.

Upravičenci morajo predložiti zahtevek in potrebna dokazila najkasneje do 28. februarja, sicer se jim bo izplačevanje dodatka s 1. aprilom ustavilo.

Upravičenci, ki že prejema-
jo dodatek, vložijo zahtevek na
obrazcu »Izjava v zvezi z ugo-
tavljanjem upravičenosti do
otroškega dodatka za leto
1970«. Isto velja za upravičen-
ce, ki jim je bila v letu 1968
pravica do dodatka odrečena,
pa menijo, da jim dodatek v
letu 1970 pripada, medtem ko
upravičenci, ki prvič uveljav-
ljajo pravico do otroškega do-
datka, morajo vložiti zahte-
vek na »Priglasnici za otroški
dodatek«.

V 3. členu zakona o višini
dohodkov za določitev pravice
do otroškega dodatka, je iz-
recno določeno, da se mesečni
znesek dohodka iz delovnega
razmerja ugotavlja na podlagi
izplačil, ki so jih upravi-
čenci in člani njihovih gospo-
dinjstev prejeli v preteklem
letu — ne glede na to, na ka-
teri čas se izplačilo nanaša.

Kot dohodek iz delovnega
razmerja so v 2. členu zaka-
na o dopolnitvah zakona o
otroškem dodatku naštetih:
osebni dohodek, nadomestila,
povračila pokojnine in drugo.
Zato je dohodek iz delovnega
razmerja vsak dohodek, ki iz-
vira iz dela. Za osebni doho-
dek se šteje dohodek, ki ga
delavec prejema za delo v
rednem delovnem času, za de-
lo v podaljšanem delovnem
času, za dopolnilno delo v
lastni in drugi organizaciji in
za delo iz civilno-pravnega
razmerja, avtorski honorar in
drugo, skratka vsak dohodek,
ki ni zajet v 35. členu uredbe
o otroškem dodatku.

V dohodek gospodinjstva se
ne vštejejo: invalidnina za te-
lesno okvaro in dodatek za
tujo pomoč in postrežbo,
otroški dodatek in prejemki,
za katere je po posebnih pred-
pisih določeno, da se pri ugo-
tavljanju gmoletnega stanja go-
spodinjstva ne upoštevajo.
Taki prejemki so: vojaška in-
validnina, dodatek za tujo po-
moč in nego ter ortopedski
dodatek po zakonu o vojaških
vojnih invalidih, štipendija,
vajiška nagrada, povračila
materialnih izdatkov, kot so
potni stroški, dnevnice, doda-
tek za ločeno življenje, teren-
ski dodatek, kolikor ta pred-
stavlja pavšalno nadomestilo
za dnevnice in potne stroške,
ne pa tudi terenski dodatek,
ki ga delavec prejema za delo
zaradi posebnih pogojev dela
na terenu.

Upravičencem, za katere bo-
do organi socialnega zavarova-
nja ugotovili na podlagi
predloženih dokazil, da jim
pravica do otroškega dodatka
ne pripada, bodo izdali ustre-
zne odločbe.

Upravičencem, ki jim bo do-
datek pripadal še naprej, se
ne bodo izdajale odločbe, pač
pa bodo o tem, kot v pre-
teklih letih, obveščene organi-
zacije, pri katerih so upravi-
čenci zaposleni.

Delavci Železarne bodo ure-
jali pravice do otroškega do-
datka prek socialnega zavarova-
nja v Železarni.

Podrobnejša navodila bodo
objavljena na oglašnih deskah
po delovnih enotah, čim bo-
mo dobili tozadavne tiskovine.

Z. T.

Delavski svet Železarne je na seji, dne 29. I. 1970
sprejel naslednji

PRAVILNIK

o dodatku za neprekinjeno zaposlitev v ŽJ

Clen 1

Z namenom, da se delavcem železarne Jesenice, ki z
vloženim delom ustvarjajo gospodarski potencial da
posebno priznanje, se uvede kot merilo delitve doda-
tek za neprekinjeno zaposlitev v Železarni.

Clen 2

Pravico do dodatka ima vsak delavec Železarne, ki
je v stalnem delovnem razmerju vsaj 3 leta nepreki-
njeno. Višina dodatka se stopnjuje z leti neprekinjene
zaposlitve in se odraža v % na obračunsko postavko
delovnega mesta, po katerem se posamezniku obračuna
osebni dohodek.

Clen 3

V smislu določevanja dodatka za stalnost zaposlitve
se šteje le neprekinjena doba zaposlitve po osvobodit-
vi, tj. doba od 15. maja 1945 dalje.

K neprekinjeni dobi se šteje tudi čas, ki ga je po-
sameznik pridobil v JLA po osvoboditvi do demobili-
zacije, če je bil pred odhodom v NOB zaposlen v že-
lezarni in se je po demobilizaciji ponovno vrnil v pod-
jetje.

Ne smatra se za prekinitev delovne dobe, če je po-
sameznik delo v železarni Jesenice prekinil zaradi od-
služitve kadrovskega roka, odnosno zaradi izvolitve ali
premostitve na opravljanje družbene funkcije, če se je
po preteku takšne zaposlitve vrnil na delo v Železarno.

Clen 4

Dodatek za stalnost se obračunava izključno na osno-
vo za efektivno izvršene ure v obračunskem mesecu
in se nanj ne računa razlika po enoti proizvoda.

Clen 5

Neprekinjeno delovno dobo, po kateri se ugotavlja
% dodatka za stalnost, ugotavlja ob zaključku vsakega
leta kadrovska evidenca in o tem obvešča personalno
službo obratov. Za prehod v višjo stopnjo (višji %) je
pristojna prekoračitev določenih let med letom, kar
se ob koncu leta registrira in posamezniku določi nov
odstotek.

Clen 6

Če ima delavec v obračunskem mesecu registriranih
neopravičenih izostankov z dela več kot 8 ur, izgubi
pravico do dodatka za ta mesec.

Clen 7

Sredstva za kritje dodatka so sestavni del sredstev,
ki jih za vsako gospodarsko leto določi delavski svet
za osebne dohodke in so vsebovana v formiranem
osebni dohodku delovnih enot.

Clen 8

Višina dodatka se določa v odvisnosti od delovne
dobe po sledeči lestvici:

za izpolnjeno delovno dobo	% dodatka	za izpolnjeno delovno dobo	% dodatka
do 3 let	0,—	nad 16 let	7,—
nad 3 leta	2,—	18	7,5
4 leta	2,5	20	8,—
5	3,—	22	8,5
6	3,5	24	9,—
7	4,—	26	9,5
8	4,5	28	10,—
9	5,—	30	10,5
10	5,5	32	11,—
12	6,—	34	11,5
14	6,5	36	12,—
		38	12,5
		40	13,—

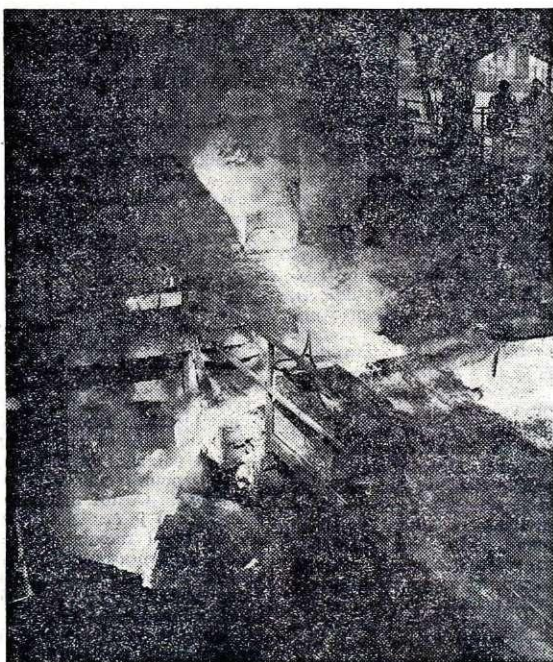
Clen 9

Merila za izračun dodatka so enotna za vso že-
lezarno in jih posamezna delovna enota ne more spre-
minjati.

Clen 10

Dodatek za stalnost po tem pravilniku pripada z
dnevom uveljavitve, ki ga določi delavski svet že-
lezarne.

Predsednik delavskega
sveta:
Franc KOBENTAR

Pretok, danes tako dragocenega grodlja

Spomini iz NOB Stane Tušar

Temni dnevi okupacije

Ko vstopamo v leto 1970, jubilejno leto — 25-letnice osvoboditve in zmage nad nacizmom, ki je svet pahnil v drugo svetovno vojno, je morda prav, da se spomnimo temnih dni okupacije, trpljenja in prizadevanja takratne generacije, da se otrese okupacijskega terorja in negotovosti ter zaživi svobodno življenje na svoji zemlji.

Bila je Cvetna nedelja 6. aprila 1941, ko je ljubljanski radio namesto lahke glasbe oddajal le vojaške marše in koračnice. Od časa do časa pa je napovedovalec z resnim glasom ponavljal: »Pozor, pozor, v vojnem stanju smo. Nemčija je brez vojne napovedi napadla našo državo. Beograd je v ruševinah. V zgodnjih jutranjih urah so sicer odprto mesto bombardirala nemška letala, mesto je v plamenih.« Te vesti so pretresale slehernega državljanina in preplah je zavladal vso vso. Konec je bilo tistega mirnega življenja v naši dolini, ki smo ga bili vajeni.

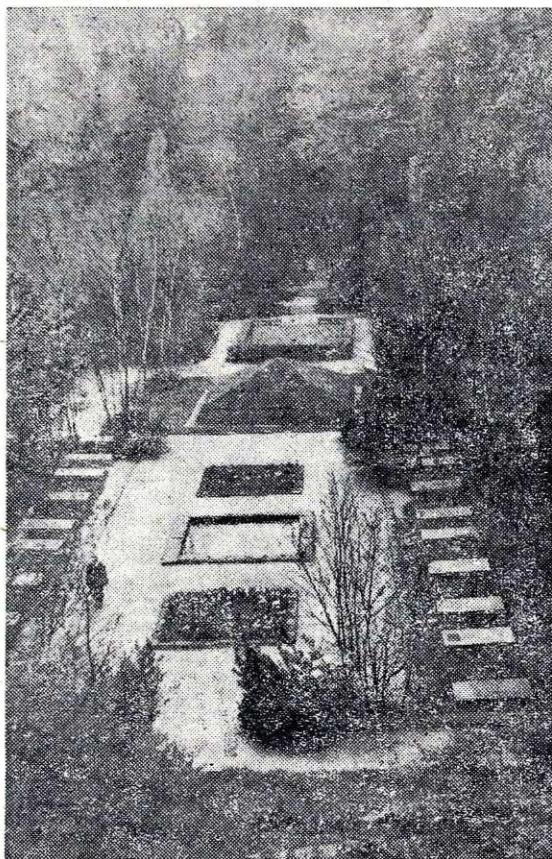
Sledila je splošna mobilizacija. Stroji v tovarni so utihnili. Martinovke so ugasnile. Številni prostovoljci in rezervisti, ki so odhajali pod orožje, pa niso podaljšali življenja gnile monarhije. 11. aprila so Italijani zasedli Jesenice in že tudi Ljubljano, 17. aprila je stara jugoslovanska vojska položila orožje. Kraljevina Jugoslavija je bila pregažena od strani štirih okupacijskih armad. Vsaka je zahtevala svoje. Nastala je NDH — Nezavisna država Hrvatska. Zem-

ljevid Jugoslavije se je spreminil, toda ne za večno kot je menil Hitler.

Ko so Italijani uvajali svoj okupacijski red ter se podili za kurami, mački in se ozirali za dekleti, je marsikdo odkrito priznal, da bi bilo bolje, če bi naše kraje zasedli Nemci, so vsaj kulturni narod. Res, toda ta kultura je bila drugačna kot smo jo poznali iz knjig, filmov, glasbe in tehnike. O tem smo se vsi kmalu prepričali. Ko je posebna razmejitevna komisija 22. aprila na Dunaju določila nove meje v Sloveniji, so Italijani 23. aprila po kratkem ceremonijalu pred sedanjo gimnazijo izročili Nemcem oblast in zapustili Jesenice. Ustavili so se med St. Vidom in Šiško, kjer je bila postavljena nova meja.

Prvo, kar so storili Nemci, je bilo to, da so takoj odstranili vse slovenske napise, ukinili izhajanje slovenskih časopisov, popisali vse zaloge živil in drugega cenenege materiala ter uvedli živilske karte. Še prej pa so nekaj sto naprednih Jeseničanov zaprli v Begunje, potem so sledili duhovniki in za njimi cigani.

Sčasoma so razpustili vsa društva, organizacije, združenja ter imovino zaplenili. Junija je sledil popis prebivalstva, ki pa ni bil le popis, temveč rasno in politično ocenjevanje slehernega od otrok do starčkov. Vse je šlo po začrtanem programu. Vse, kar ne ustreza nemški rasi, čaka

Spominski park pred nekdanjim koncentracijskim taboriščem Flossenbürg — v ozadju dimnik krematorija. Tretja plošča na desni je v spomin 1.750 Jugoslovanom.

pregnanstvo. Nemci so hiteli.

Prvega julija 1941 Jeseničani ne bodo nikoli pozabili. Takrat so namreč prihrumeli na Jesenice in Javornik policijski kamioni, se ustavili v nekaterih okoliših, izbrali družine, določene za selitev in jih po dveh urah odpeljali v St. Vid, kjer so v nekdanjih škofovih zavodih uredili zbirno bazo za take, ki niso zaslužili, da bi se z Nemci greli na istem soncu. 147 družin je moralo zapustiti svoje domove, svojo imovino, plod dolgoletnega dela in ustvarjanja ter s skromno culo iti neznan usodi nasproti. Nemci pa so vse to lepo zaplenili in odvedli v sklad za utrjevanje nemštva. To je bil drugi teman dan okupacije leta 1941. Prebivalstvo je bilo zmedeno. Negotovost se je stopnjevala. Dnevne aretacije so še stopnjevale ubijajočo negotovost. Moški so odhajali v okrilje gozdov, v boj proti okupatorju, v boj za obstanek. OF (osvobodilna fronta) je vživela ljudem edino upanje. OF se je polglasno izgovarjala kot pojem upanja in nade. Nič čudnega, če je zajela tako obširen krog vseh slojev prebivalstva.

Vdor nemških čet v Rusijo smo vsi smatrali za grizljaj, ob katerem si bo nemški vojaški stroj kmalu polomil zobe. To nam je vilo novega upanja. Vendar smo precejvali moč Rusije in podcenjevali nemško udarno silo, ki je vztrajno prodirala v ruska

Marko Butinar

Hvali morje, a drži se kopnega

(Nadaljevanje)

Na La Crocida privrkat doseže višino 2000 m, kjer na grebenčku stoji TV oddajnik in meteorološki observatorij. V njem v sodelovanju s Spanci delajo še Francozi in Švircarji, ki so sem prenesli svoje najdragocenejše aparature. Velika višina, bližina morja, čist zrak in izredno ugodna geografska lega so bili vzroki za to. Pri El Portilu v višini 2200 m je razcep poti. Na desno navzdol se cesta prevesi in spušča proti La Orotavi in proti Portu Crusu. Rahlo navzgor pa se mimo restavracije cesta dviguje skozi Las Skandadas del Pedies proti ravninam pod samim vrhom. Cesta je prava mojstrovina, vijuga se skozi strahotno razbita pobočja lave proti Montani Blanci. Pokrajina je povsem izpremenila svoj videz. Pogle-di so podobni, če ne enaki

onim, ki jih poznamo iz foto-napisi so vteptani v prah, grafij iz Lunine površine. Kraterji, lava, cela reba in grebeni črnkaste in mnogo kje rjavkaste bleščeče lave obrobajo cesto. V tej divji pokrajini pa v dnu ravnih belkastih peščenih kraterjev poganja borna rast košatega pritlikavega grmičevja in mogočnih kaktusov. Vtis je veličasten, enkraten in tam na celem obzorju, kipe v nebo temna vrhovi. Na robu 13 km dolgega kraterja pa se iz kupov in reber skrepenele lave dvigajo osamel, visoki stolpi. Na robu kraterja Las Canadas de Teide se cesta konča. Iz pritlikavega borovega gozdiča se dvigajo 20, 30 m visoki bolvani iz lave, vsemogočnih, nenavadnih oblik. Tik pod nami pa se pobočje strmo spušča v dno kraterja, katerega dno je ravno, sivkasto, polno sledi ljudi. Veliki

med njimi pa se mešajo sledovi avtomobilskih gum. Pogled pa uhaja v daljavo, kjer se iz temačnih dolin dvigujejo strme črnkaste stene.

Nekakšno nenavadno lepoto izžareva ta pokrajina, divja in pusta. Pritlikavo grmičevje je našlo med rebri vkrepenele lave plodna tla za svoj obstoj. Vračamo se nazaj proti El Portilu, da se pri prijetno urejeni restavraciji ustavimo za dobro uro. V senci domiselno spletenih senčnikov pojemo kosilo. Ki smo ga na ladji dobili za na pot. Cene pa v restavraciji niso pretrane — za nekaj razglednic, pivo in oranžado odrinemo slabega tisočaka. Kratek potep po najbližji okolici je namenjen fotografiranju, saj se ti na vsakem koraku ponujajo zanimivi posnetki. V bližnji restavraciji

so kar na obcestnem kamnom privezani tovorni konjci in na debeli vrvi prijazen kuža. Njihovi lastniki pa se hlade v senci s hladnim pivom. Z avtobusom se potem spuščamo po izvijugani cesti navzdol, sprva je drevje pritlikavo in redko, a kmalu cesto obrobja bujen borov gozd, ki se šele nekje v višini 1000 metrov porazgubi. Pobočja so kljub bujni podrostri in borovem gozdu razorana od zadnjih pravih tropskih deževij, ki očitno tudi cesti niso prizanesli. Mnogokje namreč cestni delavci odstranjujejo posledice zadnjih deževij.

Ko premine gozd je pod nami vse do morja razgrnjena obdelana zemlja. Tu najvišje uspeva koruza in krompir, potem so terase napolnjene z vinsko trto, položna pobočja, ki se spuščajo k morju pa se prelivajo v otenkih zelene barve, kjer na plantažah uspevajo banane. V zelenilu banan, ki so tu najpomembnejši pridelek pa se bleščijo z vodo napolnjeni bazeni za namakanje. Žal se skozi mestece La Orotava, ki je poznano po cvetličnih festivalih samo peljemo. Čudovita pro-

čelja hiš so rezljana in bogato okrašena. Pozno popoldan pa se ustavimo v nekdanji vasi Porto Crus. Od nekdanje vasi, katere prebivalci so živeli od bogastev iz tropskih morju in pridelka prostih bananinih plantaž, je ostalo bore malo. Le še nekaj domačij sameva v največji strmini, skozi katero se prebija na novo zgrajena dvopasovna cesta.

Na obali prevladujejo moderni hoteli, trgovine, restavracije. Parkirni prostori so napolnjeni — obilo prostora med betonsko aluminijastimi vertikalnimi je namenjenih cvetju, drevu in zelenju. Kljub jeseni je cvetja v izobilju, spremlja te vsepovsod — med palmami in kaktusi, ki so izpolnili celo prostor pred lokali. Gostov očitno ne manjka, saj je črnkasta plaža na obali napolnjena še vedno, pa čeprav sonce počasi leze za obzorje. Mogočni valovi se razlivajo na peščeni obali, malo dlje pa se v pravih gejzirih razbijajo valovi ob črnkastih stenah.

Porto Crus je eno samo gradbišče. Nekoč cenena zem-

prosvetstva. Nemci so trdili, da...

Še ena vstaja jugoslovanskega...

Policijska policija (Gestapo) in...

Četrta septembra 1941 so...

Ugovljeni so bili organizacije...

nja morali preložiti. Prelagali...

Decembra in januarja so...

Od 18. decembra 1941 do 31. januarja 1942 sta aretirala...

To so bili temni dnevi okupacije...

Te vrste sem zapisal zato, ker...

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Miha K

106.

»Kaj? V fabriko so te vzeli? No, potem si na konju,« se vesele s njim predvsem zaradi tega, ker menijo, da bo Tine zdaj lahko redno treniral. »Zdaj pa se nam kar pridruži,« ga vabijo.

In Tine se že poigrava z žogo.

V 'formi' bo. Kmalu bo v stari 'formi'...

2

Več kakor pol noči je že mimo, Ana pa ne more zatisniti oči. Pravzaprav jih noče, čeprav jo nervozno bitje srca opozarja, da je potrebna globoka spanja in počitka. Ni prvič, da jo muči to neenakomerno utripanje srca in neprijetna slabost pri srcu. Sicer pa je imela težave s srcem že pred to boleznijo, ki si jo je nakopala pri splakanju Kumrovičnega perila v rakah. Prebolevala jih je tako, da si je podložila vzglavje in bolj sedela, kakor ležala v postelji.

»Minilo bo. Brez spanja bo minilo.«

»Tako se bodri, obenem pa se muči, da bi odgnala spanec, ki bi jo edini lahko rešil te mučne, slabotno utripajoče tesnobe pri srcu, včasih tako mučne, kakor da se bo srce zdaj zdaj ustavilo in nehalo biti. Pa mine, skoraj vselej mine, čim človek krične ali pa ga tesnobna bolečina vrže iz polsna pokonci.

»Tudi sedaj ne bo hujšega.«

Ana se teh bolečin ne boji. Kakor da niso bolezen, marveč samo posledica neizmernega veselja ob sporočitju iz tovarne, da bodo Tineta zaposlili. To njo jih seveda povzročajo tudi skrbi, da bi Tine ne zaležal, čeprav je ta skrb popolnoma odveč, ker ga

SIVO MESTO

kličejo na sprejemni urad industrijske družbe šele ob devehih.

A kaj ko je Ana človek, ki je bil doslej že za sleherni drobec pričakovane sreče ogoljufan in ki se zato boji tudi sedaj, da se ji bo sreča izmuznila iz rok.

»Fant lahko zaspi. Ves teden je trdo delal, včeraj pa se je nekaj ur kakor nor podil po nogometnem igrišču za žogo. Vsaj tako je rekel, ko je prišel domov in pripovedoval, da bo letos igral že v seniorskem moštvu. V seniorskem,« razmišlja Ana, če si je to nerazumljivo besedo prav zapomnila.

»Naj igra! Bolje, kakor da bi hodil za puncami,« se začne zopet mučiti z mislim, s kakršnimi se je mučila že ves včerajšnji dan v bojazni, da bi prehitro ne prišel čas, ko bo sina zgubila in ko bo sin ljubil svoje dekle bolj kakor mater.

»Nekoč se bo to zgodilo,« si Ana ne dela utvar. »Svoji naravi se ne bo mogel postaviti po robu in tudi jaz bi ne ravnala prav, ko bi mu hotela ljubezen preprečiti in ga iztrgati dekletu, ki ga bo ljubil,« si dopoveduje, kljub temu, sama ne ve zakaj, pa že sedaj občuti odpor do tiste neznane ženske, ki ji bo iztrgala sina in si ga s svojo ženskostjo podredila.

»Bedak, ko bi se ji pustil,« ne želi, da bi se Tine podredil, tuji! Čeprav je nekoč tudi sama bila taka in si ho: 'a v vsem podrediti moža.

»Vsaka je taka,« sodi po sebi, čeprav se tega ne zaveda. »Vsaka bi rada imela v hiši prvo besedo. Vsaka hoče nositi hlače in po svoji volji pregnosti moža v popolnoma drugačno obliko, kakor ga je rodila mati in kakor ga je izoblikovalo otroštvo in fantovsko življenje.«

Njej tega se Ana zaveda se to ni posrečilo. Kosirnik je bil pretmast in presvojeglav, ona pa prav tako, zato se nista prilagodila drug drugemu in se zliža v skladno zakonsko življenje.

Toda Ana ta hip ne misli na 'črno pokoro in nesrečo svojega življenja', na 'nepoboljšljivega rdečega norca', od katerega je ostal morda samo še okostnjak globoko pod prstjo v grobu in najbrž še ta nič več cel.

»Hvala bogu,« bi vzdihnila, ko bi mislila nanj. Tako pa misli na sina in si želi, da bi bil do ženske, ki bi ga hotela 'zasušniti', trmast in neuklonljiv in da bi on, a ne 'tujka', nosil hlače in obdržal v zakonu prvo besedo.

V take misli tiktakajo sekunde s stare ure na steni, se osipajo minute, dokler je kljub volji, da bi do jutra ne zaspala, premaga sen.

Tudi Tine spi kakor ubit. Zunaj pa se že rdeči tema in pahljčasto, prav tako kakor večer, raste svit in se spreminja v brezoblično sončno jutro. Sele sonce, ki poboža Tinetu obraz in mu odpre veke s siepečo svetlobo, ga vrže pokonci. Tine je sprva začuden, potem pa vznemirljivo zbežan, kakor da bi ga vrgel iz spanja požar nad glavo in ne dobra zlata sončna svetloba, ki sta jo z mamo vse do včeraj dolge in dolge mesce pogrešala v koči in si je prav tako vroče želela kakor priložnostnega dela in kruha.

»Joj,« oslepljen od svetlobe ne more videti ure. »Pozno je, pozno,« se boji, da je zaležal, v prsih pa ga grabi obup, ker se zaveda, da je prvo, kar v tovarni zahtevajo od delavcev, točnost.

Kdor ni točen in kdor zamuja, ta lahko pričakuje samo še 'plavo kuverto', kakor pravijo obračunu in odpustitvi!

»Jaz pa še začel nisem, pa...« ga stiska v grlu, dokler se rdeči kolobarji svetlobe ne razblinijo pred očmi in odpadejo s stare stenske lesene ure. »Pol sedmih? Se sedem ni,« se Tine oddahne. »Pa sem se bal, že tako bal,« se naglo oblači.

»Joj,« se s prav tako zaskrbljenostjo ta hip prebudi Ana. »Pa ne da...« ne upa do kraja izgovoriti misli, ki jo bo, vsaj tako se ji zdi, zadušila. »Zamudil je, zamudil,« se duši v kašlju, ko opazuje, kako naglo se Tine oblači. »Zaspala sem, zaspala,« prekinja sebe, dokler ne izdavi kolikor toliko različnih in razumljivih besed. »Zaležal si, kajne, zaležal...«

»O,« se Tine nasmehne. »Nisem, nisem! Soncu, samo soncu se moram zahvaliti, da me je zaščevalo v oči. Se sedem ni.«

Sele sedaj Ana obrne pogleda na uro, kakor da ne verjame ne Tinetu ne uri, ki, tako se ji zdi, stoji. Sele ko ujame nihanje nihala in zazna enakomerni tiktak, se pomiri, čeprav ji srce še vedno razbija kakor v trenutku, ko se je prebudila.

Ah, to srce! Kakor da visi nekje v praznini oslabega telesa in išče oporo, da bi se odpočilo in pomirilo.

Ana si zaman pritiska roko na prsa, da bi pomagala srcu, ki ji bo, tako čuti, zdaj zdaj skočilo v grlo.

»O bog, kako sem se ustrašila. Pa sem bedela... bedela skoro vso noč... No, sreča... sreča... sreča...« hrope in se čudi Tinetovi naglici. »Te... ne... kliklikležejo v fabriko še... še ob devetih,« izhrope s težavo, kakor da bi med govorjenjem dvigala težko, zanjo pretežko breme.

»Ja, ob devetih,« pritrjuje Tine. »Toda prej moram h gospe Waldnerjevi, da me ne bo čakala zaman.«

»Ja, saj res,« se Ana šele sedaj spomni na vrt, ki naj bi ga uredil Tine dobri bogati gospe, tako radodarni s plačilom. »Zdaj ji, kajpak, ne boš mogel urediti vrta,« misli Ana na bogato plačilo, ki ga je Tinetu dala bogata gospa in ki je bilo na dan večje, mnogo večje, kakor ga bo Tine prejemal za šit v tovarni.

»Ne bom mogel urediti vrta? Kaj jaz vem,« Tine odgovarja mami. »Lahko bi hodil delat popoldan! Ali dopoldan. Takrat pač, kadar bom prost... Seveda, če bo gospe Waldnerjevi prav in če se ji z ureditvijo vrta, kakršnega si želi, ne bo preveč mudilo. Drugače pa bom prosil Aleša ali koga drugega, saj se brezposelnih ne manjka in bo sleherni rad zagrabil za delo pri tako dobri gospe.«

»Ja, ta gospa je zares dobra. Malo je med gospodskimi ljudmi tako dobrih kakor ona.«

»Najbrž nikogar.«

»Najbrž bo res, da nikogar,« se Ana strinja s sinom. »Dobra, dobra gospa. Najboljša na vsem svetu...«

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Miha K

Določanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja v statutih skupnosti zdravstvenega zavarovanja

(Nadaljevanje in konec)

NADOMESTILO OSEBNEGA DOHODKA

Glede nadomestila osebnega dohodka določa splošni zakon v 18. členu, da skupnosti zdravstvenega zavarovanja samostojno določajo pravice zavarovanih oseb do denarnega nadomestila in njihovo višino v zvezi z zdravstvenim varstvom in pogoje za pridobitev in način njihovega uveljavljanja. Skupnosti zdravstvenega zavarovanja pa obvezno zagotavljajo denarna nadomestila v primerih in pogojih, ki so določeni v zakonu.

Po 19. členu splošnega zakona morajo skupnosti vselej zagotoviti:

1. Zavarovancu, delavcu, medčasno zadržanostjo od dela v zvezi z zdravstvenim varstvom nadomestilo osebnega dohodka, ki mu gre od prvega dne take zadržanosti in ves čas njenega trajanja. Če traja zadržanost od dela zaradi začasne nezmožnosti za delo daljši čas, je treba delavca najkasneje po dveh letih nepretrgane zadržanosti poslati na strokovno komisijo, da oceni njegovo delovno zmožnost in invalidnost.

Primeri in število dni zadržanosti od dela, v kateri izplačuje delavcu nadomestilo osebnega dohodka delovna organizacija, oziroma zasebni delodajalec iz svojih sredstev, se določajo z zakonom.

2. Zavarovanci — delavki nadomestilo osebnega dohodka med porodniškim dopustom za čas, ki je kot najmanjši določen z zakonom in to od prvega dne takega dopusta iz sredstev skupnosti.

3. Zavarovanci oz. zavarovancu nadomestilo osebnega

dohodka med zadržanostjo od dela zaradi nege bolnega otroka, ki še ni star eno leto in sicer od prvega dne zadržanosti iz sredstev skupnosti.

V 15. členu je še določeno, da je zavarovancem zagotovljena pravica do nadomestila osebnega dohodka za ves čas nezmožnosti za delo zaradi nesreče pri delu ali zaradi poklicne bolezni.

Splošni zakon še pravi v 18. členu, da zakon lahko določi, da je pogoj za pridobitev pravice do nadomestila osebnega dohodka predhodna doba zavarovanja, torej ne morejo o tem odločati skupnosti same.

Po splošnem zakonu je zavarovancem — delavcem zagotovljeno nadomestilo osebnega dohodka:

- a) ob nosečnosti in porodu,
- b) ob začasni zadržanosti od dela v zvezi z zdravstvenim varstvom,
- c) ob začasni nezmožnosti za delo zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni,
- č) med zadržanostjo od dela zaradi nege bolnega otroka, ki še ni star eno leto.

To so primeri, v katerih morajo zagotoviti skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcem nadomestilo osebnega dohodka že po splošnem zakonu.

Temeljni zakon o zdravstvenem zavarovanju določa v 48. členu šest primerov zadržanosti od dela, v katerih ima zavarovavec pravico do nadomestila osebnega dohodka in sicer:

1. Če je zaradi bolezni ali poškodbe začasno nezmožen za delo, če je zaradi zdravljenja ali medicinske preiskave v stacionarnem zavodu ali drugem specializiranim zavodu.

2. Če zaradi zdravljenja ali medicinskih preiskav ne more delati zaradi tega, ker jih ni mogoče opraviti izven zavarovančevega delovnega časa.

3. Če je na nujnem zdravljenju po predpisih o vojaških vojni invalidih.

4. Če je izoliran kot baciłonosec ali zaradi nalezljivih bolezni v njihovi okolici.

5. Če je določen za nego obolelega ožjega člana družine ali svoje žene na porodu, ob pogojih, ki jih določa ta zakon.

6. Če je določen za spremljevalca bolniku, ki je poslan na zdravljenje v drug kraj.

Zavarovanci pa gre po 70. členu pravica do nadomestila osebnega dohodka še med porodniškim dopustom, po 71. členu pa še, ko po preteku porodniškega dopusta dela skrajšan delovni čas, ker hrani otroka in sicer v tistem delu, ki ustreza razmerju med časom, kolikor ne dela in polnim delovnim časom.

Osnutek republiškega zakona v 41. členu sprejema iz temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju večino primerov, v katerih se po zakonu zagotavlja nadomestilo osebnega dohodka.

Niso pa zajeti primeri:

- a) ko je zavarovavec določen za spremljevalca bolniku, ki je poslan na zdravljenje ali na pregled v drug kraj;
- b) če je določen za nego obolelega ožjega družinskega člana ali svoje žene ob porodu (v zakonu so zajeti samo primeri za nego bolnega otroka do enega leta starosti, variantni predlog pa je za nego otroka do petega leta starosti);
- c) ko zavarovanka po porodniškem dopustu dela skrajšan delovni čas, ker hrani otroka.

O pravici do nadomestila osebnega dohodka v prej omenjenih primerih bodo morali odločiti zavarovanci sami. Lahko bodo določili primere in pogoje za ta nadomestila. V splošnem zakonu je

določeno v 20. členu, da mora znašati znesek nadomestila osebnega dohodka najmanj 60 % od osnove, vendar ne sme biti manjše od minimalnega osebnega dohodka, ki ga določajo veljavni predpisi.

Osnova za nadomestilo osebnega dohodka je povprečni osebni dohodek, ki ga je delavec dosegel v letu pred letom, v katerem je nastal primer, po katerem ima pravico do nadomestila. Splošni zakon že sam določa višino nadomestila v dveh primerih, ko nadomestilo znaša 100 % od osnove in sicer:

— med porodniškim dopustom,

— med časno zadržanostjo od dela, zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni, če gre za nadomestilo osebnega dohodka, ki ga določa skupnost zdravstvenega zavarovanja.

Višino osebnega dohodka določa ob upoštevanju izjem, ki so navedene, skupnost zdravstvenega zavarovanja sama za vse primere, ko gre nadomestilo osebnega dohodka iz sredstev sklada zdravstvenega zavarovanja, ali sredstev zasebnega delodajalca. Kadar se izplačuje nadomestilo osebnega dohodka iz sredstev delovne organizacije, določa njegovo višino delovna organizacija, vendar nadomestilo ne sme znašati manj kot 60 % od osnove. Za čas, ko se nadomestilo izplačuje iz sredstev delovne organizacije, lahko znaša nadomestilo manj kot 100 % od osnove tudi med nezmožnostjo za delo zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni.

Po temeljnem zakonu za zdravstveno zavarovanje se nadomestilo osebnega dohodka lahko zniža za določen odstotek, odvisno od števila

družinskih članov za tisti čas, ko je zavarovavec v stacionarnem zavodu, v katerem ima nastanitev in hrano. Po 49. členu osnutka republiškega zakona se za primer, ko zavarovavec uživa nadomestilo osebnega dohodka v času zdravljenja v stacionarnem zavodu, lahko določi manjše nadomestilo osebnega dohodka, vendar tudi v tem primeru ne sme biti manjše kot 60 % od osnove.

Zavarovanci bodo v skupnostih zdravstvenega zavarovanja sami določili, ali in kako se znižuje nadomestilo osebnega dohodka v času zdravljenja v stacionarnem zdravstvenem zavodu.

V tej zvezi moram opozoriti na to, da se po drugem odstavku 62. člena sedanjega temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju na enak način zmanjšuje upokojenec pokojnina in delovnim invalidom oskrbina, ali začasno nadomestilo za čas, ko so na zdravljenju v stacionarnem zdravstvenem zavodu. Takšne določbe in tudi ustreznna pooblastila pa ni več v splošnem zakonu in ne v osnutku republiškega zakona. Pokojnina, oskrbina in začasno nadomestilo se ne bodo več zmanjševali, razen če bodo kaj takega določili predpisi o invalidski pokojninski zavarovanju.

Že iz povedanega je razvidno, da bodo zavarovanci v skupnostih zdravstvenega zavarovanja pred pomembnimi odločitvami, katere pravice, ob kakšnih pogojih, v kakšnem obsegu in na kakšni ravni naj bi si prek statuta v skupnostih zdravstvenega zavarovanja zagotovili iz zdravstvenega varstva. Le-te pa bo mogoče sprejeti po temeljiti razpravi in vsestranskem pretehtanju vsake mogoče rešitve.

Tine Žen

Kako mora biti motorno vozilo opremljeno

S 1. januarjem so stopila v veljavo nekatera dodatna določila pravilnika o napravah in opremitvi vozila ter o tehničnih pogojih za posamezne naprave na njih. Ker vsi lastniki motornih vozil o dodatnih določilih omenjenega pravilnika niso seznanjeni, naj vedo:

1. Osebnih avtomobilov s petimi sedeži morajo imeti dve zrcali, od katerih eno je obvezno v kabini, drugo pa na zunanji levi strani vozila.
2. Vsi osebni avtomobili morajo imeti do tehničnega pregleda napravo za zavarovanje vozila in sicer tako, da blokira volan ali ročico menjalnika.
3. Na motornih in priklopnih vozilih mora biti na zadnji strani blatnika pritrjena zavesica iz primerne elastičnega materiala.
4. Smerni kazalci morajo biti oranžne barve in morajo imeti v kabini svetlobno ali zvočno napravo za dajanje signala.
5. Parkirne luči morajo biti spredaj bele ali blede rumene barve, zadaj pa rdeče. Posebna parkirna luč zadaj še ni obvezna.
6. Parkirna luč na bočni strani še ni obvezna.
7. Posebna luč za vzvratno vožnjo še ni obvezna.
8. Meglenke še niso obvezne.
9. Odbojna stekla ne smejo biti trikotne oblike, morajo pa biti pokončno nameščene in dobro vidne.
10. V letu 1970 izdelana vozila morajo imeti napravo za odtajevanje in osušitev vetrne šipe in napravo za ogrevanje in prezračevanje kabine.

Razmišljanje in koncentracija pred startom

Še enkrat - visoke cene v kantinah

Kljub že večkrat objavljenim pojasnilom v tem časopisu o vzrokih podražitve hrane v kantinah in samopostrežni restavraciji gostinskega podjetja Zelezar Jesenice, se še zmerom postavlja na sejah sindikalnih odborov in drugje v Zelezarni vprašanje utemeljenosti takih cen.

Tako je to problematiko obravnaval tudi sindikalni odbor strojnega vzdrževanja 23. 12. 1969.

Ker bo to pojasnilo verjetno zanimalo tudi druge člane delovne skupnosti Zelezarne, ga objavljamo v glasilu.

Strinjam se z ugotovitvijo, da so cene pri posameznih artiklih višje v kantinah, kot

pa zunaj, kakor ugotavlja odbor.

S tem je verjetno mišljena zunanja trgovska mreža, ne pa gostinski obrat. Tako so, razumljivo, usluge za koristnika predrage. Vse take ugotovitve, sicer pravilne, pa so običajno vedno naslovljene samo na gostinsko podjetje Zelezar Jesenice, kot edinega krivca, ki pri dogovorjenem načinu prodaje postavlja cene, katere ne ustrezajo koristnikom in to kljub temu, da je Zelezarna Jesenice to podjetje vzdrževala in mu pomagala, kakor ugotavljajo na omenjeni seji sindikalnega odbora.

Omenjena pomoč in vzdrževanje, ki je šla dejansko v korist članov delovne skupnosti Zelezarne, v obliki nižjih cen za izvršene usluge pa je bila takale:

Obrat družbene prehrane, ki se ukvarja z obravnavami uslugami, je sprejel kot povračilo stroške: OD kantinerke, amortizacije, prevoza, elektrike, vode, kurjave, investicijskega vzdrževanja in obresti od poslovnega sklada: leta 1968 1.283.729,58 N din I. polletje 1969 288.929,08 N din II. polletje 1969 —

V letu 1968 je sedanje podjetje poslovalo še kot gostinska enota Zelezar, v I. polletju 1969 je bilo podjetje v ustanavljanju in so se povračila delno ukinjala, v II. polletju 1969 pa je bilo podjetje osamosvojenjeno in s tem je bilo konec povračil.

Iz prednjega prikaza se točno vidi, kakšna sredstva je Zelezarna prispevala za prehrano svojih delavcev poleg bonon in kasneje gotovine, kar se je odražalo v nižjih cenah malic v kantinah, nižjih cenah hrane za vaje in nižjih cenah za hrano abonentov članov Zelezarne. Poleg navedenega pa gostinski enoti Zelezar ni bilo potrebno ustvarjati nobene akumulacije in je bilo dovolj, da je pokrivala svoje stroške. Posebej pa je bila plačana še vsa upravna režija, ki ni zajeta v prednjem prikazu. Z ustanovitvijo gostinskega podjetja Zelezar Jesenice se je plačevanje spredaj navedenih stroškov ukinilo in to s 1. 7. 1969. Istočasno pa se ni prav nič spremenil način poslovanja, na katerega smo vezani s pogodbo.

Pri ukrepih za boljše oz. ekonomsko poslovanje, smo poleg povišanja cen zmanjšali tudi število kantinerk za 1/5 v

vseh kantinah. Posledice tega je, da so usluge včasih tudi nekvadratne. Posebno, kadar se kantinerke z različnimi utemeljenimi in neutemeljenimi pripombami spravi iz tira. Kantinerke so namreč streljale, prek katerega se zmanjšuje napetost posameznikov zaradi cen, poslovanja v kantini in še marsikaj drugega, in to ne v preveč vljudni obliki.

Ukinitev pokrivanja omejenih stroškov pa je naše podjetje kljub vsem izvršenim ukrepom pripeljalo v poslovno zgubo, povzročeno s preizkušnjo najemninami in nezasedenostjo v samskih domovih in s poslovanjem kantin.

Z izpadom pokrivanja spredaj navedenih stroškov od strani Zelezarne, bi morali poleg pokritja le-teh, pokriti še vse podražitve mesnih izdelkov, masti in svežega mesa. Podražitev nam je povzročila padec prometa. Res je, da imamo pravico prosto oblikovati prodajne cene v kantinah, razen enolončnic, kar se nam tudi vedno poudarja.

Prav tako je res, če bi hoteli rentabilno poslovati, bi morali izpadla sredstva, ki jih je prej dajala Zelezarna, sedaj potegniti iz žepov koristnikov uslug kantin z višjimi cenami. Ker pa nobeden ni tako malo gospodarja, da bi kupal dražje v kantini, če isto robo lahko kupi ceneje v trgovski mreži, je s tem dokazano, da je možnost prostega oblikovanja cen samo fraza.

Poglejmo strukturo prometa v kantinah: približno 65 % prometa je ustvarjenega z delikatesno hrano, približno 12 % prometa je ustvarjenega z brezalkoholnimi pijačami, približno 13 % prometa je ustvarjenega z enolončnicami, približno 10 % prometa je ustvarjenega z cigaretami.

Prednji pregled nam pove, da smo pri 75 % ustvarjenega prometa kantin vezani na cene, ki veljajo v trgovini, s 25 % prometa pa na cene, ki veljajo v gostinstvu, s tem, da moramo biti enaki z najnižjo ceno, drugače pa je že kritika. Od teh 25 % pa imamo še približno 13 % prometa z enolončnicami, kjer je zopet dogovorjena cena.

Tako ustvarjena razlika v ceni pa ne pokriva niti 1/4 nastalih stroškov z prodajo.

Poglejmo vzroke. Specerijske trgovine ustvarjajo mesečno 2—3 stote milijone prometa na zaposlenega. Pri nas

pa ga dosegamo v povprečju od 600—800.000 starih dinarjev mesečno. Vzrok temu je omejen trg (obrti Zelezarne), obratovanje na tri izmene in to tudi vse nedelje in praznike. V nedeljah in praznikih je običajno tako, da kantinerka ne iztrži niti za svoj osebni dohodek. Ker moramo poslovati z trgovsko maržo, drugače ni prometa, rabimo pri nas 3—4 osebe več kot specerijske trgovine, za doseganje enakega prometa, poleg tega imamo še dodatne stroške prevoza in stroške razvažalcev.

Zaradi navedenih dejstev mi je nerazumljivo stališče, da morajo kantine poslovati rentabilno z enakimi cenami kot trgovina pri petkrat manjšem prometu na zaposlenega, brez kompenzacije teh razlik. Pripomniti moram, da to ni nova dejstva, ampak so poznana že leto dni in so bila tudi objavljena v marcu 1969 v tem časopisu.

Gostinsko podjetje Zelezar Jesenice, je bilo ustanovljeno z nalogo nudenja gostinskih uslug prvenstveno članom delovne skupnosti Zelezarne, da bo dosegalo določen ekonomski in finančni uspeh, ter s tem lahko izpolnjevalo svoje obveznosti do družbe, kakor vsako samostojno podjetje.

Kaj pa se dogaja sedaj. V čina diskutantov ne ocenjuje obravnavanega problema in podlagi resničnega stanja temveč le na podlagi svojih želja in občutkov, to pa v enostransko. Samo organizacijski ukrepi, pa stanja ni morejo rešiti.

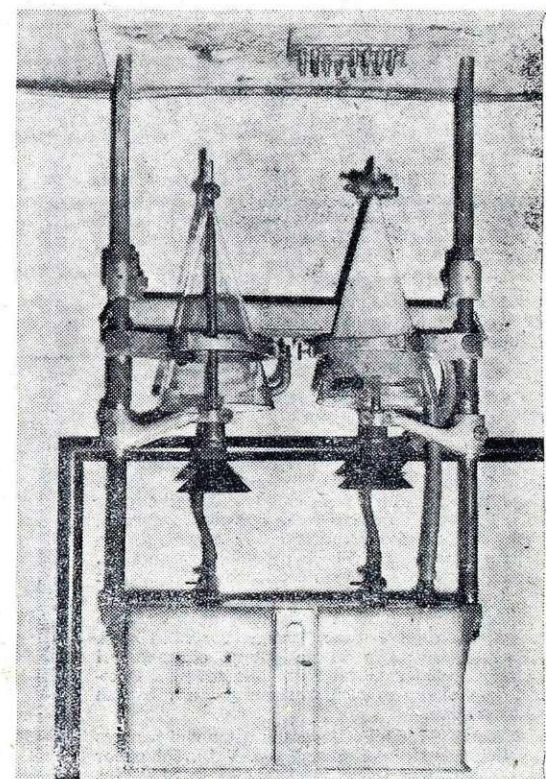
Tega vprašanja ne bo mogoče razrešiti s političnimi in socialnimi pozivi na gostinsko podjetje Zelezar Jesenice, ker tega problema ne ustvarjamo v tem podjetju zavestno, je pa pogojen z nerazčiščenimi stališči v Zelezarni.

Dejstvo ostane, da so razlogi za stanje v kantinah in samskih domovih ekonomski, katerih rešitev oz. njih odlaganje plačuje naš kolektiv z najnižjimi osebnimi dohodki v občini, ki pa razen ukinjanja posameznih kantin, ni kaj več napraviti, oziroma da prepusti iste boljše nudniku, seveda pod enakimi pogoji, kakor predlaga sindikalni odbor strojnega vzdrževanja.

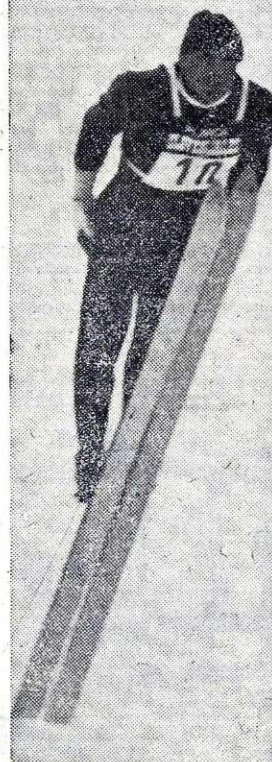
Take predloge imam sicer za nepremišljene, vendar me nim, da potem ni treba ugotavljati krivdo tretjega, temveč poslati svoje zahteve na pravi naslov, to je na pristojne organe Zelezarne Jesenice, ki edini lahko ta problem rešijo v obojestransko zadovoljstvo. S. P.

=====

Predstavljamo vam OTK

Z aparaturο za določanje velikosti zrn (firme Tonindustrie, Berlin) določujemo velikost zrn tako, da odplavljamo vzorce s pretokom vode, ki ga reguliramo z velikostjo šobe, skozi katero teče voda. Po odplavljanju z določeno šobo ostane vzorca posušimo in tehtamo ter tako ugotovimo količino odplavljenih zrn, katerih velikost je odvisna od uporabljene šobe. Inž. B. Razinger

Cene bi lahko večkrat primerjali s planškimski poleti.

Kronološki pregled zgodovinskih dogodkov

od 31. januarja do 6. februarja

31. jan. 1766 je belgijski industrialec Viktor Rouard kupil od grofa Nikolaja pl. Buccellenija fužine na Savi in na Plavžu skupaj z rudniki in celotno posejstvo za 60.000 florintov. V tem času je bilo zaposlenih pri fužinah na Plavžu 254 delavcev, v fužinah na Savi pa 286 delavcev.

31. jan. 1934 je vodstvo KID odpovedalo kolektivno pogodbo, sklenjeno med strokovnimi organizacijami in KID. Delavstvo je takoj reagiralo. Pričela so se pogajanja za sklenitev nove kolektivne pogodbe.

31. jan. 1937 je bil v Delavskem domu pri Jeleni velik delavski shod, ki so ga sklicale vse tri strokovne organizacije. Predmet razprave je bil vezan na namero vodstva KID, da zniža plače delavcem za 11 odstotkov. Obravnavali pa so tudi odpuste delavcev iz tovarne. Sprejeli so sklep, da gre do bana in predsednika upravnega odbora Praprotnika posebna deputacija, ki jo sestavljajo predstavniki vseh treh strokovnih organizacij.

31. jan. 1946 je bila na skupni seji obeh zborov ustavodajne skupščine sprejeta prva ustava Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Januarja 1905 so pričeli z montažo novega železnega mostu nadvoz čez železniške tire pri »Šraju« za novo cestno zvezo Jesenice-Sava. Ta most je bil pred leti porušen.

Januarja 1923 so bili delavci na Savi in Javorniku ter Dobravi v mezdnem gibanju.

Januarja 1924 je bila na pobudo socialistov ustanovljena v Sloveniji »Zveza delavskih žena in deklet« z namenom, da bi skrbela za izobraževanje delavskih žena in se udeleževala borb za izboljšanje življenjskih pogojev delavcev.

Januarja 1944 je izšla 1. številka glasila SPZZ za Gorenjsko — »Slovenke pod Karavankami«, ki jo je urejala Angela Mahnič.

1. febr. 1946 je maršal Jugoslavije Josip Broz Tito sestavil na podlagi ustave FLRJ novo vlado. Hkrati je bil imenovan za vrhovnega komandanta JLA.

2. febr. 1926 so se pričele v Sloveniji prve volitve v delavsko zbornico, ustanovljeno v Ljubljani, kot zakoniti organ delavcev v borbi z delodajalci za svoje zakonite pravice, tako glede delovnih redov, pravic in urejanja mezdnih odnosov.

2. febr. 1940 je bila pri tov. Puklu na Lipcah partijska konferenca jeseniškega okrožja. Konference so se poleg članov okrožnega komiteja za Jesenice udeležili še Milovan Djilas, Boris Kidrič in dr. Aleš Bebler.

2. febr. 1943 je dezertiral iz partizanskega taborišča v Žingarici partizan, znan pod imenom »Višinski«. Še istega dne je pripeljal do taborišča četo gestapovcev in raztrgancev. Partizani so se sicer prej umaknili. Ujeli pa so sekretarja okrožnega komiteja za Jesenice Janeza Smida in ga privedli na Jesenice. Na gestapu so ga tako »vzrinsko mučili pri zaslišanju, da je mučenju podlegel.

2. febr. 1944 so gestapovci ob sodelovanju Glazarjevih raztrgancev napadli obveščevalno točko Bogatin pod Črnim vrhom nad Jesenicami. Čeprav so se priplazili do taborišča še v jutranjem mraku, obveščevalcev niso presenetili, ker so se pripravljali za premik. Pet jih je uspelo izvesti proboj, padla pa sta kurir Marjan Šnajder in obveščevalec Pavel Gmajnar.

2. febr. 1944 je umrl v Bistrici na Koroškem zaradi zastrupitve rane Matija Verdnik-Tomaž. Takojšnja operacija bi ga gotovo ohranila pri življenju, vendar takrat to ni bilo mogoče. Pokopan je v skupnem partizanskem grobu v Svečah na Koroškem.

3. febr. 1934 je bil v Beogradu ustanovni kongres Socialistične stranke Jugoslavije. V izvršni odbor so bili izvoljeni štirje predstavniki iz Slovenije.

4. februarja 1923 je zveza neodvisnih sindikatov rudarjev vodila protestne shode v rudarskih revirjih Slovenije proti nameravani ukinitvi osemurnega delavnika.

4. febr. 1928 se je pričel v Ljubljani kongres Zedinjenih delavskih strokovnih zvez Jugoslavije za Slovenijo (URSSJ).

4. febr. 1942 so odpeljali iz Begunj večjo skupino zapornikov, obsojenih na prisilno delo, v prevzgojna delovna taborišča na Koroškem (s centralo v Kravtu).

5. febr. 1924 je pokrajinski odbor Internacionalne delavske pomoči za Slovenijo z razglasom pozval delavstvo, da organizira delavsko samopomoč.

5. febr. 1934 so predstavniki vseh treh strokovnih organizacij na Jesenicah na skupnem zborovanju sklenili, da se upravnemu vodstvu KID dostavi resolucija s stališči delavskih strokovnih organizacij glede odpovedane kolektivne pogodbe v tovarni elektrod na Dobravi in glede odpusta nekaterih delavcev.

5. febr. 1936 je predsednik Centrale SMRJ v Beogradu dal ostavko na svoje funkcije. Vzrok za to je bil spor med njim in vodstvom podružnice SMRJ na Jesenicah. V upravnem vodstvu jeseniške podružnice je bilo takrat že nekaj vplivnih delavskih voditeljev komunistov, ki so zastopali

bolj radikalna stališča nasproti delodajalcem.

6. febr. 1923 je Socialistična stranka delovnega ljudstva za Slovenijo izdala manifest za enotno fronto proletariata mest in vasi.

6. febr. 1938 je bila v Ljubljani konferenca SMRJ, ki jo je sklical oblastni sekretariat za Slovenijo. Predmet razprave je bil usmerjen na situacijo delavstva, mezdno gibanje, članstvo in probleme podružnic pri urejanju delavskih vprašanj.

6. febr. 1941 je upravno vodstvo KID obravnavalo situacijo, v kateri se je znašlo podjetje zaradi politične situacije v svetu, ki je vplivala na zmanjšanje naročil od zunaj. Osvojen je bil sklep, da se zmanjša delavski stalež. Inspekcija dela je bila zadolžena, da pripravi odpuste, vendar previdno, da se javnost ne bo vznemirila. Predvsem se odpove delovno razmerje delomrznežem in nediscipliniranim delavcem. V ta namen se je poslužiti poročil kontrolorjev.

Zvezdoslovec — samouk Ivan Hafner z Jesenic je vstopil v 95. leto

Ivan HAFNER je najstarejši Jeseničan. Rojen je bil v Škofji Loki 20. oktobra 1875 in je jeseni dopolnil 94 let.

Obiskali smo ga na domu v Skladišni ul. 3, kjer ima majhno hišico. Hčerka Angela, ki mu streže, je povedala, da dobro sliši, še vedno bere, seveda z očali, ne more pa sam hoditi. Štirideset let je imel odprte rane na nogah. Ko so ga pred dvema letoma zapustile moči v nogah, je priklenjen na posteljo ali stol, vendar pa so se mu rane pozdravile. Zaposlili smo ga, da bi povedal kaj o svojem življenju. Takole je pripovedoval:

»Ko sem zapustil šolske klopi, sem delal na kmetih. Leta 1901 sem prišel na Jesenice, se zaposlil v železnarni, kjer sem delal 42 let na različnih delih. Ker sem znal dobro računati, sem bil nazadnje knjigovodja. V prostem času pa sem se največ ukvarjal z zvezdoslovjem. Veselje do tega sem dobil v gimnaziji, nato pa sem se sam izpopolnjeval.«

Hčerka Angela pa je dodala: Veste, v študij zvezdoslovja pa je bil tako zaljubljen, da je vpeljal prav svojo teorijo in izpodbil celo nekatere Kopernikove trditve. Izdal je knjigo o soncu in zemlji in v njen nazorno opisal potovanje sonca, planetov, lune in drugih teles.«

»Trdili so, je nadaljeval sobesednik, da je pozimi sonce najnižje, poleti pa najvišje! To je ravno obratno. To sem ugotovil s pomočjo opazovanja.« In hčerka je pokazala velik daljnogled, ki poveča predmete 100-krat. Povedala je, da se z njimi lahko vidi na luni kraterje, na soncu pa pege. »Oče je o zvezdoslovju pred vojno predaval tudi v šolah na Jesenicah, Kranju in Ljubljani,« je nadaljevala, »in naredil je nič koliko risb o potovanju planetov, lunin in sončnih mrkih ter podobnem.« Pokazala je dve veliki risbi osončja, ki

jih ima obešene v okvirjih v svoji sobi.

»Se eno zanimivost imamo pri hiši,« je nadaljevala hčerka, »Leta 1928 je oče v našem vrtu našel kamenito sekiro, za katero pravijo, da je iz časa 2000 pred našim štejejem.«

Sekira, ki jo je pokazala, je lepo izoblikovana, na debelejšem koncu ima izoblikovano uho za ročaj, izdelana pa je iz črnogozenega, lavi podobnega kamna.

Na steni ima obešeni tudi

dve priznanji. Eno je prejel 15. 5. 1945 za nad 40 let dela v železnarni, drugo pa 1935 leta, ko je bil 25 let pri prostovoljnem gasilskem društvu na Jesenicah.

Se več bi nam povedal 94-letni Ivan Hafner. Vendar ga po utrudljivem premišljevanju tu in tam zapusti spomin. Zato ga nismo več nadlegovali. Zahvalili smo se za razgovor in mu zaželeli, da bi še dolgo živel v krogu svojih dragih!

B.

Misli

Takih ljudi, ki vzbujajo drugim spoštovanje, ker imajo nekaj pod palcem in uživajo sloves, je na pretek; če pa nas puste bliže k sebi, se nam radovednost izprevrže v zaničevanje. Prav tako, kakor se nam včasih hipoma odpro oči pri ženski, ki smo jo tako hrepeneče iskali.

Naši zanamci bodo vedeli morda več kakor mi in menili bodo, da so umnejši; ali

pa bodo zato srečnejši in pametnejši? In mi, ki mnogo vemo, smo mar boljši kot naši očete, ki so tako malo vedeli?

Kakor je naravno, da verjamemo mnogočemu brez dokazov, ni nič manj nevarno, da o marsičem kljub dokazom dvomimo.

Clovek, ki slabo prebavlja in je požrešen, je morda dokaj zvesta podoba duhovnega ustroja večine učenjakov.

Blaise Pascal

Ivan Hafner med svojimi najljubšimi rekviziti, ki ga približujejo vsemirju

Izrekli so se za uveljavitev tez »SZDL« danes

V sredo, 28.1., so na seji predsedstva občinske konference SZDL Jesenice obravnavali tezo »SZDL danes«. Kratek izveček že dopolnjenih tez je podal predsednik Berti Brun. Dejal je, da se za bodoče predvideva drugačen način volitev članov občinskih konferenc. Izbor naj bi se opravil na terenu in po novem tudi v delovnih ter družbeno-političnih organizacijah. Po kakšnem ključu, to sedaj še ni znano.

Poudaril je, da so poleg tez pomembne tudi oblike in program dela. Za delovanje naj bi se osnovala sekcije po interesnih področjih. Te naj bi bile stalne pa tudi občasne. Sodelovanje med SZDL in predvsem občinsko skupščino bi moralo biti bolj živo. Konkretna prilika za to je prav sedaj, v času obravnave predlogov družbenega programa in proračuna. Sklicatelj in pobudnik za obravnavo teh vprašanj naj bi bile krajevne organizacije SZDL, o delu in perspektivah pa naj bi poročali občinski odborniki. Bolj aktivno se bo treba zavzemati za uresničevanje resnične samouprave v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in drugod.

Odnosi SZDL do drugih naj bodo jasni, kot tudi pojmi o delovanju SZDL. SZDL naj postane tribuna za sporazumevanje občanov za akcije in delovanje socialistične samoupravne družbe.

Sekretar občinske konference ZK Pavel Lotrič je pri tem poudaril, da je pri delovanju SZDL potrebno imeti vendarle odprte oči, da ne bi ozke skupine vsilile samoupravljanju in socializmu tuje poglede. Za delovanje SZDL pa so potrebna tudi materialna sredstva, ki jih je zagotoviti po ustreznih kriterijih.

O delovanju SZDL so razpravljali tudi drugi člani. Bili so mnenja, da je te stvari potrebno čimprej uresničiti v

praksi. Predvsem velja posvetiti večjo pozornost aktivnosti žensk na družbeno-političnem področju, prav tako pa tudi mladine, ker se v nekaterih organizacijah jemlje ples kot njena osnovna, če ne edina dejavnost.

Večja pozornost naj bi se v

bodoče posvetila pobiranju članarine, predvsem zato, da bo pregled nad člani boljši. Sestanki SZDL pa naj ne bodo zaradi sestankov, pač pa, da občani na samoupravni način izražajo voljo in se odločajo za posamezne rešitve. Program sestankov naj bo pripravljen tako, da bo privlačen in zanimiv, da bodo člani radi prišli na seje, zbere in drugo. Po razpravi so člani občinske konference SZDL o tezah glasovali in se izrekli za njihovo uveljavitev.

Branko Blenkuš

Za ustanovitev medobčinskega sveta za Gorenjsko

Gorenjska pokrajina združuje vse pogoje za vsestranski in usklajen razvoj. Na Gorenjskem je pet občin, ki imajo precej podobne strukture in probleme, ki pa zaradi nadaljnjega skupnega koordiniranega razvoja zahtevajo skupne obravnave. Iz te ugotovitve je izšel predlog, naj bi se tudi na Gorenjskem ustanovil medobčinski svet, ki naj bi bil posvetovalni organ in telo za samoupravno dogovarjanje. Člani sveta naj bi bili predsedniki vseh občinskih skupščin ter občinskih konferenc SZDL, ZK, sindikata, ZZZB NOV in ZM. Svet naj bi predvsem razpravljal o načrtovanju nadaljnjega razvoja na Gorenjskem, o turizmu, omrežju cest, delovanju Zavoda za socialno varovanje, vzdrževanju dotra-

janih domov za onemogle, zdravstvenem letovanju otrok, o delu Zavoda za zaposlovanje, integracijski dejavnosti, povezovanju industrijskih panog, o delu Zavoda za prosvetno pedagoško službo, inšpekcijskih službah, gospodarjenju z gozdovi, bančništvu, organiziranju skupnih akcij in še o drugem.

Svet naj bi imel sedež v tisti občini, iz katere bo izvoljen predsednik. Administrativne posle sveta bodo opravili na občini, od koder bo predsednik. Mandatna doba predsednika naj bi bila eno leto.

O gornjem so razpravljali tudi na zadnji seji predsedstva občinske konference SZDL Jesenice ter soglašali za ustanovitvijo medobčinskega sveta za Gorenjsko. B. B.

Velik krvni davek na naših cestah

Večkrat smo v raznih sestavkih ugotavljali veliko povečanje števila nesreč, ki jih povzročajo domači in tuji vozniki motornih vozil, pa tudi pešci na naših cestah. Pregled prometnih nesreč v lanskem letu pa nam daje kaj slabo in žalostno bilanco.

Število prometnih nesreč na območju naše občine se je kot v prejšnjih letih tudi lani zelo povečalo. Medtem ko smo leta 1966 zabeležili 239 nesreč, 1967. leta 294 nesreč in 1968. leta 337 nesreč, se je to število lani povečalo kar na 427 nesreč. To pomeni kar 21 % več kot v letu 1968. Se bolj porazna je statistika v tem, da se je od enega smrtnega primera v letu 1966, število v 1967. letu in dveh v 1968. letu, lani povečalo to število kar na 17 oseb, od tega šest otrok. Žrtve prometnih nesreč so bili: 9 pešcev, 5 voznikov in 3 sopotniki. Poleg smrtnih primerov je bilo 38 oseb težje poškodovanih, 82 oseb lažje, materialne škode pa je bilo za 1.707.550 N din. Največ prometnih nesreč se je zgodilo v naseljenih krajih — kar 259, v 304 nesrečah pa so bili povzročitelji vozniki motornih vozil. Ostali povzročitelji so še bili: pešci 39 (22 otrok), motoristi in mopedisti 34, kolesarji 14,

vozniki vpreg 8 in ostali 29.

Ce ugotavljamo še vzroke prometnih nesreč, potem moramo napisati, da se je večina nesreč zgodila zaradi malomarnosti koristnikov cest, seveda ob pripombi, da so tudi naše ceste ponekod zelo nevarne, čeprav dajejo videz urejenosti.

Naj naštejmo vzroke prometnih nesreč: neprevidnost 112 primerov, neprimerna hitrost 92, nepravilno prebivanje 41, izsiljevanje prednosti 36, nepravilna vožnja po sredini ali levi strani ceste 34, neprevidno prečkanje ceste 27, vinjenost 25, nenadna okvara vozila 17, ovire na cesti 31 in ostali vzroki 12.

Vsekakor bi kazalo še poostrijeti kontrolo o tem, kako vozimo po cestah, predvsem zaradi tujih voznikov na cestah vsaj označiti nevarna mesta.

Ob koncu še podatek, da je v naši občini 4.917 voznikov ter 3.109 motornih vozil.

T. L.

Televizijske oddaje o prometu

RTV Ljubljana je pripravila ob sodelovanju zavoda za varnost prometa LRS pet televizijskih oddaj. Te so bile zadnje torke ob 19.30 uri. Zadnja oddaja je prikazala s čim in kako se obvarovati situacij, ki bi utegnile privedi do nesreče in kako se naj uspešneje zavaruje pred posledicami, če se je nesreča že pripetila.

Naslednje tri oddaje, ki bodo ob istem času, je pripravila

RTV Ljubljana v sodelovanju s prof. dr. Janezom Milčinskim in inšpektorjem za prometno vzgojo Marjanom Metljakom. V torek, 10. februarja bo oddaja pod naslovom »PEŠCI, KOLESARJI«. Znano je, da sestavljajo pešci rajoolj množično kategorijo učencev v prometu, zato naj bi si torkovo oddajo poleg voznikov motornih vozil ogledali tudi pešci in kolesarji.

Misel

Kaj malo ljudi bi bilo srečnih, ko bi drugi odločali o njihovem delu in zabavah.

Blaise Pascal

Zavist se ne zna skrivati. Toži in obsoja brez dokazov;

Odgovor na pismo potrošnika

V zadnji številki Železarja je bilo objavljeno pismo nekoga bralca, v katerem sprajhuje če naš potrošnik, ki največ svojega osebnega dohodka pusti v trgovini, res ni vreden, da ob letu dobi v trgovini, kjer kupuje, koledar. Kar zadeva trgovsko podjetje ROZČA, bi v zvezi z gornjim vprašanjem želeli pojasniti:

Še pred nekaj leti je naše podjetje redno ob vsakem novem letu delilo koledarje svojim kupcem. Ker pa so koledarje delila tudi druga trgovska podjetja na Jesenicah se je zgodilo, da je ena družina tako dobila po več koledarjev in so jih zato nekateri kupci odklanjali. Zato smo v trgovskem podjetju Rožca sklenili,

da v bodoče namesto koledarjev nudimo vsem kupcem določen čas ob novem letu popust pri blagu ter se na ta način oddolžimo svojim kupcem. Značajnejši popust smo zlasti nudili ob nakupu blaga namenjenega za obdaritev otrok. Poleg tega smo precejšnjo količino blaga brezplačno darovali različnim organizacijam na terenu, ki so pripravile obdaritev otrok ali pa jim v ta namen nakazali finančna sredstva.

Zadnji dve leti pa ugotavljamo, da tudi druga podjetja ne dajejo kupcem več koledarjev. Zato se bomo pri našem podjetju po vsej verjetnosti že za prihodnje novo leto odločili zopet za koledar-

je. Mimogrede naj povemo, da stroški za 3000 koledarjev, toliko jih mi pač potrebujemo, znašajo blizu 3 milijone S dinarjev.

Zelo bi bili veseli, če bi nam v zvezi s tem več bralcev Železarja povedalo svoje mnenje.

Naj ob tej priliki povemo še to, da bomo letos tudi med letom nekajkrat pripravili znižanje cen določenim vrstam blaga z namenom, da tako pospešimo prodajo ob česar bomo imeli korist vsi — proizvajalec, trgovina in potrošnik.

Za trgovsko podjetje
ROZČA

K. Frančeskin

Zapustil nas je prvoborec Franc Drobič

Franc Drobič — Franjo se je rodil v proletarski družini. Pet otrok sta morala Drobičeva spraviti h kruhu. Družina je bila še posebno prizadeta, ko je odšel oče v vojsko. Vsa leta prve svetovne vojne, to je polna štiri leta, je morala mati sama skrbeti za vso družino. Zaposlila se je v železarni.

France je že kot mlad fant našel pot v Delavski dom. Vključil se je v takratni odsek jeseniške Svobode in kasnejše Enakosti. Tu je še hitreje spoznaval krivice, ki jih je bil deležen prenekateri jeseniški delavec, še posebej,

če je zahajal v Delavski dom. Ob sotovariših si je utrjeval svojo zavest, revolucionarnost in ljubezen do domovine.

Dočakal je najtežje obdobje, ko je našo deželo zasedel nemški okupator. Fašizem, ki je bil že dolgo pred vojno navzoč tudi na Jesenicah, je kot svojo prvo nalogo imel v programu preganjanje vsega naprednega. Zato je tudi obrnil pozornost prav na te, ki so bili stalni gostje Delavskega doma.

Pravočasno je bil opozorjen na nevarnost aretacije in kaj hitro se je oddločil, kje je njegovo mesto.

Tako ga najdemo že julija leta 1941 med prvimi partizani na Mežaklji. Tu se je našel s svojimi bivšimi tovariši: Jožem Gregor-

čičem, Poldom in Viktorjem Stražišarjem, Francem Potočnikom, Janezom Šmidom in mnogimi drugimi, katerih življenjska pot pa je bila še mnogo krajša, saj je večina njih že v letu 1942 oziroma 1943 padla v težkih bojih ali nemških zasedah širom Gorenjske.

Po prvi borbi Cankarjeve Jeseniške čete na Obranci je spoznal, da bo borba z Nemci trda in neizprosna, vendar tudi uspešna, če jim pokažeš pravo odločnost.

Kot mlad član Komunistične partije, saj so ga v njeno delo pritegnili že pred vojno, je kaj hitro domel, da ni cilj borbe samo osvoboditev domovine, temveč da je potrebno vložiti vse napore tudi

v socialno osvoboditev.

Po težki in uspešni borbi Cankarjevega bataljona v Rovtjih je bil težko ranjen in le komaj se je ozdravil. Niti sam se ni zavedal, da je njegovo življenje viselo le na tanki nitki.

In komaj je ozdravel, že zopet je padel v težko borbo. Le manjšemu številu borcev se je uspelo rešiti. Ob tej priliki je padel narodni heroj Stane Zagar.

Pozneje ga najdemo kot borca v Gregorčičevem bataljonu, Tomšičevi brigadi, komandi mesta Stari trg ob Kolpi. Ob osvoboditvi je odšel še na izpopolnitev strokovnega znanja v inženersko-podoficirski tečaj IV. armade. Tako je

postal podoficir — starejši vodnik.

Tih in skromen ter ves predan naši stvari ni odnehal misliti na nadaljnje utrjevanje tradicij narodnoosvobodilne borbe in združevanja bivših borcev — partizanov. Kot prvi predsednik krajevene organizacije Zveze borcev na Javorniku — Koroški Beli je v letu 1946 zelo vestno opravil popis vseh bivših borcev, aktivistov in intervirancev. Tako je bil položen temelj organizaciji, ki je še danes ena najbolj trdno povezanih družbenopolitičnih organizacij. Po osvoboditvi se je ponovno zaposlil v železarni.

Tragična nesreča je doleti prerano prekinila njegovo življenjsko pot. Le dobri dve leti je užival zasluženi pokoj.

Pokopali smo ga 30. januarja z vsemi vojaškimi častmi na Blejski Dobravi. Spremilo ga je veliko domačinov, borcev in prijateljev. Zadnjič so šli z njim tudi še preživeli soborci iz leta 1941: Čiro, Živan, Romi, Jelovčan in Kocjančič.

Bil je nosilec Spomenice 1941 in drugih odlikovanj.

Slovenko

Prejšnji teden je zahrbljena bolezen pretrgala nit življenja našemu sodelavcu, delovodju v valjarni 2400 in komunistu Radotu Pintarju iz Breznice.

Rado Pintar je bil rojen 23. 2. 1921 na Jesenicah. Izhaja iz delavske družine, njegov oče pa je bil zaposlen v žičarni. Že oče mu je pripovedoval o krivični predvojni ureditvi in tega ni nikoli pozabil. V domačem kraju se je učil mizarske obrti in dobil leta 1939 zaposlitev v Železarni na Javorniku. Kmalu se je seznanil s predvojnimi revolucionarnimi in komunistom Karlom Prežljem, ki mu je veliko pripovedoval o delavskem razredu ter o izkoriščanju človeka po človeku. Pri Karlu Prežlju je dobil tudi prvo partijsko literaturo.

Tako je Rado pričakal prihod nemških okupatorjev. Že leta 1942 je sodeloval s svojimi tovariši, ki so jih pred Nemci krili temni gozdovi. Znal je poiskati luknje v nemškem sistemu in zahteval akcije. Imel je veliko zaslug, da je na našem področju razpadla nemška Werkmannschaft. Okupatorja je sovražil iz vsega srca in se v februarju 1943 umak-

nil v gozdove pred vpo-klicem v nemško vojsko. Močan in odločen, kakršen je bil, je kmalu postal uspešen puškomitraljezec. Z njim je preganjal zelenice po Gorenjski in Koroški. Leta 1943 je bil politdelegat v minerskem sabotažnem vodstvu Grintovec. Akcije tega sabotažnega minerskega voda so bile zelo uspešne, saj je o njih poročala radijska postaja v Londonu. Leta 1943 je bil sprejet v SKOJ in KPJ, pa tudi sicer je hitro napredoval in bil pozneje imenovan tudi za komisarja čete pod Stolum ter komandanta III. bataljona Gorenjskega odreda. Stab Gorenjskega odreda ga je v juniju 1944 poslal v višjo oficirsko šolo v Črnomelj. Na povratku iz Črnomlja pa je bil septembra izdan, tako da so ga dobili v roke

belogardisti. Najprej so ga pretepali v škofjeloških zaporih, nato na jeseniškem gestapu in še v samici v Begunjah. Kočno so ga določili za transport v koncentracijsko taborišče Mauthausen. To je bilo 1. marca 1945, ko so bile bombardirane Jesenice. Skupaj z ostalimi zapor-niki je bil zaprt v zapečatenem vagonu na železniški postaji. V taborišču je bil Rado samo še številka. Domov se je vrnil ves izčrpan, tako da so bile le kosti pokrite s kožo. Večkrat je pripovedoval o težkih časih, ki jih je preživel v zaporih in koncentracijskem taborišču. Povedal je, da se je prav tam izkazalo tovaršvo, saj je nekemu nepoznanemu češkemu zdravniku uspelo, čeprav je bilo najstrožje zabrajeno, da je izčrpanega Radota

ohranil pri življenju.

Tako je bil Rado po hudem trpljenju in boju s sovražnikom spet doma. Ostala mu je njegova volja in odločnost. V domači negi ter neizmerni ljubezni in skrbi matere si je opomogel in kmalu začel z delom tam, kjer je nehal. Čisto ozdravel ni nikoli. Kljub rahlemu zdravju pa je našel čas za delo v samoupravnih organih Železarn in v družbenopolitičnih organizacijah v Zirovnici. Bil je več let član krajevnega odbora ZZB NOV v Zirovnici. Na gozdove in njihove prebivalce ni pozabil. Bil je soustanovitelj lovске družine Stol, kjer je našel široko partizansko družbo. Sodeloval je povsod in bil navzoč pri reševanju vseh težav in problemov. Navse rad je opazoval skrivnostni gozdni svet tišine,

v vsem bogastvu lepega poletnega jutra in le redko se je oddločil za lovsko trofejo ostarelega gamsa.

Kjerkoli in kadarkoli je bilo treba, je vselej energično nastopil proti vsem poskusom, tudi če je bila samo navidežno napadena pridobitev naše revolucije. Prav tak je bil Rado v odnosu z ljudmi. Vsakemu je povedal svoje v obraz. Takšen značaj, tako ostrino, dojemanje in doslednost ima lahko le človek, ki ga je življenje izučilo skozi trpljenje, tak in ves naš je bil tudi Rado.

Radotu v slovo

Učni uspeh na osnovni šoli Prežihov Voranc

V šolskem letu 1969/70 je bilo ob zaključku prvega polletja 832 učencev v 27 oddelkih na matični šoli in v dveh delno kombiniranih oddelkih na Hrušici.

Od 832 učencev je izdelalo 644 učencev ali 77,40 %, medtem ko trije učenci niso bili ocenjeni. Ob zaključku prvega polletja je bil uspeh boljši za 1,60 % nasproti istemu obdobju lani. Učni uspeh nižjih razredov se je v primerjavi z lanskim polletjem dvignil za 2,66 %, zelo pa se je poslabšal uspeh višjih razredov in sicer za 6,56 %.

Učni uspeh nižjih razredov je zadovoljiv, medtem ko učni uspeh v višjih razredih ni zadovoljiv, še toliko bolj, ker se bodo učenci v kratkem

morali odločiti za svojo življenjsko pot in prav zato je slab učni uspeh še bolj zaskrbljujoč.

Izmed vseh razredov na šoli imajo najslabši učni uspeh sedmi in osmi razredi. Ze lani je bila ta generacija učenec med najslabšimi na šoli. Najslabši uspeh sploh pa je v 7. d razredu, kjer so dosegli le 45,10 % uspeh. Prav tako ne moremo biti zadovoljni z veliko razliko v uspehu med 4. in 5. razredi, ki znaša kar 14,45 %. Kje naj iščemo vzroke za takšen padec? Na šolarja prav gotovo vpliva sprememba učnega programa, prehod na predmetni pouk, večje število učiteljev in še posebej strožji kriterij ocenjevanja, zlasti pri pouku

fizike in matematike. Prav pouk teh dveh predmetov je v tem šolskem letu bolj strokovno zaseden; šola ima dva predmetna učitelja matematike in fizike.

K dosedanjim predmetom, ki učencem delajo največ težav (matematika, angleški jezik in slovenščina), sta se pridružila tudi fizika in zgodovina.

Precej učencev, ki imajo negativne ocene, izhajajo iz socialno ogroženih družin. Mnogo je tudi takih, ki so na Jesenice prišli iz drugih republik in imajo zato veliko težav s slovenskim jezikom in s prilagajanjem na tukajšnji način življenja. Ti učenci nimajo posebnega nadzorstva doma in premalo prepotrebne spodbude pri delu in učenju. Njihovi starši le redko prihajajo na govorilne ure in se vse premalo zanimajo za uspehe in vedenje njihovih otrok. Zelo pa se seveda pozna odsotnost socialne delavke, ki je že začeto delo zaradi

objektivnih težav morala začasno opustiti. Na učni uspeh pa je vplivala tudi epidemija tifusa in gripe. Mnogo učencev je bilo dalj časa odsotnih od rednega pouka in to se je vsekakor odrazilo v uspehu, še posebno, če je šlo za nekoliko slabše učence.

Dodatni pouk je bil organiziran že od 15. septembra dalje za slabše in boljše učence. V drugem polletju bodo dopolnili pouk iz matematike organizirali za vsak razred posebej, tako da bodo učitelji

lahko delali z učenci bolj individualno.

Ze v februarju bodo posamezni razredniki sklicali zbor roditeljev in se s starši temeljito pogovorili o uspehu in vzrokih za neuspehe ter o nadaljnjem vplivu staršev na učence pri opravljanju njihovih šolskih dolžnosti. Prav tako pa bo moral učiteljski zbor temeljito analizirati svoje delo in izvesti še druge možne ukrepe, da se bo učni uspeh v drugem polletju izboljšal.

—ar—az

Misli

Skrajnje nezaupanje nič manj ne škoduje, kakor njegovo nasprotje. Kdor noče tvegati, da bo prevaran, temu postane večina ljudi odveč.

Načela ljudi izdajajo njihovo srce.

Kdor je lahkomisljen, ti bo zlahka ustregel.

Je mar proti razumu ali pravičnosti, če ljubimo sami sebe? In čemu naj bi bilo samoljubje vedno greh?

Ljudje skrivajo iz slabosti ali iz strahu, da bi jih zaradi tega zaničevali, svoja najdražja, najstanovitnejša in čestokrat najbolj krepostna nagnjenja. Blaise Pascal

● Imeli smo može ● Imeli smo može ● Imeli smo može ● Imeli smo može ● Imeli smo može ● Imeli smo može

»Vse od časov, ko je Arhimed v svojih delih prvič podal teoretične osnove pogonskega vijaka, jih ni nihče poskušal izpopolniti ter jih praktično uporabiti za gradnjo vijaka, ki bi lahko služil za pogon ladij. Ressel je že od vsega začetka prepričan, da je mogoče zgraditi takšen vijak, ki bo lahko poganjal ladje mnogo boljše kot lopata

tasta gonilna kolesa prvih parnikov. Ressel je pravilno predvidel, da je perspektiva pomorskega prometa v ladijskem vijaku. Lotil se je konstruiranja ladijskega vijaka, obenem pa je storil tudi prve korake, da bi svoj izum patentiral pri avstrijskem državnem patentnem uradu. Kljub vsem oviram in neuspehom je leta 1829 v tržaškem prista-

nišču le stala zasidrana nova moderna ladja »Civetta«, ki je bila opremljena s pogonskim vijakom po Resselovi zamisli. Ressel je uresničiti svojega načrta posvetil vse življenje.

Toda ne glede na to, ali je skica iz leta 1826 prvotna in ne tista z letnico 1812, gre Resselu vendarle prvenstvo glede izuma vijaka. Ressel je s svojim patentom in eksperimenti ter dokumentacijskim gradivom prehitel svoje tekmece: Francoza Sauvagea, Angleža Cummerova in Smitha ter Američana Ericsona.

V čem je princip Resselovega vijaka kot ladijskega

tik in praktik, ki je znal načrte tudi uresničiti. Toda to še ni vse. V zapisnikih in načrtih je zasnoval še mnogo stvari, ki so daleč presegale tedanje tehnično raven na svetu. Mnogo tega se je pozneje še enkrat iznašlo pod tujimi imeni in patenti. Naj omenimo le nekatere: številni tehnološki postopki za predelavo in prepiranje lesa, valjni mlini, cestno vozilo na parni pogon in krogljčni ležaji. Ressel se je ukvarjal tudi s pnevmatično pošto in to na razdalje, ki se nam ob današnjem razvoju tehnike, zdijo naravnost fantastične.

blagor človeštva, a je vedno naletel samo na nerazumevanje in zapostavljanje.

Danes Resselu priznavajo avtorstvo izuma ladijskega vijaka. Tudi Slovenci smo pomenovali v Ljubljani po Resselu eno najlepših ulic v centru mesta. Kajti v njem ne slavimo samo izumitelja ladijskega vijaka, eksperimente je opravil z njim v naših vodah, na Krki in Dolenjskem in na Ljubljani pri Ljubljani; temveč tudi velikega gozdarskega strokovnjaka, ki si je pridobil neminljive zasluge za gozdarstvo na Kranjskem, na Krasu in v Istri.

Josip Ressel, izumitelj ladijskega vijaka

gonila? Fizikalni princip je isti kakor pri pogonu ladij z vesli ali z lopatnimi kolesi, namreč splošno veljavni zakon o akciji in reakciji. Vesla ali lopate pritiskajo na vodo, voda pa reagira z enakim pritiskom na vesla in lopate. Voda se pri tem le malo premika, tembolj pa ladja, v nasprotno smer kakor voda. Podobno deluje tudi Resselov vijak. Vijak navrti vodo in pritiska nanjo. Voda odgovarja na pritisk z enakim nasprotnim pritiskom in goni vijak ter z njim zvezano ladjo naprej.

Ressel je živel dolgo vrsto let svojega ustvarjalnega življenja med Slovenci. Prav v tem času je ustvaril svoje največje zamisli in načrte. Ressel je bil velik in neutrudden tehniški mislec, matema-

Ressel za svoje delo v času, v katerem je živel, ni našel pravega razumevanja. Z Resselovim največjim izumom ladijskim pogonskim vijakom pa bo njegovo ime ostalo z neizbrisnimi črkami zapisano v zgodovini tehnike in človeškega ustvarjanja.

(Dr. prof. ing. HANS MÜLLER: TECHNISCHE ERFINDUNGEN UND ENTDECKUNGEN, VERLAG SEBASTIAN LUX, MÜNCHEN 1951, p. 400)

DANES, KO PLOVEJO
LADJE NA JEDRSKO
GORIVO, NI POMEN
IZUMA NIČ MANJSI.

Konec Jožefa Resslera je bil tako tragičen kakor vse njegovo življenje. Bil je večer popolnik, ki je iskal in odkrival poti za napredek in

Vse naštetu še zdaleč ne obsega vsega, kar je Ressel ustvaril, vendar dokazuje obudovanja vredno univerzalnost in zasluge za napredek tehnike na slovenskem ozemlju.

Josip Ressel je bil rojen 29. junija 1793 v Chrudimu na Češkem. Zelo plodno je posegel v zgodovino izumiteljstva na Slovenskem.

Po pretežni zaposlitvi na Slovenskem in v hrvatski Istri je umrl 9. oktobra 1857 v Ljubljani. Pokopan je na ljubljanskem Navju — pokopališču slavnih slovenskih mož. S svojim izumom se je uvrstil med najslavnejše izumitelje v svetovni tehnični zgodovini.

Slavko Tarman

V soboto, 7. februarja, bodo ob 15. in 19.30 uri gostovali v našem gledališču mariborski dramski umetniki s Kozakovo igro **LEGENDA O SVETEM CHE**

Mariborska drama na Jesenicah

V soboto, 7. februarja se bodo predstavili številnim ljubiteljem gledališča na Jesenicah mariborski dramski umetniki s predstavo slovenske novitete Primoža Kozaka **Legenda o svetem Che**. S tem večdnim gostovanjem po Sloveniji (na svoji poti se bodo ustavili v Celju in Ljubljani), se je vodstvo mariborske Drame odločilo zaključiti osrednja praznovanja ob 50-letnici Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Ob tem visokem in pomembnem jubileju ga je predsednik Josip Broz odlikoval z Redom zasluga za narod s srebrnimi žarki.

V Legendi o svetem Che, s katero praznuje Drama SNG iz Maribora poleg obletnice obstoja tudi 50-letnico KPJ, nastopajo Anton Petje (Che Guevara), Milena Muhičeva (Tanja), Marjan Bačko (Andres), Arnold Tovornik (Ramon), v ostalih vlogah pa sodeluje celoten moški del ansambla.

»Za slovensko repertoarno prakso nenavadno, a toliko bolj razveseljivo je dejstvo, da je Kozakova **Legenda o svetem Che** doživela krstno uprizoritev na deskah Drame Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Dvakrat bolj razveseljivo še zato, ker je to gledališče z novim, tehtnim delom sodobne slovenske dramatike začelo letošnje petdeseto sezono. In brez dolgih uvodov zapišimo, da je Kozak doživel v Mariboru zelo dostojno uprizoritev...

...V likovno preudarnem scenografskem dispozitivu Nikša Matula, polnem novih izraznosti tega oblikovalca, in

kar se da v ustrezni konstumografski opremi Mije Jarčeve ter ob popolnoma funkcionalni glasbi Darijana Božiča, je **Legenda** režijsko zasnoval Branko Gombač. Pod njegovo taktirko je bila predstava jasna, pregledna in učinkovita, je zapisal ob premieri drame **Legenda o**

svetem Che ljubljanski kritik Vasja Predan.

Prav bo, če bodo stiki med Dramo iz Maribora in občinstvom na Jesenicah vse bolj prijateljski in da bodo gostovanja mariborskih umetnikov prešla vsaj v vsakoletna srečanja.

Drago Marušič

Razstavna dejavnost v letu 1969

V svoji programski zasnovi ima likovna sekcija **DOLIK** pri DPD Svoboda Tone Čufar tudi organizacijo likovnih in drugih razstav. Ob tem velja poudariti, da vsa dela v zvezi z razstavno dejavnostjo opravljajo člani prostovoljno in brezplačno. Obseg dela pa lahko obiskovalci in ljubitelji ovrednotijo iz podatkov, ki prikazujejo razstavno dejavnost v letu 1969.

V tem letu je sekcija organizirala 12 likovnih in uporabno-umetnostnih razstav doma na Jesenicah, tri kolektivne slikarske razstave članov **DOLIK** izven Jesenic (Radovljica, Gorje, Šoštanj), pri dveh razstavah pa je sodelovala kot soorganizator, skupaj torej 17 razstav. Na Jesenicah so razstavljali:

- **DOLIK** — kolektivno trikrat
- Josef HAUSER, slikar — Svica
- Albin POLAJNAR, akad. slikar, Boh. Bistrica
- šolske risbe učencev osnovnih šol Tone Čufar iz Ljubljane, Maribora in Jesenic
- Slavko, Ana in Ljubica VIŠNAR por. Mali, slikarji samouki z Jesenic

- pacienti psihiatrične bolnice Begunje — uporabno-umetnostne izdelke
- žene z Jesenic **GOBELINE**

- Janez RAVNIK, akad. slikar z Bleda
- likovniki iz Celja
- Jože DAKSKOFER, slikar — član **DOLIK** kot soorganizator pa je sekcija sodelovala pri
- urbanistični razstavi in
- zgodovinsko-dokumentarni razstavi **VOS** na Gorenjskem.

Na vseh štirinajstih razstavah na Jesenicah smo zabeležili 15.313 obiskovalcev, ali povprečno 1.094 obiskovalcev na eni razstavi. Med obiskovalci je na prvem mestu mladina, ki je zastopana s 36,8 % (od tega je 48,8 % šolskih kolektivnih obiskov), sledijo moški obiskovalci s 36,6 %, ženske pa so zastopane s 26,6 %. Pri analizi obiskovalcev pa je morda najbolj zanimivo to, da je razstavna dejavnost dobila na Jesenicah že precej stalen krog obiskovalcev. Organizatorji razstav edino pogrešajo bolj organiziran in bolj stalen obisk učencev šol, saj je obiskovanje razstav tudi del vzgojnih prizadevanj šol.

Predsedstvo Zveze kulturno prosvetnih organizacij o bodočih nalogah

Na 19. redni seji predsedstva Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice, ki je bila 30. januarja, so govorili o organizaciji prvega srečanja prijateljev koroških Slovencev, ki bo 14. februarja v Delavskem domu na Jesenicah, nadalje o razpisu letošnjih srečanj pevskih zborov občine in dramskih druženj, o proslavljanju letošnjih jubilejev in o praznovanju kulturnega tedna Slovencev ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna.

Dogovorili so se, da bo kulturni program na prvem srečanju prijateljev koroških Slovencev pripravila jeseniška Svoboda in moški zbor Jeklar, medtem ko naj bi amatersko gledališče Tone Čufar oskrbelo recitatorje in večer zrežiralo. Za letošnje srečanje pevskih zborov in dramskih druženj občine so sprejeli nekatera stališča, medtem ko bodo o datumu srečanja govorili takrat, ko bo sprejet koledar letošnjih praznovanj in jubilejev. Novost letošnjega razpisa je v tem, da bodo stimulirali vse dramske družine s 500 N din, ki bodo do konca februarja objavile in do konca aprila izvedle izpovedno in literarno sprejemljivo dramsko delo.

O proslavljanju letošnjih jubilejev so govorili samo načelno, podrobneje pa bodo govorili na skupnem sestanku s predstavniki druženj in organizacij, ko bo sprejet koledar praznovanj in prireditev v letošnjem letu na občinski konferenci SZDL. Letošnji kulturni teden Slovencev, od 7. do 15. februarja, bomo le-

tos tudi na Jesenicah praznovali bolj organizirano. Tako bo v soboto, 7. februarja ob 18. uri odprta že tradicionalna kolektivna slikarska razstava članov likovne sekcije **DOLIK** pri DPD Svoboda Tone Čufar. Ob 19.30 bo v gledališču Tone Čufar gostovala mariborska drama s Primožem Kozakom igra **»Legenda o svetem Che«**. V sredo, 11. februarja bo ob 19.30 v gledališču koncert opernih arij, na katerem bodo sodelovali najboljši pevci ljubljanske opere Nada Vidmarjeva, Milka Evtimova, Ladko Korošec in Rudolf Franci ob spremljavi pianistke Zdenke Lukec. Za zaključek tedna pa bo domače amatersko gledališče uprizorilo v režiji Stanke Geršakove premiero italijanskega komediografa Benedettija **»30 sekund ljubezni«**.

Ob koncu seje so potrdili še predlog za podelitev Gallusovih značk aktivnim glasbenikom in Gallusove plakete za pihalni orkester Jeseniških železarjev in za godbo na pihalu Hrušica.

V počastitev kulturnega tedna Slovencev, ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna, organizirajo občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij, amatersko gledališče Tone Čufar in DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice

Kulturni teden

z naslednjim sporedom:

SOBOTA, 7. februarja:

ob 18. uri: **OTVORITEV KOLEKTIVNE SLIKARSKE RAZSTAVE ČLANOV LIKOVNE SEKCIJE DOLIK PRI DPD SVOBODA TONE ČUFAR** v mali dvorani Delavskega doma;

SOBOTA, 7. februarja:

ob 15.00 uri in 19.30: Primož Kozak: **LEGENDA O SVETEM CHE**, gostovanje mariborske Drame v gledališču Tone Čufar;

SREDA, 11. februarja:

ob 19.30: **KONCERT OPERNIH ARIJ** v gledališču Tone Čufar. Nastopajo člani ljubljanske Opere: **NADA VIDMARJEVA, MILKA EVTIMOVA, LADKO KOROŠEC** in **RUDOLF FRANCL**, ob spremljavi pianistke **ZDENKE LUKEC**;

SOBOTA, 14. februarja:

ob 19.30: premiera amaterskega gledališča Tone Čufar **BENEDETTI »30 SEKUND LJUBEZNI«** — komedija v režiji Stanke GERŠAKOVE.

O proračunu za kulturno prosvetno dejavnost

V ponedeljek, 2. februarja, je bila 5. seja sveta za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo skupščine občine Jesenice. Na seji so sklepali o podelitvi Prešernove nagrade za leto 1969, razpravljali o proračunu občine Jesenice za leto 1970 in imenovali komisijo za pregled statuten kulturno prosvetnih organizacij.

Vse gorenjske občine so sprejele odlok o podeljevanju Prešernove nagrade za vsakoletne dosežke na kulturnem področju. Svet je potrdil predlog komisije, da bo Prešernova nagrada podeljena enemu kulturniku naše občine, o čemer bomo še poročali. Sklenil pa je tudi, da bodo podeljene občinske čufarjeve nagrade za kulturne in Gregorčičeve plakete za športne delavce za leto 1969 na skupni slovesnosti ob kulturnem prazniku 8. februarja.

O proračunu občine Jesenice za leto 1970 je svet seznanil predsednik sveta za finance France Tepina. Obrazložil je nekaj novih osnov pri sestavi proračuna za leto 1970, ki sicer v dohodkih izkazuje 20 % povečanje v primerjavi z letom 1969, vendar zaradi izjemnih in nujnih potreb, ki jih lani ni bilo, v višini okoli 10 milijonov S din, potrošnikom proračuna zagotavlja le 13 % povečanje sredstev. Sestavljalci proračuna so sicer skušali zagotoviti potrošnikom proračuna vsaj 15 % povečanje, toda izkušnje so pokazale, da je vsako prenapenjanje proračuna nevarno, zlasti še ob gospodarski situaciji v občinskem gospodarstvu, pogojeno s položajem Železarne. Člane sveta so seveda še posebej zanimali proračunske postavke za TIS in sklada za kulturno oz. športno dejavnost. Sklad za kulturno dejavnost, ki je lani razpolagal s 388.500 din, bo imel v letu 1970 na razpolago 510.000 din, od tega pa 50.000 namensko za kritje najemnine kulturnih ustanov v stavbi gledališča, 4.800 din pa za kritje najemnine jeseniške Svobode.

Sklad za športno dejavnost je lani razpolagal z 295.000 din, letos pa je predvideno 380.000 din, od tega 40.000 din namensko za dograditev športne hale. Pri obeh skladih se priporoča 5 % zadržanje sredstev vsaj do rezultatov polletne realizacije proračuna.

Temeljna izobraževalna skupnost je lani razpolagala s 773.000 dinarji, letos pa ima na razpolago 916.000 din. Čeprav to predstavlja nominalno povečanje za 21 %, pa je zaradi investicijskih obveznosti realna vrednost sredstev enaka lanski. Svet za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo je zaradi tega sklenil, da skupščino opozori, da s takimi sredstvi ne more biti realizirana občinska resolucija o šolstvu, niti zagotovljena minimalna / sanacija šolstva, kot jo priporočajo republiški organi. Ob proračunu je svet razpravljal še o

prošnji železarske godbe za dotacijo za šolanje godbenikov. Prošnja je bila odstopljena prek Temeljne izobraževalne skupnosti glasbeni šoli. Ob predlogu za ureditev muzeja NOB v Kosovi graščini je treba izdelati natančne predračune, preveriti pa je treba tudi prošnjo občinskega odbora ZBZ NOV za izredno dotacijo za zbornik in proslavo 25-letnice Jeseniško-bohinjskega odreda.

V zadnji točki dnevnega reda je svet še imenoval komisijo za pregled statuten 16 kulturno-prosvetnih ustanov in organizacij.

-nj

Pevski zbor Jesenice gostuje na Breznici

Danes, v petek 6. 2. bo v dvorani prosvetnega doma na Breznici proslava ob našem slovenskem kulturnem prazniku. Tako kot lani proslavo organizira DPD Svoboda France Prešeren iz Zirovnice

— Breznice skupaj z osnovno šolo in ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v Zirovnici. Na proslavi, ki bo ob 19. uri zvečer, bodo tudi letos podelili zlate, srebrne in bronaste Finžgarjeve značke pionirjem iz osnovne šole Zirovnice, ki so jih priborili s tem, ko so prebrali določeno število knjig in svoje znanje potrdili tudi pred komisijo.

Pevski zbor Jesenice bo pod vodstvom prof. Milka Skobernetna zapel 12 pesmi, s katerimi se bo predstavil v moškem, ženskem in mešanem pevskem zboru. Nekaj recitacij pa bodo pripravili učenci osnovne šole Zirovnice.

Pevke in pevci pevskega zbora Jesenice so se na to proslavo že dalj časa prizadevno pripravljali, kar je povsem razumljivo, saj se bodo z istim programom v bližnji prihodnosti predstavili tudi poslušalcem RTV Ljubljana. Prebivalce Zirovnice in Breznice ter okoliških vasi še posebej opozorjamo, saj se bodo s polnoštevilnim obiskom dostojno oddolžili spominu svojega rojaka in največjemu slovenskemu pesniku dr. Francetu Prešernu.

— or

Jeklar tudi letos uspešno nastopa

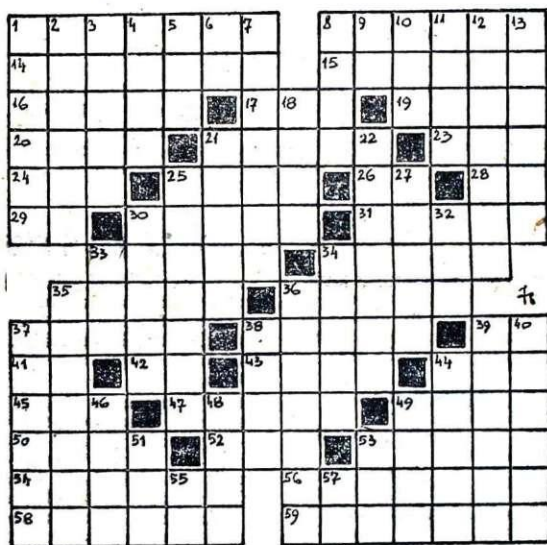
JEKLAR, pevski zbor jeseniških železarjev, ki je imel lansko leto 22 nastopov, je uspešen tudi letos. 17. januarja je nastopil ob otvoritvi razstave slikarjev iz Cedada (Italija), 28. januarja je pel na pogrebu člana samoupravnih organov jeseniške železar-

ne pok. Rada Pintarja, v nedeljo, 1. februarja pa je priredil samostojni koncert na Dovjem. V načrtu ima še več podobnih gostovanj v okoliških krajih ter gostovanje v Storah in v Ferndorfu v Avstriji.

JEKLAR bo nastopil tudi 14. februarja v Delavskem domu na večeru prijateljev koroških Slovencev in 21. februarja na proslavi 20-letnice gradbenega podjetja Sava Jesenice, ki bo v Čufarjevem gledališču.

Vse kaže, da letošnja sezona pevskega zbora JEKLAR, ki deluje v okviru sindikalne organizacije železarne Jesenice, ne bo nič manj pestra kot je bila lanskega leta, ko so praznovali jeseniški železarji 100-letnico tovarne...

Križanka

Vod.: 1. ruski šahovski vlemojster, 8. italijanski filmski komik (Paolo), 14. življenjska pot, napredovanje v službi, 15. francoski slikar, 16. prostor za bikoborbo, 17. uničevalka železa, 19. pristanišče v Alžiriji, 21. originalno ime Finske, 23. ljubkovalno žensko ime, 24. turški velikaš, 25. jabolčnik, 26. dva soglasnika, 28. reka v Rusiji — pri tok Kame, 29. dalmatinska vprašalnica, 30. slap Savinje, 31. zakoličena smer, 33. Puccinijeva opera, 34. pripadnik jugoslovanskega naroda, 35. slovenski pesnik, 36. elementarna katastrofa, 37. glavno mesto severnega Vietnama, 38. igralna karta, ki lahko nadomesti vsako karto, 41. kemični znak za aluminij, 42. kratica humanitarne organizacije, 43. očka, 44. vrednostni papir, 45. stena, 47. kratica organa, ustanovljenega 1942. leta v Bihaču, 49. zemeljsko bogastvo, 50. Kajnov brat, 52. eden izmed sodnikov v grškem podzemlju, 53. gora na Primorskem, 54. vrhunski do-

sežek v športu, 56. smrdljivi plin, 58. javna licitacija, 59. risani film.

Navp.: 1. figura pri šahu, 2. pega, lisa, 3. žensko ime, 4. mestce v Dalmaciji, znano po viteški igri, 5. tuje žensko ime, 6. oranje, 7. pestunja, 8. sramežljivost, 9. kazalni zaimek, 10. japonski telovadec, 11. luknjica v koži, 12. klavirski virtuoz, 13. zdravilna rastlina, 18. primorska jed, 21. nebesno telo, 22. izkupiček, 25. nauk o skrivnostih, 27. gozdni delavec, 30. vrtljivi del elektromotorja, 32. orež iz germanske mitologije, 33. barva kože, polt, 34. zimski šport, 35. priimek slovenske gledališke igralkice (Majda), 37. tvegana igra, 38. žensko ime, 39. živalski krog (12 ozvezdij na nebu z živalskimi imeni), 40. znana ženska, 44. leta 1933 Nobelov nagrajenec, ruski pisatelj, 46. deset gramov, 48. znanost, 49. telesna poškodba, 51. kraj na Koroškem, 53. ptica pevka, 55. kemični znak za rubidij, 56. osebni zaimek.

Nova premiera na Breznici

Igralska družina DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica Breznica je zelo prizadevna. Steje 20 članov, sestavljajo pa jo v glavnem mlajši. Vsako leto uprizorijo vsaj po eno orodsko delo, letos pa so napredovali, saj so imeli v soboto, 31. januarja že drugo premiero v letošnji sezoni. V režiji Julke Dolžanove in ob veliki pomoči Tomaža Ovna, so uprizorili dramatičnijo Jurčičeve povesti Sosedov sin. Sodeluje 16 članov ansambla pa tudi v tehničnem pogledu je igra precej zahtevna zara-

di večkratnih menjav scene. Potrdili so se vsi igralci, ki so pripomogli, da so bili posamezni odmore krajši. Premiero in dve ponovitvi v dvorani na Breznici si je ogledalo okrog 250 gledalcev. V načrtu imajo gostovanje na Javorniku, na Hrušici, v Begunjah ter predstavo za šolsko mladino, ki bo na domačem odru. Zadnja predstava v dvorani na Breznici bo za odrasle v nedeljo, 8. februarja ob 15. uri popoldne.

— or

Dolikovci za kulturni praznik

Ze nekaj let za obletnico Prešernovega rojstva, ki jo Slovenci praznujemo s kulturnim tednom, člani likovne sekcije DOLIK, pri DPD Svoboda Tone Čufar, redno organizirajo kolektivno razstavo svojih likovnih del. Tudi letos je žiriji, ki sta jo sestavljala umetnostna zgodovinarica Maruša Avguštin in inž. Avgust Karba, 22 avtorjev predložilo 44 likovnih del, od katerih sta za razstavo izbrala 37 del. Na razstavi sodelujejo naslednji člani: BEM dr. Dana, BRE-GANT Franc, BREZIGER Stane, ČEBULJ Jože, ČEH Boni, ČEH inž. arh. Saša, DOLINSEK Franc, ERMAN Lojze, HERMAN Jurij, KOROSEK Janko, KOŠNIK Bogo, KOTNIK Zdravko, KOZAMERNIK Janez, LUŽNIK Pavel, MARKEŽ Tine, PENGAL Miro,

PUC Andrej, RAJHMAN Rudi, RAJHMAN Mitja, SIFRER Branko, TOMAZIN Tone in ZUPAN Cveto.

Razstavo bodo odprli jutri, 7. februarja ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma s kratkim kulturnim programom. Odprta bo vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure, do vključno 18. februarja.

Dopisujte v Železarija

Blaž Jakopič za naše bralce

Mislím, da ni Slovenca, ki ne bi poznal mladega alpskega smučarja Blaža Jakopiča. Rojen je bil 1. novembra 1945 na Bledu. Lahko rečemo, da mu je smučanje že v krvi, saj je bil njegov oče Albin tiste čase eden najboljših skakalcev. Po njegovi poti je šel tudi Blaž, samo s to razliko, da se je raje usmeril na alpske discipline. Ko je 21. januarja v Kranjski gori dosegel enega svojih največjih uspehov, sem ga poiskala doma in ga prosila za kratek razgovor. Razgovoru se je zelo rad odzval in rentgen se je pričel.

Blaž, kdaj si začel tekmovali?

»Prvič sem tekmoval leta 1960 na mladinskem državnem prvenstvu.«

Se mogoče spominjaš svoje prve zmage?

»Prvič sem zmagal 1962. leta v smuku na Ravnah na Koroškem. Takrat je tekmoval še Boškinov Peter. Jaz sem bil eden izmed slabših, saj sem tekmoval šele dve leti. K tisti zmagi mi je pomagala predvsem sreča. Proga za smuk je bila namreč taka, da so skoraj vsi padli, tudi jaz. Drugi so odstopili, jaz sem se pa »pobral«, peljal naprej in zmagal.

In kateri je tvoj največji uspeh doslej?

»20. mesto v veleslalomu letos v Kranjski gori. Bojim se pa, da ljudje mislijo, da moram biti sedaj vedno dvajseti. Dobra uvrstitev ni rezultat samo enega, ampak več faktorjev. Odvisno je od počutja, proge, od forme. Proga je bila odlično pripravljena, mi z visokimi štartnimi številkami smo imeli v prvem teku celo boljše vidljivost kot prvi. Bil sem tudi izredno dobro razpoložen. Na to pa vpliva tudi domače okolje, teren, že samo zaradi tega se bolje počutiš. Na koncu sem imel pa tudi srečo. Od sreče je sploh veliko odvisno. Ravno tako bi se lahko tudi v slalomu dobro uvrstil, ali pa nasprotno, ravno tako bi lahko v veleslalomu izpustil vratca kot sem jih v slalomu.

Povej mi, kako se počutiš, če dosežeš dobro uvrstitev?

»Dobro. Saj veš, da se vsak raje dobro uvrsti kot slabo. Tako vsaj vidiš, da nisi zastojen trener!«

Študirajš. Zanima me, kako usklajuješ študij s treningom in kakšne pogoje za trening sploh imaš?

»To je pa težko. Študiram spomladi in poleti; če ne bi bilo smučanja, bi že dokončal. Kar se pa tiče pogojev za trening, ti so pa sploh slabi, daleč od pogojev, ki jih imajo smučarji prvega ali drugega razreda. Dokler ne bomo imeli takih ali vsaj podobnih pogojev, tudi uspehi ne bodo boljši.«

Koliko časa pa še misliš tekmovali?

»Računam še do naslednje olimpiade, ki bo leta 1972 na Japonskem, potem bom pa videl. Pa še to je odvisno od tega, če bo vse v redu, če se ne bom kaj »polomil«.

Sikora vsakega tekmovalca

vprašajo, kakšni so njegovi načrti za bližnjo prihodnost, tudi jaz ne bom izjema. Torej, kakšne načrte imaš?

»Do spomladi bom še smučal, jeseni pa želim diplomirati, ker bom šel verjetno drugo pomlad k vojakom.«

Kaj pričakuješ od svetovnega prvenstva, posebno od slaloma, saj vemo, da si ravno za slalom specialist?

»Reprezentanca še ni določena, vendar upam, da bom šel. Pri slalomu bo veliko odvisno od zrebanja. Za vsakega Jugoslovana bo uspeh že sama uvrstitev v finale. Vse ostalo je pa odvisno od faktorjev, ki sem ti jih že prej navedel. Bojim se samo, da marsikdo pričakuje od mene preveč.«

Študent si. Zakaj potem tako poredko hodiš na študentovske tekme?

»Ni res, da nočem hoditi, celo zelo rad bi hodil. Toda smola je v tem, da sem tudi v reprezentanci in tako mi zveza določi, na katere tekme smem in na katere ne. Letos bo 6. aprila balkansko prvenstvo, istočasno pa je na Finskem svetovno študentovsko prvenstvo. Na balkanskem bi moral braniti naslov prvaka v veleslalomu, toda veliko raje bi šel na Finsko. Vprašanje je, kam me bodo poslali.«

Povej mi iz lastnih izkušenj, ali misliš, da se naši ljudje spoznajo na šport?

»Več ali manj se spoznajo. So pa nekateri, ki ne znajo kritično presojati rezultatov. Meni pomeni 40. mesto na kakšni FIS tekmi zelo veliko, več kot četrto na kakšni nepomembni tekmi. Nekateri pa mislijo, kako slabo uvrstitev sem dosegel, ko sem bil štiri-

deseti. So pa tudi ljudje, ki se na smučanje sploh ne razumejo. Zadnjič je v Kranjski gori neka ženska spraševala: »Gdje mogu da vidim ove skokove?« Zgodilo se mi je tudi, da so v Ljubljani fantje kazali za menoj: »Glej, tamle gre pa Zajc!«

Veliko hodiš po tekmah in gotovo si že obredel mnogo dežel. Kje vse si že bil in kako potujete?

»Bil sem že v Avstriji, Italiji, Švici, Franciji, Nemčiji, Romuniji, Bolgariji, SZ in Finski. Potovanje, je pa spet stvar zase. Vozimo se z vlaki drugega razreda, ki so navadno tako polni kot trolejbus v Ljubljani. Vedno imamo tudi veliko prtljage in na več prošenj, da bi za reprezentanco dobili kombi, ga ni za sedaj še nihče poskusil preskrbeti. Mislim pa, da bi ga gotovo kakšno podjetje posodilo, če ga zveza že kupiti ne more. Tako sem pa na primer lansko leto, ko sem šel v Švico, opolnoči vstopil na Jesenicah v prenatrpan vlak z osmimi pari smučmi in kovčkom. Ker prostora ni bilo, sem do Zürich 13 ur stal, drugi dan pa sem startal.«

Na koncu sem ga prosila, naj mi pove še kakšno zanimivost iz svoje smučarske kariere.

»Ko sem prvič startal v Kranjski gori, to je bilo na mladinskem državnem prvenstvu, sem imel eno modro in eno črno smučko. Nove smučmi mi je potem kupila neka zagrebška tovarna.«

Blaž, želimo ti čimveč sreče — s smučkami iste barve — na vseh tekmovanjih, posebno pa na bližnjem svetovnem prvenstvu! Alenka Tolar

Priprave kegljačev

V okviru klubskega prvenstva so kegljači Jesenic izvedli en nastop na kegljišču Triglav v Kranju. Ta nastop naj bi bil tudi priprava na bližajoče se prvenstvo Slovenije, ki bo na kegljiščih v Mariboru, Kranju, Ljubljani in na Jesenicah. Nastopilo je 16 kegljačev, kolikor jih tekmuje v finalnem delu klubskega

prvenstva. Doseženi so bili sledeči rezultati:

Slibar 900, Črv 852, Čufar 836, Thaler 836, Oblak 833, Hafner Miha 818, Grošelj 801, Udir 800, Hafner Jože 795, Šega 790, Jekler 788, Železnikar 777, Ličof 767, Savnik 765, Ključevič 727, Šmid 714.

Za klubske prvenstvo vodi Slibar pred Hafner Mihom itd. — nc

Tudi letos »svinjska glava«

Vsakoletne organizatorje predpustnega smučarskega tekmovalca za trofejo »svinjska glava« je letošnji zgodnji pust presenetil. Kljub temu pa bo zanimivo tekmovalce na smučiščih Španovega in Črnega vrha tudi letos izvedeno in sicer v nedeljo, 8. februarja ob 11.30.

Priprave res niso bile tako dolgotrajne, prireditve pa bo kljub temu tako izvedena kot prejšnja leta.

Proga bo letos tako pripravljena, da jo bo zmogel vsakdo, tudi začetnik smučanja. Pravico nastopa bodo imeli vsi občani, stari nad 20 let, vendar bo obvezna maska. Le tako bodo lahko sodelovali v osrednjem delu prireditve, to je tekmovalju. Seveda pa bodo vsi ostali lahko sodelovali kot hvaležni gledalci, saj bo

prireditev kot vedno zabavna. Najboljše maske bodo nagrajene z lepimi nagradami. Organizator zagotavlja najmanj 10 nagrad, poleg tega pa bo tekmovalac s povprečnim časom dobil trofejo »svinjska glava«.

Priprave sprejemajo v pisarni SJ Jesenice, prijavi pa se boste lahko tudi še na startu. Letošnja prireditev bo že četrta po vrsti. Seveda bo treba v nedeljo opraviti tudi druge dolžnosti. Kritično naj bi ocenili delo »župana Španovega vrha« in po potrebi izvolili na to mesto drugega. Naj ob koncu povemo, da bo letos sodeloval tudi znani humorist Tone Fornezzi-Tof.

Vse to pa je jamstvo, da v nedeljo na Španovem in Črnem vrhu ne bo manjkalo zabave. T. L.

Pionirsko prvenstvo

V nedeljo, 8. 2., bo pri Savskih jamah občinsko prvenstvo pionirjev v sankanju. 645 m dolgo progo s povprečnim padcem 12,5 %, desetim zavoji in 75 m višinske razlike, bodo morali tekmovalci prevoziti dvakrat. Tekmovalje organizira ZPM Jesenice v izvedbi sankaškega kluba SD Jesenice.

Tekmovali bodo pionirji in pionirke rojeni v letih 1956–1959. Vsako ekipo sestavlja 5 pionirjev in 5 pionirk, od tega po trije starejši in po dva mlajša pionirja, oziroma po tri starejše in po dve mlajši pionirki.

Iz vrst najboljših bo določena ekipa, ki bo 15. 2. nastopila na I. republiškem prvenstvu pionirjev v sankanju v Bohinju. To prvenstvo bo istočasno tudi izbirno tekmovalje za udeležbo na jugoslovanskih pionirskih igrah 28. 2. 1970 na Golteh.

J. J.

Spet k Savskim jamam

Na zadnji seji SaZS so obravnavali program sankaških prireditev do konca sezone 1969/70 glede na neugodne snežne razmere. Sprejet je bil sklep, da sankaški klub SD Jesenice izvede na standardni progi pri Savskih jamah sledeče prireditve:

8. 2. občinsko prvenstvo pionirjev

15. 2. I. republiško prvenstvo s tekmovalnimi sankami na naravnih progah

22. 2. prvenstvo železarnice Jesenice v sankanju za leto 1970

1. 3. IV. republiško prvenstvo z navadnimi sankami na naravnih progah

8. 3. jubilejno mednarodno tekmovalje ob petnajstletnici kluba.

Vsekakor zelo obširen program, ki bo zahteval polno angažiranost vseh članov kluba. Z delom se je pričelo že 1. 2. in sicer na pripravi proge, da bo do občinskega prvenstva pionirjev 8. 2. pripravljena za tekmovalje.

J. J.

Kljub težavam uspešni

Na Jesenicah je za umetno drsanje vedno več zanimanja, kar kaže tudi vedno prezasedena ploskev Podmežaklja, kadar je na programu prosto drsanje.

Letos je trenerske posle in organizacijo samo po nekajletnem premoru ponovno prevzel Robert Gorše. V razgovoru je povedal, da je bilo na Jesenicah že pred leti nekaj talentiranih drsalcev in drsalk, vendar niso imeli možnosti za nadaljnji razvoj, ker ni bilo ledu in ker je bilo drsalništvo vedno prezasedeno. S tem problemom pa se drsalci srečujejo še danes.

V klub je včlanjenih 75 drsalcev, predvsem deklet. Letos so začeli s sistematičnim treningi, ki pa jih je bilo premalo, saj je bilo igrišče prezasedeno, večkrat pa jim je nagajal dež.

Kljub temu pa so drsalci zadovoljili s svojo uvrstitvijo na republiškem prvenstvu za Bloudkov memorial v B in C skupini. Med najbolj obetajoče drsalce sodijo Nataša Brun, Taja Brunček in Nevenka Bregar.

Klub bo imel te dni na programu izbirno klubske prvenstvo, s katerega bo najboljših pet zastopalo občinsko ekipo na pionirskih zimskih igrah 22. februarja. Konec meseca bo klub izvedel klubske prvenstvo, ki bo množično in bodo nastopili starejši, mlajši pionirji in začetnice, ki so v drsalni šoli. Na programu bo obvezno in prosto drsanje,

nakar bo v nedeljo 1. 3. ekshebijska revija vseh nastopajočih, nastopili pa bodo tudi državni prvaki iz Ljubljane in Zagreba. Žal pa zaradi vremenskih razmer ne bodo mogli izvesti revije sodelujočih tekmovalcev, ki se bodo udeležili svetovnega drsalnega prvenstva v Ljubljani, ki bo od 4. do 8. marca.

Tovariš Gorše je pripomnil, da je klub z uspehom uvedel drsalno šolo in je v njej zajetih kar 30 drsalcev od 4.—8. leta. Klub si je zadal za najvažnejše nalogo posvetiti tej šoli čimveč pozornosti in tako poskrbeti za množičnost v umetnem drsanju na Jesenicah.

Drsalce na Jesenicah trenira Peter Brlec, nekdanji državni vrvak in tudi sedanjí trener državne reprezentance.

Drsalni klub pa tarejo tudi velike težave z denarjem. Z dotacijo športnega društva in z nekaj lastnimi sredstvi se komaj lahko vzdržujejo.

Za prihodnje leto upajo, da se bo kvaliteta jeseniskega umetnega drsanja še bolj dvignila in da bodo dosegali še boljše uvrstitve. To pa bo mogoče največ z razumevanjem Zavoda za vzdrževanje športnih igrišč, ki naj bi jim omogočil čimveč drsalnih ur, ki jih mora imeti umetni drsalec najmanj osem tedensko.

Apeliral je tudi na starše, naj svoje otroke v čimvečjem številu pripeljejo na drsalništvo, saj drsanje ni zgolj zabava, temveč je tudi zdravo za telesni razvoj. Z.

Kaj bomo gledali v kinu

Cenjene obiskovalce kino predstav obveščamo, da bomo od 8. marca dalje predvajali v kinu RADIO Jesenice jugoslovanski CS barvni film BITKA NA NERETVI. Vstopnice po 6 in 8 novih dinarjev lahko nabavite v predprodaji vsak dan od 16. do 19. ure pri blagajni kina Radio.

Kino RADIO

7. in 8. februarja amer. barvni CS film SUROVE STRASTI, v režiji Harveya Harta, v glavni vlogi Tony Franciosa, ob 17. in 19. uri.

9. februarja amer. barvni film NABOJ ZA HUDODELCA, v glavni vlogi Audie Murphy, ob 17. in 19. uri.

10. in 11. februarja ital. amer. barvni film SESTANEK S SMRTJO, v režiji Giulia Petronija, v glavni vlogi Li Van Clif, ob 17. in 19. uri.

ZAHVALA

Ob moji upokojitvi se kolektivu elektro-energijske tople zahvaljujem za organizacijo lepega poslovnega večera. Istočasno se zahvaljujem za darilo.

V bodoče pa želim kolektivu lepe uspehe pri delu in zadovoljstvo v letu 1970.

Damjana Ambrožič

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru VEN se zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila v času dolgotrajne bolezni zelo dobrodošla.

Franc Zupančič
VEN Bela

ZAHVALA

Dolgoletnim sodelavcem iz elektro delavnice ter elektriskarjem VEN — HVZ se pri srčno zahvaljujem in še posebej top. Slavku Tumcu ter Ediju Kavčiču za tople besede na poslovnem večeru. Obenem se zahvaljujem za darila, prejeta ob odhodu v pokoj, ki mi bodo ostala v trajnem spominu na moje delo v Železarni.

Pavel Pogačnik

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalnemu odboru valjarne Bela za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Franci Franko
valjarna Bela

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji martinarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila ob smrti mojega očeta zelo dobrodošla.

Helena Draksler

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru žrjavnega oddelka se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Anton Miklavčič
žerjavni oddelek

12. februarja amer. film ARABESKA, v režiji Stanlyja Donnena, v glavni vlogi Gregory Peck, ob 17. in 19. uri.

13. februarja amer. barvni film UJETNIK SAMOTE, v režiji Roberta Oldrischa, v glavni vlogi James Steward, ob 17. in 19. uri.

14. februarja amer. film TARAS BULJBA, v režiji Li Tompsona, v glavni vlogi Tony Curtis, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

7. in 8. februarja amer. barvni film SESTANEK S SMRTJO, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. februarja amer. barvni CS film SUROVE STRASTI, ob 18. in 20. uri.

11. februarja amer. film ARABESKA, ob 18. in 20. uri.

12. in 13. februarja amer. barvni film HEROJI FORD APACHA, ob 18. in 20. uri.

14. februarja amer. barvni CS film BOSTONSKI MORILEC, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

7. februarja jug. film HOROSKOP.

8. februarja angl. franc. barvni film TI SI NA VESTI, DA UMRES.

12. februarja amer. barvni CS film SUROVE STRASTI.

14. februarja amer. barvni film HEROJI FORD APACHA.

Kino KRANJSKA GORA

7. februarja franc. barvni CS film VRV IN SAMOKRES.

8. februarja amer. barvni film HEROJI FORD APACHA.

12. februarja ital. amer. barvni film SESTANEK S SMRTJO.

14. februarja amer. barvni CS film SUROVE STRASTI.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

7. februarja angl. barvni CS film TI SI NA VRSTI, DA UMRES, ob 19. uri.

8. februarja franc. barvni film VRV IN SAMOKRES, ob 17. uri.

8. februarja amer. barvni film NABOJ ZA HUDODELCA, ob 19. uri.

11. februarja amer. film HEROJI FORD APACHA, ob 17. uri.

14. februarja amer. barvni film SESTANEK S SMRTJO, ob 19. uri.

ZAHVALA

Ob nenadni boleči in težki izgubi moje drage in skrbne žene in mame

PAVLE SODJA

se zahvaljujem vsem, ki so se poslovlili od nje na domu, poklonili venci in cvetje ter izrekli sožalje. Iskrena hvala za pozornost družinam Rebol, Markelj, Tuma in Jeršin. Zahvaljujem se dr. Rosensteini in dr. Sajevidu za zdravljenje.

Hvala tudi pevcem in godbenikom za žalostinke, voznikom avtomobilov in vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti.

Zalujoci: mož Lojze in hčerka Lojza z družino ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubelega moža, očeta, sina, brata, strica in svaka

RADOTA PINTARJA

se zahvaljujem vsem, ki so se v tako polnem številu poslovlili od njega, mu darovali vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti v pretrani grob.

Posebno zahvalo smo dolžni KO ZZZ Zirovnica, železnari Jesenice, valjarni 2400, osnovni organizaciji sindikata železarne Jesenice, LD »STOL« Zirovnica, čebelarjem »Antona Janša«, obratu »PLANIKA« Breznica in »ALMIRI« Lesce.

Zahvaljujem se vsem govornikom za ganljive poslovljene besede ob odprtem grobu, pihalnemu orkestru jeseniških železarjev, kot tudi vsem pevcem.

Zahvaljujem se tudi dr. Vilmanu in strežnemu osebju jeseniške bolnice. Posebna zahvala velja dr. Dražiču, dr. Mencingerju in medicinski sestrini Andrijani za lajšanje bolečin ob težki bolezni. Lepa hvala tudi vsem dobrim sosedom, ki so nam nesebično pomagali ob tem težkem trenutku.

Vsem, prav vsem, ki so nam karkoli pomagali, še enkrat najlepša hvala.

Zalujoci: žena Kati, sin Drago, hčerka Marija, mama, sestrini in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

FRANCA DROBIČA

nosilca partizanske spomenice 1941

se zahvaljujem vsem, ki so se poslovlili od njega na domu, ga spremili na zadnji poti, z nami sočustvovali in nam izrekli sožalje. Zahvaljujem se vsem darovalcem venci in cvetja in še posebej kolektivom valjarne 2400, elektrodne oddelka in Vatrostalne za venci in denarno pomoč.

Našo zahvalo smo dolžni družbenopolitičnim organizacijam in še posebej krajevnemu odboru ZZZ NOV Javornik in občinskemu odboru ZZZ NOV Jesenice za organizacijo pogreba in častno spremstvo. Iskrena hvala govornikom Lojzu Tišovu, Francu Konobliju — Slovenku in Jaku Svetinu za poslovljene besede ob odprtem grobu ter pevcem in godbi za žalostinke.

Zahvaljujem se družinam Hasanbegović, Radočaj, Svetina in Trušnjevec za vso pomoč v dneh težke izgube ter voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Zalujoci: žena Ruža, sin Franc in hčerka Vanda z družinama ter ostalo sorodstvo.

Komisija za delovna razmerja pri gostinskem podjetju Železar daje naslednjo

O B J A V O

za prosta delovna mesta v gostinskem podjetju »Železar« Jesenice:

- 1.) natakar
- 2.) mizar
- 3.) vodja kuhinje

Pogoji:

Pod tč. 1.)

Gostinska šola — poklic natakar; praksa zaželjena

Pod tč. 2.)

Obrtna šola — splošna smer in 5 let prakse v stroki

Pod tč. 3.)

Gostinski tehnik — osnovni poklic kuhar in 5 let prakse na vodilnih mestih ali

KV kuhar in 10 let prakse samostojnega kuharja

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 15 dni poslati na gostinsko podjetje Železar, c. Železarjev 26, Jesenice — komisija za delovna razmerja.

Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi OD.

Komisija za delovna razmerja pri gostinskem podjetju Železar

o b j a v l j a

za začasno zaposlitev v počitniških domovih (Biograd na moru in Crikvenica) naslednja delovna mesta:

1. UPRAVNIK počitniškega doma v Biogradu na moru 1 oseba
2. EKONOM počitniškega doma v Biogradu na moru 1 oseba
3. GLAVNI KUHAJ-ICA počitniški dom v Crikvenici in Biogradu na moru 2 osebi
4. TOCILKA počitniškega doma v Crikvenici in Biogradu na moru 2 osebi
5. SERVIRKA počitniškega doma v Crikvenici in Biogradu na moru 3 osebe
6. MATERIALNI KNJIGOVODJA počitniškega doma v Crikvenici in Biogradu na moru 2 osebi

POGOJI:

Pod 1. Upravna ali ekonomska srednja šola in 3 leta prakse na vodstvenem delovnem mestu

Pod 2. Tečaj za ekonoma, šofer B ali C kategorije in 2 leti prakse v stroki

Pod 3. Gostinska šola — poklic kuhar in 5 let prakse v stroki

Pod 4. in 5. Gostinska šola — poklic natakar in 2 leti prakse v stroki

Pod 6. Ekonomska srednja šola in 2 leti prakse v stroki.

Kandidati za objavljen delovna mesta v naših počitniških domovih naj v roku 15 dni po objavi dostavijo pismene ponudbe na gostinsko podjetje Železar — komisija za delovna razmerja s prilogi o strokovni izobrazbi in delovni praksi.

Zaposlitev bo trajala predvidoma od 1. 5. do 30. 9. 1970 v poč. domu Biograd na moru, ter od 1. 5. do 30. 10. 1970 v počitniškem domu v Crikvenici.

Stanovanje in prehrana zagotovljena, mesečni prejemki pa po sporazumu, ki se upoštevajo za izredna sezonska dela.

Obvestilo

Uprava TVD Partizan Jesenice prireja v nedeljo, 8. 2. 1970 ob 16. uri otroško maskerado za jeseniško mladino, na kateri bodo najboljše maske nagrajene.

Vstopnina za odrasle 2 N din, otroci imajo vstop prost!

Vljudno vabi uprava

Moštvo, ki je v letošnji sezoni priborilo 14. zvezdico

Tudi štirinajsta zvezdica je jeseniška

Novak, Gregorčič, Brun, Kaltnekar, Kristan, Trebušak, Valentar, Klinar, Dolinar, Turnšek, Boris Čebulj, Niko Čebulj, Toni Tišler in Dušan Hribar so bili prvi, ki so železarskim Jesenicam priborili naslov državnih hokejskih prvakov in s tem poneli ime našega mesta po vsej Jugoslaviji in še izven njenih meja. Začrtali so pot, ki so ji njihovi nasledniki dali še več sijaja in uspehov.

Leta 1953 so z Gregorčičevim imenom Jeseničani prvič tekmovali v zvezni hokejski ligi in v sodelovanju kar enajstih ekip zasedli odlično 5. mesto.

Pisali smo leto 1957, ko se je na jeseniški železniški postaji kar trlo ljudi. Čakali so na svoje fante, ki so v odlični tekmi s Partizanom v Beogradu zmagali s 6:2, in jih odnesli na svojih ramenih.

Ne prej ne kasneje na Jesenicah ni bilo takega navdušenja in hokejskega slavlja kot takrat.

S tistim letom se je pričel hitrejši kvaliteten razvoj našega hokeja in med jeseniško in drugimi ekipami je nastajala vedno večja razlika. Če so Jeseničani v državnem prvenstvu izgubili kakšno srečanje, je bilo to že veliko presenečenje. V vseh teh letih so izgubili le petkrat in trikrat igrali neodločeno. Počasi so tekme zaradi njihove premoči postale nezanimive in kot samo po sebi umevno se je zdelo, da morajo v državnem prvenstvu vedno zmagati. Leta 1963 so v 14 tekмах dali kar 230 zadetkov in jih prejeli le 28, leta 1966. pa je bilo to razmerje 207:24.

Čeprav so bili brez pravega tekmeča, kljub temu niso pozabili na vzgojo mladih. Ustanovili so svojo »podružnico« Kرانjsko goro, ki je svoje igralce črpala iz mladinskih vrst. Najmlajši pa so začeli in še začnejo svojo kariero v hokejski šoli.

Sele zadnji dve, tri leta, sploh pa zadnje hokejsko

sezono, je državno prvenstvo postalo zanimivejše. Za to sta poskrbela predvsem Medveščak in Olimpija, ki sta se nekoliko uspela približati večletnemu prvaku. Medveščaku je uspelo vzgojiti nekaj svojih dobrih igralcev, Olimpija pa si jih je pridobila z Jesenic. Letos je v ekipi Olimpije kar 8 Jeseničanov, pred časom pa so pri njej igrali tudi drugi, ki pa so sedaj hokej že zapustili.

Letošnje prvenstvo je bilo zanimivo in naporno kot še nobeno doslej. Napovedi pred začetkom prvenstva so bile različne. V Zagrebu so dajali prednost Medveščaku, v Ljubljani Olimpiji, na Jesenicah pa so že takoj v začetku prvenstva dali vedeti, da bodo poskrbeli za novo zvezdico.

Že po prvih tekmah se je videlo, da so za svoje nasprotnike še vedno lahko učitelji pravega hokeja. Prvo in zelo učinkovito lekcijo so dali v Ljubljani Olimpiji in zmagali z 11:2. Nizali so zmago za zmago, šele proti koncu se jim je ustavilo. Videti je, da je bil pri tem odločilen poraz v tekmi proti Partizanu, ki so jo izgubili s 5:2. Od takrat dalje ni šlo vse najbolje. Toda tudi mnogim drugim, bolj šim moštvom kot je jeseniško se zgodi, da njihova forma popusti in je treba počakati, da kriza mine. Upajmo, da se bo to zgodilo v času, ko bo nastopala državna reprezentanca, katere jedro že dolga leta sestavljajo Jeseničani.

Štirinajstkrat zapored osvojili naslov državnega prvaka ni lahka stvar. Le enkrat v zgodovini jugoslovanskega športa se je je zgodil tak primer. Košarkarice beograjske Crvene zvezde so bile petnajstkrat zapored državne prakinje. Bodo jeseniški hokejisti to število dosegli in tudi presegli? Če bodo igralci letošnje ekipe ostali skupaj, bodo. Važen pri tem pa je tudi denar, ki pa ga je na Jesenicah manj kot v drugih večjih mestih. Hokej je drag

šport, tudi gostovanja so draga in stroški drsališča. Morda pa je najvažnejši problem streha nad drsališčem. Jeseničani so imeli letos manj treningov kot Ljubljaničani. Preden so lahko trenirali doma, so se nekaj časa morali voziti v Ljubljano. S tem so izgubili čas in denar. Pa tudi med vso sezono jim vreme ni bilo naklonjeno. Bilo je obilo dežja in celo tekmo z Bolzanom so morali igrati v Ljubljani.

Jesenice nujno potrebujejo pokrito drsališče. Seveda pa bi bilo še veliko boljše, če bi se Podmežaklo zgradila športna dvorana. S tem bi z enim objektom rešili mnoge probleme jeseniških športnikov, ki naprimer nimajo nobene telovadnice v celi občini, ki bi ustrezala sodobnim zahtevam. Treba pa je naglasiti, da bi dvorana koristila tudi drugim namenom.

Če ne bo strehe, bodo Jeseničani težko vzdržali v borbi za vrh. V Ljubljani dvorano že imajo, Zagrebčani jo dobe za novo sezono in prav bi

bilo, da jo dobe tudi tisti, ki jo zaradi svojih uspehov najbolj zaslužijo. Morda jim bo to uspelo s pomočjo njihovih privržencev, ki so raztreseni po vsej Sloveniji. Tudi časopis Antena in Delo sta prispevala k temu. Vstopnina, ki so jo plačali gledalci, za ogled njihovega hokejskega spopada na Jesenicah, je romala na žiro račun gradbenega odbora. Še majhna zanimivost: tudi Slovenski oktet bo prišel gostovat na Jesenice in izkupiček koncerta namenil za dvorano.

V čem je skrivnost uspeha jeseniškega hokeja? Skrivnosti ni, samo veliko dela, dela igralcev in tudi funkcionarjev in to, da Jeseničani živimo za hokej. Otroci po vseh dvoriščih igrajo hokej z navadnimi palicami in pločevinastimi škatlami, njihovi starši pa najdejo največ razvedrila na hokejski tekmi.

Ti otroci, ki jim je v največje veselje, če od kakšnega hokejista preprosto pravo hokejsko palico, so tudi upanje, da bo jeseniški hokej še vnaprej hodil svojo zmagovito pot. Že nekaj let pri klubu deluje hokejska šola, ki traja tri leta. Iz te šole najboljši pridejo k mladincem, potem h Kranjski gori, najvišja stopnica pa je moštvo prvaka. Jeseničani zaradi naraščanja nimajo skrbi, saj bi ga bilo še več, če bi imeli dovolj opreme in na voljo dovolj prostega ledu. Vsekakor je pot, vzgojiti domače igralce, pravilna. V vseh letih v vr-

stah jeseniškega kluba ni bilo nobenega igralca, ki ga ne bi vzgojili doma; z Jesenic so igralci le odhajali.

Klub izpod Mežaklje pa ni skrbel le za lastne igralce. Letos je presenetil s tem, da je za trenerja državnega prvaka pooblastil svojega dolgoletnega igralca Cirila Klinarja. Mnogi so dvomili o pravilnosti te izbire, pa se je izkazala za izredno uspešno. »Lilo« kot trener prekaša marsikaterega tujega strokovnjaka. Za ekipo Kr. gore je skrbel tudi nekdanji igralec Jesenic Dušan Brun, za mladince Matko Medja, v hokejski šoli pa so poučevali Jože Novak, Cena Valentar in Dušan Brun. Pod strokovnim vodstvom domačih trenerjev so Jesenice osvojile 14. zvezdico; Kr. gora je bila četrta, mladinci pa so postali slovenski in državni prvaki. Vsekakor zavdanja vredna bera!

Te dni jeseniški hokejisti s ponovni potrditvi, da so najboljši med najboljšimi, dežujejo čestitke iz vse Slovenije. Prav je, da jim čestitamo tudi mi in junakom z ledene ploskve zaželimo še petnajsto zvezdico. Štirinajsto zvezdico pa so osvojili pod vodstvom Cirila Klinarja — Rudi Knez, Marjan Zbontar, Jože Novak, Viktor Ravnik, Bogo Jan, Sašo Košir, Rado Razinger, Viktor Tišler, Albin Felc, Franc Smolej, Janez Mlakar, Gorazd Hiti, Franci Zbontar, Tomaž Košir, Vinko Pirc in Stanko Eržen.

Z

Mladinsko moštvo slovenski in državni prvak